

ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ & ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Σίνα 4, 454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ, Τηλ.: 26510 -74000 ΦΑΞ: 26510 -79286

Διαβάζεται από 2.000 οικογένειες Ζαγορίσιων στην Ελλάδα και σ' όλον τον κόσμο

ΕΤΟΣ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟ ΠΕΜΠΤΟ
ΑΡ. ΦΥΛ. 410-411

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

2012

ΚΩΔΙΚΟΣ 092571

Στη μνήμη του Συντ/ρχου ΧΡΗΣΤΟΥ ΖΩΪΔΗ

Το φετινό επετειακό πρωτοσέλιδο του Περιοδικού μας αφιερώνεται στη μνήμη ενός Ζαγορίσιου ήρωα Αξιωματικού, που έπεσε στο Τεπελένι το 1941, τιμώντας έτσι όλα τα παιδιά του Ζαγοριού (κι όχι μόνο), που πέσανε υπέρ θωμών και εστιών.

Για το Χρήστο Ζωΐδη, γέννημα και θρέμμα της Αρσιτίσας (Αρίστη) που έχει για προσκέφαλο την ιστορική Γκραμπάλα, γράφει ένας άλλος Αριστινός, ο δάσκαλος Γεώργιος Ζαχάρης.

«Ζ»

«Κι αν το Τεπελένι σ' έφαγε
του Ζαγοριού Στολίδι
τη δόξα σου θα διαλαλεί
το Ύψωμα Ζωΐδη».

Άγγελος Παπακώστας

Στα δεκαοχτώ του χρόνια, ξεκίνησε εθελοντής και δεν έλειψε από κανένα εθνικό αγώνα, ώσπου το Γενάρη του '41 έγραψε με το αίμα του Ιστορία στο Τεπελένι, για να περάσει στην Ιστορία αυτού του τόπου.

Παίρνει μέρος στον αγώνα του αλύτρωτου Βορειοηπειρωτικού Ελληνισμού 1914-1915. Το 1918 πολεμά στην πολύνεκρη μάχη του Σκρα και την ίδια χρονιά πρωτοστατεί στη διάσπαση του Μακεδονικού Μετώπου στη Δοϊράνη. Ακαταπόνητος, συνεχίζει τους αγώνες στα παράλια της Μικράς Ασίας, πάντα στην πρώτη γραμμή. Τραυματίζεται βαριά στο Καλέ Γκρότο στη μάχη του Σαγγαρίου το 1921.

Από το 1922 μέχρι το 1930,

περνά απ' όλα τα Σχολεία στρατιωτικής μετεκπαίδευσης και φοιτά για δύο χρόνια στη Σχολή Πολέμου και στη συνέχεια, ως καθηγητής της Σχολής, διδάσκει για τέσσερα ολόκληρα χρόνια.

Το 1936 παραιτείται από το στρατό. Το 1940 τον θυμηθήκανε και τον ανακαλέσανε στην ενεργό υπηρεσία και από το Σεπτέμβριο του '40 βρίσκεται και πάλι στην πρώτη γραμμή στο Καλπάκι.

Συμβάλλει αποφασιστικά στις μάχες του Προφήτη Ηλία, της Μπούνας και του Μπουράτο, για να ανοίξει ο δρόμος για το Αργυρόκαστρο.

Πολεμώντας φτάνει κοντά στο Τεπελένι. Οι επιτελείς του, του συνιστούν να μην ανέβει στο παρατηρητήριο, γιατί οι Ιταλοί το έχουν επισημάνει.

Απόητος ανεβαίνει, για να έχει ο ίδιος την προσωπική του άποψη για την τοποθεσία και για την επίθεση κατά του Τεπελενίου.

Τραυματίζεται σοβαρά από θραύσματα ιταλικών όλμων στις 4 Ιανουαρίου 1941 και στις 11 Ιανουαρίου υποκύπτει στα τραύματά του στο Νοσοκομείο Ιωαννίνων και να τι γράφει ο ανώνυμος ποιητής για την παλληκαριά του:

«Να 'μουνα πουλί να πέταγα
Να πήγαινα στα ύψη
Ν' αγνάντευα την Ήπειρο
Κλεισούρα, Τεπελένι
Που πολεμάν τ' αδέρφια μας
Το Τάγμα του Ζωΐδη.
Ρίχνουν κανόνια σα βροχή
και όλμους σα χαλάζι
κι αυτά τα λιανοντούφεκα
τον ήλιο σκοτεινιάζει.

Κι ακολουθεί ο χωριανός
μας Γιάννης Σαραλής με το
παρακάτω ποίημά του:

«Στο Χρήστο Ζωΐδη»

Με φλόγα μέσα στην καρδιά
και τα φτερά της νιότης
πήρε το δρόμο τον τραχύ, εκεί,
που η Δόξα ορίζει
Στη Μικρασία πάλεψες ακρίτης
στρατιώτης
Κι αλύγιστος εκράτησε κι άπαρ-
τος μετερίζι.

Στερνά το χρέος σ' έφερε στην
Ήπειρο τη σκλάβα
Και πέταξες σαν σταυραετός· η
λευτεριά, ο καημός σου
με γαίμα σου την πότισες και
της ψυχής σου η λάβα
έγινες λάβαρο τρανό και θρύ-
λος στο στρατό σου.

Και τώρα που σε θρόνιασε το
στοργικό το χέρι
στην πατρική σου τούτη γη,
εκείθε αγναντεύεις
και λαχταράς ανάσταση τ'
αγέρι να σου φέρει
κι ολόρθος απ' το βάθρο σου
και πάλι να κατέβεις.

Γιάννης Σαραλής
Οι χωριανοί σου και φέτος,
στην επέτειο του «ΟΧΙ» θα
τιμήσουμε τη μνήμη σου με τρι-
σάγιο και στεφάνωμα της προ-
τομής σου.

Αιωνία ας είναι η μνήμη σου

Γεώργιος Κ. Ζαχάρης

Ανακοίνωση - Πρόσκληση

Όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος, την Κυριακή 4 Νοεμβρίου 2012 και ώρα 11 π.μ., στον Τύμβο της Γκραμπάλας, ο Δήμος Ζαγοριού σε συνεργασία με την ΙΛΕΖ θα τιμήσει «Εκείνους που στη ζωή τους ώρισαν και φυλάγουν Θερμοπύλες». Καλούνται όλοι, Ζαγορίσιοι και μη, να παρευρεθούν στη σεμνή εκδήλωση μνήμης των πεσόντων εκεί.

Επίσης στις 27 Οκτωβρίου ημέρα Σάββατο και ώρα 11 π.μ., θα τελεστεί επιμνημόσυνη δέηση στο άγαλμα της Ζαγορίσιας Γυναίκας του «'40».

ΔΗΜΟΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ - Ι.Λ.Ε.Ζ.

Φθινόπωρο! Ο αντίποδας της Άνοιξης. Από το ένα μέρος, η γέννηση της ζωής, η ανάπτυξη της φύσης, η ανάπτυξη, το καρποφόρο γιγάντωμα της ζωής κι' απ' το αντίστοιχο μέρος, η φθορά, η αποδυνάμωση της ζωής, η μεταλλοχολική πνοή της, ο θάνατος. Μια αιώνια αντιστοιχία. Ένα αιώνιο χρονικό παιχνίδι της ζωής.

Ένας κύκλος, ο ετήσιος χρόνος. Η ίδια πάντα διαδρομή, τα ίδια πάντα γνωρίσματα. Τέσσερα τα τεταρτημόρια του κύκλου κι αντίστοιχα τέσσερα τα τεταρτημόρια του ετήσιου κύκλου, οι εποχές του. Με αφετηρία ένα σημείο του κύκλου, έχουμε κίνηση (πορεία) προς συγκεκριμένη κατεύθυνση, έχουμε μήκος, έχουμε ποικιλία γνωρισμάτων, δεξό-ξερβα, όπως, παρόμοια, στον ετήσιο χρονικό κύκλο.

Ξεκινάμε ανοιξιότικα, χρωματίζεται η ζωή μας με ανθηρά όνειρα και προσδοκίες με χαρές και ροδόχρωμα συναισθήματα, όλα αυτά μεστώνουν το καλοκαίρι, για να μείνουν ορφανά απ' άνθη και καρπούς το φθινόπωρο, όπου να συναντήσουν τη χειμάρια νάρκη. Εκεί, κάτω από τη σκέπη της θα εκκολαφθεί η καινούρια ετήσια ζωή. (Τ' είχες Γιάννη, τ' είχα πάντα).

Η παραπάνω ρήση του Θουκυδίδη καταγράφηκε στα δώματα της Μνήμης του, από τα γυμνασιακά μου χρόνια (ΡΕΣ) στη δεκαετία του '30. ΜΑΖΙ με άλλες παρεμφερείς ρήσεις, αποτέλεσαν βασικά στοιχεία της προσωπικής μου «φιλοσοφικότητας».

Με το κυκλογύρισμα του ετήσιου χρόνου, πολλάκις, το χρονογράφημά μας αναφέρθηκε με ανάλογες σκέψεις. Τούτη τη φορά όμως, αντιμετώπισα την απαίτηση της καταχωρημένης στη μνήμη μου ρήσης, να τη φέρουμε στο φως της επικαιρότητας, όπερ και εγένετο. Δεν μπο-

Χρονογράφημα

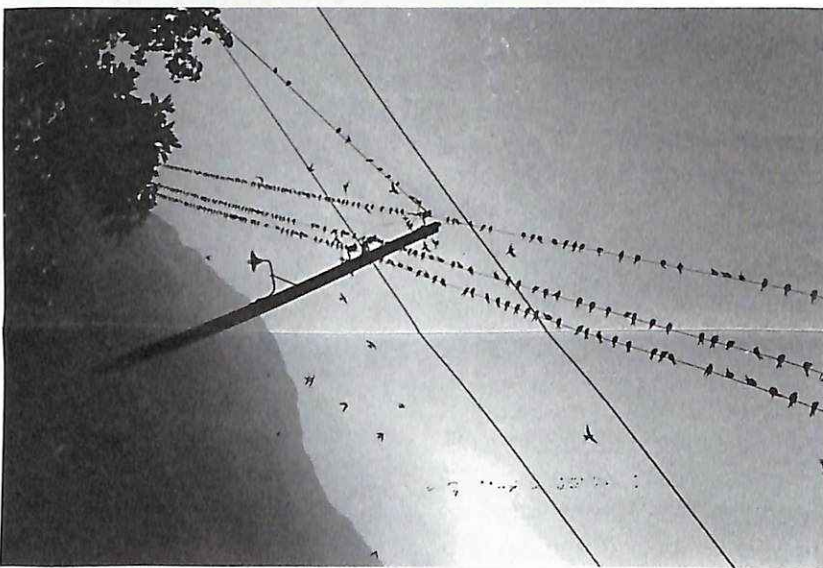
«Πάντα γαρ πέφυκε κι ελασσοϋσθαι» (Θουκυδίδου Ιστορία Β-64)

Σταύρου Συκιώτη

ρούμε να αγνοούμε τις απαιτήσεις της Μνήμης, γιατί υπάρχουν και ... αντίποινα. Η αμνησία...

Αναμφίβολα, αυτή η αντιπαράθεση φαινομένων ή καταστάσεων, που καταγράφονται στη ζωή μας, είναι ατέλειωτη. Δηλ. η αρχή και το τέλος, η γέννηση και ο θάνατος, ένα δημιουργήμα και η φθορά του, το φως της ημέρας και το σκοτάδι της νύ-

και στη διάρκεια του Σεπτεμβρίου, προκειμένου να συνταχιστούν προς το ζεστό Νότο. Ένα τέτοιο στέκι ήταν ο πεζόδρομος του Πάνω-Μαχαλά, στην Αρίστη και συγκεκριμένα, κατά μήκος της αυλής μου. Ήταν, πάντα ένα χαρακτηριστικό και ενδιαφέρον γεγονός, για μας που βρισκόμαστε στο χώρο, και διασκεδάσαμε τη συμπεριφορά τους. Ατέλειωτα τιτιβίσματα, εντυ-

Φθινοπωρινή συνάντηση χελιδονιών. Προετοιμασία για το ομαδικό ταξίδι τους προς το Θερμό Νότο. Φέτος δεν είδαμε αυτή τη χαρωπή εικόνα. Γιατί;

χτας. Το ίδιο ατέλειωτο είναι η κάποια αναφορά τους ή το φιλοσοφικό ξετύλιγμα της Σκέψης και της κρίσης, ανάλογα. Άλλωστε, πολλές φορές, στα χρονογραφήματά μας γίνεται, ευκαιριακά, αναφορά και σχολιασμός. Εδώ, τελεία και παύλα...

Με τον ερχομό του Οκτώβρη, θεωρούμε αναγκαίο να καταγράψουμε τα παρακάτω γεγονότα:

— Αρχικά παραθέτω παλαιά φωτογραφία μου, που παρουσιάζει σύναξη χελιδονιών που συγκεντρώνονται στα καλώδια ΟΤΕ-ΔΕΗ, από τις τελευταίες μέρες του Αυγούστου

πρωσιακά αεροπλανικά φτερουγίσματα, παιγνιδίσματα μεταξύ τους κλπ., όπου να αποφασιστεί η ώρα του ταξιδιού.

Φέτος, αυτή τη χαρά δεν την απολαύσαμε. Δεν φάνηκε χελιδόνι στον οριζοντά μας. Τα καλώδια έχασαν το πανηγυριώτικο ταλανισμό τους. Μήπως, τα χελιδόνια λάθεψαν στο ημερολόγιο του 2012; Μήπως, κλιματικά, ο καιρός προς τη Βόρεια Ευρώπη μεταβλήθηκε, έγινε θερμός και αποφάσισαν να παραμείνουν εκεί που έκαναν τις θερινές διακοπές τους; Για μας γεννήθηκε μια μεγάλη απορία. Ένα

γιατί, που αναζητά μια εξήγηση. Αναμένουμε! (Καταγράφω το γεγονός, για ν' αποτελέσει, ενδεχόμενα, από το στοιχείο του αύριο, στη ροή του χρόνου).

— Ο Οκτώβριος, έχει καταγραφεί στη νεότερη Ελληνική Ιστορία με έντονα χρωματικά μελάνια. Ήταν η αναπαλαίωση της εποποιίας του 1821. Πολλοί είμαστε που ζήσαμε την 28η Οκτωβρίου του 1940 και τη διάρκεια του δεύτερου παγκόσμιου πολέμου και την εποποιία του Ελληνικού λαού ενάντια στον Ιταλο-Γερμανικό Ζυγό και ζούμε με ζωντανές, ακόμα, τις εικόνες, τις αναμνήσεις και τα γεγονότα της περιόδου 1940-45.

Η προτομή του αντισυνταγματάρχη πεζικού Χρήστου Ζωΐδη, από Αρίστη, κοντά στην πλατεία του χωριού, που σκοτώθηκε στα υψώματα Στέπετς, στην περιφέρεια Κλεισούρας, στην Αλβανία, στο κάθε αντίκρισμά μας, μας παραπέμπει και μας θυμίζει την περίοδο του Οκτώβρη του 1940-41 και τις σκληρές ηρωικές μάχες στην Ελληνο-Αλβανική περιοχή.

Η Γκραμπάλα (Ροϊνίκος) που αρχίζει μετά τον διαχωριστικό τοίχο της αυλής μου και υψώνεται σ' ένα ολοσπρόγγυλο μεγάλο ορεινό όγκο (1201 μ. ύψος), στάθηκε η κερκόπορτα στην επίθεση των Ιταλικών στρατευμάτων, τις πρώτες μέρες, κατά την πρόστυχη επίθεση της 28/10/1940 των στρατευμάτων του Μουσολίνι.

Η πλούσια δασόφυτη περιοχή της, με το ζωγόνο αεράκι της, μας φρεσκάρει πάντα στη μνήμη μας την εποποιία του Οκτώβρη του 1940 και του απελευθερωτικού αγώνα 1940-45.

Ας είναι οι γραμμές τούτες, ιερό, ιστορικό μνημόσυνο! Η Ελλάδα, εσας γαρ πέφυκε!

Όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος το Έθνος μας θα γιορτάσει με κάθε επισημότητα την εθνική μας επέτειο της 28ης Οκτωβρίου 1940. Συμπληρώνονται από τότε εβδομήντα δύο χρόνια, που η πατρίδα μας Ελλάδα στάθηκε παράδειγμα σ' ολοκληρή την ανθρωπότητα καθώς ορθώθηκε ενάντια στη βία τη στιγμή που όλα τα κράτη της Ευρώπης προσκυνούσαν τρομαγμένα τη δύναμη του Άξονα. «Το εξάισιο ζευγάρι Ελλάς - Ελευθερία είναι το πολικό άστρο που οδηγεί τους λαούς αιώνες τώρα αιώνων».

Ατάραχοι αντικρίσαμε μία μοίρα πολέμου, που ήταν άδικος. Ωραίο ο θάνατος, σαν είναι για το χρέος. Το σάλαγο του εχθρού, την άγρια μπόρα ελληνικά δεχτήκαμε. Τα στήθη προτάξαμε στ' αμέτρητα πλήθη γενναία.

Σπ. Σπεράντζας

Επ' ευκαιρία του εορτασμού θα παραθέσουμε στη συνέχεια μαρτυρίες και σχόλια κορυφαίων Ελλήνων λογοτεχνών που μετείχαν στον αγώνα για την υπεράσπιση του πατρίου εδάφους στα πεδία των μαχών ψηλά στις κορυφογραμμές της Πίνδου.

Πίνδος! «Σύμπλεγμα πολυδαίδαλο, τραχύ, από στεγνό βράχο και δασωμένες ρεματιές, πριονωτές ράχες, κυματερά, κορφοβούνια και βαθύσκιωτα ρουμάνια, πλαγιές πνιγμένες στο έλατο, την οξυά. Η Πίνδος έχει πρόσωπο λεβέντικο με πάνω του τη σφραγίδα του μυθικού και του αιώνιου. Τα χωρία του παίζουν κουρνιασμένα στις βουνοπλαγιές. Ψηλά στα ουρανοθέμελα πυργώνονται απαντώς άσωτες οι βουνοκορφές. Σαν έρθει το πρώτο χιόνι, όλος αυτός ο γιγάντιος κόσμος παραχώνεται, γίνεται απείραντος άσπρος, τάφος όλο μυστήριο και σιωπή».

Αγγελος Τερζάκης

«Πίστη και λογική»

Στρατός και λαός, ο καθένας στο πόστο του μάχονταν. Αλαφρόποδοι βαβαλαρέοι και πεζοί καθαλούσαν άνετα κορφοβούνια, διάβαιναν όπως-όπως, τ' αφρισμένα ρέματα, με μια βιασύνη, λες και φοβούνταν μην προφτάσουν και πάρουν το μερτικό τους απ' τη Νίκη. Χωριάτες και χωριάτισσες, αλογολάτες, κουβαλούσαν ως τη γραμμή τα πυρομαχικά, τους γυλιούς και λιγοστό ψωμί.

Μαρτυρίες από την εποποιία του '40

«εις ενθύμησιν των μεγαγενεστέρων»

ΣΑΒΒΑ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ένα πολύχρωμο ασκέρι, γριές, μαυροφορεμένες, κοπέλες φανταχτερές, παιδιά που χοροπηδούσαν, μυρμήγκιαζε σε κάθε ανάπλαγο. Όσοι γύριζαν στους εφοδισμούς, ορμήνευαν τους άλλους να τρέξουν μην αφήσουν τα παιδιά και τα τουφέκια νηστικά. Κι όταν τα φτενά γαϊδούρια ρίζωναν στη λάσπη, οι χωριάτες φορτώνονταν στις πλάτες τους τα κανόνια τ' ανέβαζαν με σχοινιά στις ράχες, τα περνούσαν από γκρεμό σε γκρεμό, παντού σε κορφοβούνια σε σπηλιές και διάσελα απαντούσε κανείς χέρια πρόθυμα, μάτια όλο περηφάνια και ευγνωμοσύνη. (Από το βιβλίο «ΑΡΜΑΤΩΜΕΝΟΙ» του Λουκί Ακρίτα)

ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΗΣ ΠΙΝΔΟΥ

Κι' οι μάνες τα κοφτά γκρεμνά σαν Παναγιές τ' ανέβαιναν. Με την ευχή στον ώμο τους κατά το γιο πήγαιναν και τις αεροτρομπάλιζε ο άνεμος φορτωμένους κι έλυνε τα τσεμπέρια τους κι έπαιρνε τα μαλιά τους κι έδερνε τα φουστάνια τους και τις σπαθοκοπούσε, μ' αυτές αντροπατούσαν, ψηλά, πέτρα την πέτρα, κι ανηφόριζαν στη γραμμή, όσο που μες τα σύννεφα χάνονταν ορθομέτωπες η μία πίσω απ' την άλλη.

Ν. Βρετάκος

ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΜΕΤΩΠΟ

Αίντε παλικάρια μου τους έλεγε ο Ταγματάρχης, οι λόχοι της προκάλυψης πολεμάν τρία μερόνυχτα χωρίς να κοιμηθούν. Πρέπει να προκάνουμε πριν εξαντληθούν και τσακίσουν. Δε σας μέλει αν καταργήσω τις δεκάλεπτες στάσεις. —Οχι, κύριε Ταγματάρχα, δε θέλουμε ξεκούραση. Και το έλεγαν αυτό κατάκοπα, μουσκεμένα από τη

βροχή παιδιά, που βάδιζαν στα κατσάβραχα δεκατέσσερις ώρες φορτωμένα ολόκληρο οπλισμό και χίλια δύο άλλα πράματα, που είχαν χώσει στο γυλιό τους και τον έκαναν ασήκωτο. Οι αρβύλες που τους δώσανε χωρίς να τις δοκιμάσουν, θέλεις φαρδιές τους πήγαιναν, θέλεις στενές τους πλήγωναν τα πόδια τριψε τριψε τους ξεφλούδιζαν το δέρμα κι' άνοιγαν πληγές στα δάκτυλα και τη φτέρνα... Η διαφορά στη μόρφωση των στρατιωτών δεν έπαιζε κανένα ρόλο επισημικές, έμποροι υπάλληλοι ή σκαφτιάδες, όλοι νιώθαν εξίσου καλά πως στα χέρια τους κρέμουνταν η τύχη του Έθνους.

Κι' έτρεχαν πίσω από τ' όνειρο της ελευθερίας. (Από το βιβλίο «ΠΙΝΔΟΣ» του Χρήστου Ζαλοκώστα).

ΑΔΙΑΚΟΠΗ ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΜΕΤΩΠΟ

Ξημερώνοντας τ' Αγιαννίου, με την αύριο των φάτων, λάβαμε τη διαταγή να κινήσουμε πάλι μπροστά, για τα μέρη όπου δεν έχει καθημερινές και σκόλες. Νύχτα πάνω στη νύχτα βαδίζαμε ασταμάτητα, ένας πίσω απ' τον άλλο, ίδια τυφλοί. Με κόπο ξεκολλώντας το ποδάρι από τη λάσπη όπου φορές καταβούλιαζε ίσαμε το γόνατο. Και τις λίγες φορές όπου κάναμε στάση να ξεκουραστούμε, μήτε που αλλάξαμε κουβέντα μονάχα σοβα-

ροί και αμίλητοι, φεύγοντας μ' ένα μικρό δαδί, μία μία ετοιμαζόμασταν για τη σταφίδα...

Τέλος, κάποτε ακουγόταν στα σκοτεινά η σφυρίχτρα, σημάδι ότι κινούσαμε, και πάλι τραβούσαμε μπροστά να κερδίσουμε δρόμο, πριχού ξημερώσει και μας βάλουν στόχο τ' αεροπλάνα. Και ότι ήμασταν σίμα πολύ στα μέρη όπου δεν έχει καθημερινές και σκόλες, μήτε αρρώστους και γερούς, μήτε φτω-

χούς και πλούσιους, το καταλαβαίναμε.

«Άξιον εστί»
Οδ. Ελύτης

Πορεία μέσα στη νύχτα

Οδεύουμε μέσα στο φθινόπωρο. Η νύχτα είναι ψυχρή κι ανατριχιάζει. Οι στρατιώτες κινούνται αργά μια ατελείωτη γραμμή πάνω στο δρόμο.

Πίσω από τους στρατιώτες ακολουθούν τ' αμάξια, το ένα ύστερ' από τ' άλλο και γεμίζουν τη νύχτα μ' έναν κρότο μονότονο. Κάποτε περνούμε ανάμεσα από χωριά βυθισμένα στον ύπνο, που ξυπνούν από τα βήματά μας, από τον κρότο που κάνουν τα καρφιά από τα άρβυλα μας. Πηγαίνουμε να πολεμήσουμε στην Αλβανία.

«Ανθρώποι του μύθου»

«Απάνω από το χρόνο
ένα τραγούδι
για τους νεκρούς μας
τώρα θα περνάει
στης Πίνδου τα φαράγγια».

Στ. Ξεφλούδας

Η ΓΕΝΙΑ ΤΟΥ '40

Τα βουνά και τα πέλαγα, βλέπουμε τώρα, ποια γενεά άφταστων ηρώων μας διαδέχεται. Η εμφάνισή της, στη σκηνή της Ελληνικής Ιστορίας, έχει κάτι το ασύγκριτο. Δεν είναι νεότητα ανθρώπων αυτή. Είναι νιάτα ημιθέων. Πήραν τον πυρσό από τα χέρια μας με την ακράτητη ορμή της θύελλας.

Τα έργα τους μας δείχνουν, όχι ότι έμειναν απλώς αδιάφοροι, αλλ' ότι μέσα στην ψυχή τους υπάρχει κάτι άπειρα πιο δυναμικό και πιο έντονο από τη δική μας ορμή. Η Ελλάδα μιλεί στην ψυχή τους τραγουδώντας το προαιώνιο τραγούδι της, που είναι γεμάτο θεϊκό φως. Η πατρίδα περνάει στα χέρια τους με το γαλήνιο ύψος της απόλυτης εμπιστοσύνης.

Είναι άξια παιδιά της αιώνιας Ελλάδας.

(Από το βιβλίο του Σπύρου Μελά «Η ΔΟΞΑ ΤΟΥ 40. ΣΤΑ ΒΟΥΝΑ ΚΑΙ ΤΑ ΠΕΛΑΓΑ».)

1940

Με τη λόγχη Σας μόνο με τη λόγχη Σας και με την ψυχή Σας με τη λόγχη Σας και με την ψυχή μας ας ορμήσουμε, χέρι με χέρι πιασμένοι, στον υπέρτατο αντρίκειο χορό μας...
Αέρα! Αέρα!

Αγγ. Σικελιανός

Μνημείο: Είναι ένα έργο ή ένα οποιοδήποτε αντικείμενο που αποτελεί **σημαντικό δείγμα** της εποχής του.

Σημαντικό: Είναι οποιοδήποτε πράγμα που έχει ορισμένη σημασία, ό,τι έχει να **δηλώσει** κάτι, ό,τι έχει να δώσει **μία πληροφορία**.

Διατηρητέο: Είναι αυτό που είναι επιβεβλημένο να **δισωθεί**, να **διαφυλαχτεί** από τη φθορά του χρόνου ή άλλης αιτίας π.χ. της χρήσης δηλαδή: να **διατηρηθεί** το δυνατόν αμετάβλητο **να συντηρηθεί**, δηλαδή: να **στα-**
ματήσει η φθορά που συντελείται σ' αυτό το διατηρητέο έργο «πολιτισμικής αξίας» και κυρίως **να αποκατασταθεί** στην όσο το δυνατόν «αρχική του κατάσταση».

Το βιβλίο που σήμερα παρουσιάζουμε, του διακεκριμένου συγγραφέα μας «ερευνητή - συγγραφέα» της ιστορίας του χωριού μας, Ιωάννη Παπαιωάννου, πέρα από την αξιοθαύμαστη λεπτομερή περιγραφή των υπαρχόντων κειμηλίων της θρησκευτικής μας παράδοσης, περιέχει και προσεγγμένες και εύστοχες νύξεις για την προστασία, τη συντήρηση και αποκατάσταση των καταγεγραμμένων κτισμάτων και των αντικειμένων.

Κι αμέσως στην πρώτη σελίδα του Α' κεφαλαίου του, όπου ο συγγραφέας μας πληροφορεί για την ανασφορά του Ιωάννη Λαμπριδίου στην «ιδρυση του **Αγίου Βλασίου** κατά το έτος 717» και σε άλλο σημείο των γραπτών του ίδιου του Λαμπριδίου, ότι «η **εκκλησία του Αγίου Βλασίου** ανηγέρθη το 912», ανεξάρτητα από την εγκυρότητα των αναφορών αυτών, δεν παραλείπει ο συγγραφέας να μας δώσει και την αναφορά – κρίση του Ι. Λαμπριδίου: «...**αμφότερα**, (εννοεί την Παλιουρή και τον Άγιο Βλάσιο) ήσαν **λειψάνα σεβαστά της βυζαντινής αρχαιότητας**, άτινα οι Παπικινιοί **φρείλιν** να σεβασθώσιν, οικοδομούντες **αλλαχού τους νέους ναούς...**». Και ο συγγραφέας των ιερών ναών μας αμέσως σημειώνει: «**Αλήθεια, πόση σκέψη και προσοχή, χρειάζεται σε τέτοιες περιπτώσεις!**»

Θα σταθώ λίγο εδώ, να σημειώσω κι εγώ, πως είναι θαυμαστό ένας ευαίσθητος «ιστορικός», ο Λαμπριδίου, το 1880, να **αναγνωρίζει** πως, πριν τριάντα περίπου χρόνια από τη συγγραφή του, που είχε ξαναχτιστεί ο Άγιος Βλάσιος Παπίκου, **εξετελέσθη «ζημιά» και μάλιστα «ασέβεια» προς τον προπάρχοντα ναό του ιδίου Αγίου!**

Το ίδιο αναφέρει και για την **Παλιουρή** ο Ι. Λαμπριδίους «**Η δε εις τον Μικρόν Μαχαλάν του αυτού χωριού εκκλησία, Παλιουρή νυν καλουμένη, ιδρύθη το 980 υπό μεγάλου Δομέστικου και άρχοντος.**» και πιο κάτω: «**η εκκλησία αυτή το πρώτον ιδρύθη κατά το 883.**» και δεν παραλείπει να το σημειώσει για μας

Ιωάννη Παπαιωάννου

«Ιστορία του Ναού του Αγίου Βλασίου και λοιπών λατρευτικών Μνημείων του Παπίκου»

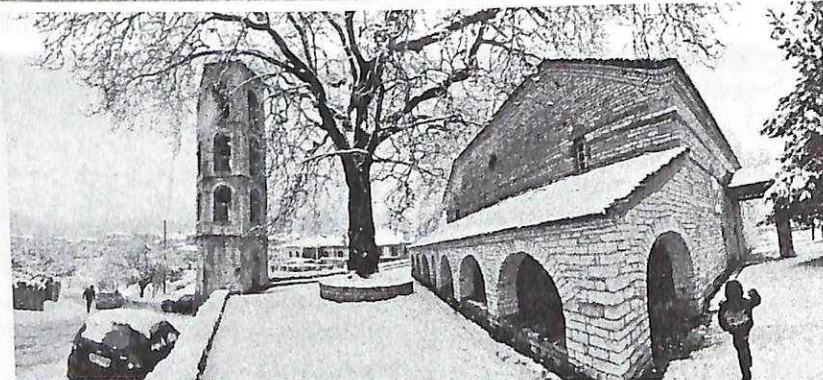
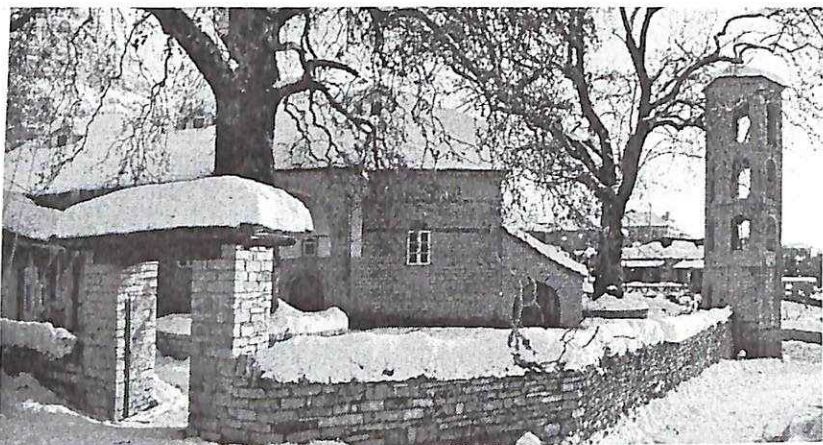
Συντήρηση, διατήρηση και προστασία

Από τη Ρένα Διαμαντή

σε τούτο το βιβλίο ο συγγραφέας, και μας λέει: «**Γιατί όμως υπάρχει διαφορά στη χρονολογία κτίσεως τόσο στην Παλιουρή όσον και στην του Αγίου Βλασίου; Κρίμα που δεν διατηρήθηκε η πρώτη μορφή της, χάθηκε ένα μνημείο μεγάλης αρχαιολογικής αξίας.**»

καινίστηκε το 1880 δαπάναις του Χαράκλή. Σήμερα, μετά από τις πολλές επισκευές που έγιναν και την αφαίρεση του γυναικωνίτη και του πέτρινου υποστέγου (χαιατιού) μείωσαν κατά πολύ την εξωτερική γραφική εμφάνισή της.»

Πράγματι αν τον φανταστούμε

Ιερός Ναός Αγίου Βλασίου Παπίκου. Βόρεια όψη του ναού (επάνω). Νοτιοδυτική όψη του ναού και του κωδωνοστασίου (κάτω).

Και θα πω κι εγώ πως και στις δυο παραπάνω περιπτώσεις, οι παλιοί καθαυτοί Βυζαντινοί Ναοί, του Αγίου Βλασίου και της Παλιουρής καταστράφηκαν παντελώς, για να χτιστούν νέοι ναοί στη θέση τους, περίπου 1000 χρόνια μετά από τα πρώτα χτίσματα!

Σαφώς δεν υπάρχουν στοιχεία για να γνωρίζουμε σε ποια κατάσταση βρίσκονταν όταν γκρεμίστηκαν, αλλά, έστω και ως ερείπια θα ήταν σήμερα σημαντικά ιστορικά ντοκουμέντα όχι μόνο για τα λατρευτικά ήθη και έθιμα αλλά και για τον τρόπο ζωής, οικιστικής τέχνης, αρχιτεκτονικής και για άλλα στοιχεία της καθημερινότητας τόσο μακρινών κατοίκων - προγόνων μας - αυτού εδώ του τόπου.

Για την εκκλησία του **Άη Γιώργη** επίσης υπάρχει η αναφορά της καταστροφής του ως μνημείου λόγω επισκευών και όχι μόνο. Γράφει στο βιβλίο: «**Χτίστηκε το 1774 και ανα-**

σημεία του τοίχου της δυτικής πλευράς, εικάζεται ότι ίσως η εκκλησία να είχε τρούλο μ' αυτούς τους πυρόλιθους.»

Εδώ θέλω να σημειώσω κι εγώ πως κάθε έργο συντήρησης ενός τέτοιας παλαιότητας μνημείου, πρέπει απαραίτητα να γίνεται με τη γνώση και επιστασία ειδικού. Και αν όλα αυτά τα προαναφερόμενα έργα συντήρησης αυτών των εκκλησιών έγιναν τα παλαιότερα χρόνια που δεν τη γνώριζαν όλοι τη μνημειακή αξία τους, και κατά καιρούς δεν είχαν τα μέσα τα τεχνικά ή τα οικονομικά να κάνουν σωστή συντήρηση και αποκατάσταση, οπότε μπορούμε να δικαιολογήσουμε τις ζημιές και τις αλλοιώσεις στοιχείων ή και ολόκληρων αντικειμένων, σήμερα δεν δικαιολογούνται παρόμοιες παραλήψεις και καταστροφές, με όσο καλές προθέσεις κι αν γίνονται οι παρεμβάσεις, με όλη την ειλικρινή αγάπη κι αγωνία για να σωθούν τα μνημεία μας την οποία δεν αμφισβητώ.

Και πιο κάτω, για το εκκλησάκι της Αγίας Παρασκευής πάλι, γράφει ο Ιωάννης Παπαιωάννου: «**Είχε ωραία σκαλιστά στασίδια, αλλά και αυτά, κατά τις γεγόμενες επισκευές, αλλάχτηκαν με νέα, καλά μεν, αλλά χωρίς τέχνη και φαντασία.**»

Κι εγώ ρωτώ τι έγιναν τα παλιά σκαλιστά;;; Πετάχτηκαν στο λάκκο;;; Σήμερα υπάρχουν τόσα μέσα συντήρησης, τόσα βερνίκια, τόσα εργαλεία! Μπορούσαν να συντηρηθούν και αν δεν ήταν χρηστικά μπορούσαν κρατηθούν ακόμη και ως εκθέματα στο μεγάλο ναό του Αγίου Βλασίου.

Και πιο κάτω ακόμη διαβάζουμε και προκαλεί συγκίνηση: «**...παρακαλώ θερμά...κατά την οποιαδήποτε επισκευή του παλαιού τούτου λατρευτικού μνημείου του χωριού μας, να μην αλλάζουν τις πλάκες του δαπέδου της, αυτές που πατούσαν οι πρόγονοί μας, τις πατούμε εμείς, να τις πατούν και οι επίγονοί μας, ούτε ταιμνένο να βάλουν, ούτε τα δυο υποτιθέμενα παράθυρα, τα μικρά ανοίγματα να κλείσουν, ούτε να χαλάσουν και το πεζούλι έξω στη νότια πλευρά με τις ωραία τοποθετημένες κουκουλές (μικρούς βράχους) μοναδική περιήλωση. Φτάνουν όσα δεινά υπέστησαν το πουνράρι, τα άλλα δένδρα, το παλιό νεκροταφείο και ο περιβάλλων χώρος της εκκλησίας. Και το σπουδαιότερο, να προστατευθούν και να συντηρήσουν τις εικόνες της.**»

Εδώ τώρα μπαίνουν πολλά ζητήματα!

Πρώτο: Κάθε επέμβαση σε μνημείο όπως είναι οι ναοί, και μάλιστα οι παλιοί σαν κι αυτούς που έχουμε στο χωριό μας, και η παραμικρή επέμβαση, μα πλακόστρωτο, μα τοίχος, μα στασίδια ή παράθυρα, σενάκια ή οτιδήποτε άλλο, χρειάζεται απαραίτητα άδεια από την υπηρεσία βυζαντινών αρχαιοτήτων. Όλοι οι άλλοι δεν γνωρίζουμε τι πρέπει να γίνει και πώς! Πόσο μάλλον αν το μνημείο έχει χαρακτηριστεί διατηρη-

Ιστορία του Ναού του Αγίου Βλασίου

θώσουν», έχουν αλλοιωθεί ως μνημεία, έχουν χάσει χαρακτηριστικά γνωρίσματα της τεχνοτροπίας της εποχής τους και ως εκ τούτου έχουν χάσει την αξία τους.

Παράδειγμα η εκκλησία του **Αγίου Νικολάου** του νεκροταφείου. «**Οι παλιοί έλεγαν ότι η εκκλησία αυτή ήταν πολύ μικρή και γραφική και αντί παράθυρα είχε μικρά ανοίγματα στους τοίχους σαν πολέμιοι-στρες. Αργότερα ανακαινίστηκε όπως είναι σήμερα.**»

Άλλο παράδειγμα αλλοίωσης, που δεν αναφέρεται όμως σε τούτο το βιβλίο ως αλλοίωση: Στο εκκλησάκι της **Αγίας Κυριακής** που ήταν ένα ορθογώνιο κτίσμα πολύ παλιό κι αυτό, προστέθηκε πρόσφατα Ιερό. Μπορεί να εξυπηρετεί βέβαια καλλίτερα τις λατρευτικές ανάγκες και να είναι πιο οικεία - βελτιωμένη η εικόνα του εσωτερικού του ως ναού, αλλά το σκέτο ορθογώνιο εκκλησάκι πρέπει να ήταν ένα σπάνιο δείγμα εξωκκλησιού χωρίς Ιερό, για να εξυπηρετήσει τις θρησκευτικές ανάγκες κάποιας εποχής, ίσως και μοναδικό, μια μοναδικότητα που το καθιστούσε «μνημείο», που τώρα δεν υπάρχει πια.

Για την εκκλησία των **Ταξιάρχων**, τον Α'Ταξιάρχ', που το υπουργείο είχε «**χαρακτηρίσει «διατηρητέον» και μερίμνησε με ενδιαφέρον για την αναστήλωσή της, προλαβαίνοντας έτσι την φθορά ενός βυζαντινού μνημείου μεγάλης αρχαιολογικής σημασίας για τον τόπο μας.**» μας πληροφορεί ο συγγραφέας, ακόμη πως: «**Πριν από την επισκευή της υπήρχαν τοιχογραφίες στον τρούλο και στο Ιερό, αλλά δεν ελήφθη, φαίνεται, η δέουσα φροντίδα και προσοχή και καταστράφηκαν, έμεινε δε μόνο ένα τμήμα στην προσκομιδή.**»

Κι εγώ θυμάμαι πως ο Α' Ταξιάρχ' είχε υποστεί μεγάλη στατική ζημιά και ένα τμήμα του είχε καταρρεύσει από δυνατό σεισμό κάπου στις αρχές της 10-ετίας του '60. Θυμάμαι πως υπήρχε μεγάλη στενοχώρια στον κόσμο κι από τους γύρω μου πιο πολύ ν' αγωνία για τον Α' Ταξιάρχ' θυμάμαι τον Κλέαρχο Στάρα και μαζί με το Νίκο Στάρα έτρεχαν στις υπηρεσίες και τα υπουργεία να μην πεσ' ο Α' Ταξιάρχ'! Γίνονταν μεγάλη συζήτηση στην οικογένεια και η Αλίκη Στάρα είχε ασχοληθεί με τα στατικά. Ο τρούλος είχε πέσει και για να μην επιβαρυνθούν τα θεμέλια έψαξαν για πυρόλιθο για να φτιάξουν τον τρούλο και κάποιο λάθος είχε γίνει στη στήριξη του και ο Κλέαρχος ήταν συνεχώς παρών στο χτίσιμο... και η στενοχώρια ήταν μεγάλη γιατί πέσανε οι σοφάδες με τις τοιχογραφίες και δεν μπορούσαν να τις σώσουν. Και η αγωνία συνεχίζοντας ώσπου κάποτε τελείωσε και άκουσα πως τώρα θα είναι αθάνατη η εκκλη-

σιά! Αν δεν με απατά η μνήμη μου έτσι πρέπει να 'γινε. Όμως αν κάποιος από σας θυμάται καλλίτερα το γεγονός ας μας το περιγράψει.

Το μέρος του βιβλίου που με συγκίνησε ιδιαίτερα και το βρίσκω καταπληκτικό σα μαρτυρία, είναι τα όσα, επί εκατό περίπου χρόνια, από το 1801, άνθρωποι απλοί, με στοιχειώδεις μόνο γνώσεις γραφής οι περισσότεροι, με αγωνία έγραφαν στα περιθώρια και στις κενές σελίδες των εκκλησιαστικών βιβλίων, μηναιών, ευχολογίων και άλλων, από δυο σειρές, για να κατοχυρώσουν με μεγάλη αγωνία την περιουσία της εκκλησίας τους του Α' Ταξιάρχ'.

«**Το παρών βιβλίο υπάρχει της αγίας μονής ταύτης εκκλησίας ηδού εκ ποίας χώρας Παποίγκου, το έτος 1801 έγραψα.**»

και για να είναι σίγουροι πως θα διασωθεί το παρόν βιβλίο ως περιουσία του ναού μας, έστελναν γραπτώς και την κατάρα τους στους επιδόξους κλέφτες!

«**...όποιος να το βρη και δεν το δώση να έχη την κατάραν του χριστού και της κυράς της Παναγίας και όλων των αγίων αμην, αμην, αμην1856.**»

ή κατέγραφαν ιστορικά ή άλλα ακόμη και προσωπικά γεγονότα έχοντας συνείδηση πως αυτά θα παραμείνουν για τις επόμενες γενιές, «**... τα δε εν αυτή γραφόμενα εις ατελειότητους μένει αιώνως.**»

και να που οχτώ εννιά γενιές μετά διαβάζουμε τη χρήσιμη μαρτυρία τους.

Σήμερα ένα παρόμοιο γράψιμο από τον οποιονδήποτε σε κάποιο εκκλησιαστικό βιβλίο θα θεωρούνταν «βέβηλο» και καταστροφικό, εν τούτοις, αυτές οι παλιές γραφές είναι τόσο χρήσιμες, δίνουν πληροφορίες αξιοποιήσιμες από ειδικό ερευνητή άρα καθιστούν τα εκκλησιαστικά αυτά βιβλία πολύτιμα μνημεία. Ελπίζω εκεί που βρίσκονται να διαφυλάσσονται και να συντηρούνται επαρκώς γιατί είναι από τις λίγες μαρτυρίες που μας πληροφορούν πως η εκκλησία των Αγίων Ταξιάρχων Μικρού Παπίκου ήταν κάποτε **ναός μοναστηριακού συγκροτήματος!** Έχει εκλείψει και η παλιά αγιογράφηση που θα μας έδινε πιθανόν στοιχεία και οι φορητές εικόνες δεν αναγράφουν χρονολογία, άρα χρειάζεται άλλος τρόπος να αναγνωρισθεί η ηλικία τους.

Σήμερα η διατηρητέα αυτή εκκλησία, παλαιότητα πλέον των διακοσίων ετών, έχει πρόσφατα, σχεδόν αγιογραφηθεί στους τοίχους της. Σαφώς τα κίνητρα της εκκλησιαστικής επιτροπής που την αποφάσισε και υλοποίησε ήταν ο εξωραϊσμός του ναού, ο εμπλουτισμός και η ανάδειξή του. Και αν αφορούσε ένα σύγχρονο ναό, έστω και τριάντα, πενήντα χρόνια παλαιό, η συγκεκριμένη αγιογράφη-

ση θα ήταν εξαιρετική! Δεν ξέρω όμως κατά πόσον αυτή η δουλειά αναδεικνύει ένα μοναστηριακό ναό του 18ου ή ίσως του 17ου αιώνα! Μπαίνοντας σκυφτά από την παλιά του πόρτα δεν ξέρω κατά πόσον έχει κανείς την αίσθηση ότι βρίσκεται σε χώρο δυο, τριών αιώνων παλαιό ή σε σύγχρονη εκκλησία.

Θεώρησα πως όφειλα να πω τη σκέψη μου αυτή, μετά από όλη αυτή την αναφορά για τη διαφύλαξη και διατήρηση των ιστορικών λατρευτικών μνημείων του χωριού μας.

Τελειώνοντας, από την προνομακική αυτή θέση, δηλαδή να μιλώ σε ακροατήριο, θα ήθελα να συγχαρώ την εκκλησιαστική επιτροπή που αποφάσισε και πραγματοποίησε την έκδοσή του βιβλίου αυτού.

Θα ήθελα να συγχαρώ το Χαριτάκη Παπαιωάννου για την καλή και αντιπροσωπευτική φωτογραφία του βιβλίου

Και τέλος τα συγχαρητήρια είναι πολύ μικρή έκφραση για τον συγγραφέα, διακεκριμένο συγγραφέα μας, Ιωάννη Παπαιωάννου, στον οποίο όλοι μας πρέπει να χρωστάμε ευγνωμοσύνη για όλο το συγγραφικό του έργο που είναι δώρο για όλους εμάς. Τον ευχαριστούμε για τον κόπο του επί τόσα χρόνια τώρα να πάει στις εκκλησίες μας, να ψάχνει να διαβάσει μια - μια τις εικόνες, να τις εξετάζει, να γυρνά και να ξαναγυρνά πίσω πάλι, να ψάχνει για επιγραφές για χρονολογίες, να ψάχνει τα ευαγγέλια, τα μανουάλια, τα στασίδια, τα παρθυρα... Τον ευχαριστούμε για την επιμονή του να σκαλίζει αρχεία, να συνδέει γραπτά ντοκουμέντα με προφορικές μαρτυρίες και ιστορίες. Τον ευχαριστούμε για το πάθος του να ερευνά και να συλλέγει στοιχεία να τα συσχετίζει και να τα καταγράφει και τέλος να μας τα παραδίδει έτοιμα, ταξινομημένα, να τα γνωρίσουμε να τα μάθουμε και να τα αγαπήσουμε.

Και μια και είμαστε εδώ όλοι μαζεμένοι θάθελα να προτείνω, για την έκδοσή του επόμενου βιβλίου του, των **ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ**, που μας αφορά όλους, αλλά λόγω του μεγέθους των πληροφοριών και του πλήθους των πινάκων και φωτογραφιών θα στοίχισε πολύ, πρώτον οι φορείς των κληροδοτημάτων να κάνουν ένα καλό κουμάντο να συγκεντρώσουν από ένα σεβαστό ποσό για την έκδοσή αυτή. Αλλά και όλοι εμείς, οι Παπικιώτες, να συνεισφέρουμε από ένα ποσό ως οικογένειες, που θα συγκεντρώσει με ευθύνη των συλλόγων εξωραϊστικού και αποδήμων, έτσι ώστε να ξεκινήσει η έκδοσή του και να αποκτήσουμε σύντομα κι αυτό το δώρο της έρευνας του αγαπητού μας Ιωάννη Παπαιωάννου.

Εκδήλωση - Παρουσίαση του ως άνω συγγράμματος Εκκλησιαστικής Επιτροπής Παπίκου - Εξωραϊστικού Συλλόγου Παπίκου - Πλατεία Αγίου Γεωργίου Παπικό 5-8-2012.

Σωτήρη Τουφίδη

Τι έμαθα και τι ένιωσα απ' το «Μαυροβούνι»

Βιβλιοπαρουσίαση

Ένας πίνακας ανάγλυφος, που αναπαριστά και καταγράφει, με μεγάλη ακρίβεια το κλίμα και την ατμόσφαιρα της εποχής του, όπως ήταν διαμορφωμένη, με όλα τα στοιχεία που κουβαλούσε μαζί της απ' το μακρινό παρελθόν, είναι το πολυδιάστατο βιβλίο του Σωτήρη Τουφίδη. Καρπός πολύχρονης και πολύμοχθης προσπάθειας, αναφέρεται στο χωριό του, το Μαυροβούνι, όμορφο και συμπαθητικό, εκεί ΒΔ άκρας πατρίδας μας και, κυριολεκτικά κολυμπάει στο πράσινο, καθώς περιβάλλεται από πυκνά δάση, σαν την όαση μέσα στην έρημο, ή νησί στη θάλασσα. Όμως, εκτός από τα στοιχεία και τον τρόπο ζωής της τοπικής κοινωνίας, έχεις την εντύπωση πως ένα μεγάλο μέρος του κειμένου έχει παρθεί απ' το δικό σου χωριό. Είναι αυτό που σημαίνει πως όλοι οι Έλληνες έχουμε τα ίδια ήθη και έθιμα, την ίδια παράδοση σ' οποίο χώρο της χώρας μας κι αν βρισκόμαστε. Τα παιχνίδια, τα τραγούδια, οι παροιμίες κι ο τρόπος ζωής, ίδια κι απαράλλαχτα μ' εκείνα της Ακαρνανίας, που μεγάλωσα. Ίδια κι η γλώσσα, με μικροϊδιωματισμούς στην κάθε περιοχή. Πράγμα που σημαίνει πως αποτελούμε μια αδιόραστη εθνική ενότητα. Από αυτή την άποψη ο Σωτήρης δούλεψε για όλη την Ελλάδα.

Ξεκίνησε από δικά του βιώματα, διάβασε, μελέτησε, ερευνήσε αρχεία, εφημερίδες κι εργασίες άλλων που προηγήθηκαν και, για να συμπληρώσει και να επαληθεύσει τα πορίσματά του, έβαλε τους γέροντες να μολογήσουν ό,τι τους σημάδεψε κι ό,τι ήξεραν απ' το παρελθόν. Ποιο ήταν το κίνητρο; Μη βιαστείτε να πείτε: το συγγραφικό του δαιμόνιο, που, βέβαια δεν του λείπει. Οχι! Ήταν η μεγάλη αγάπη του για το χωριό και τον τόπο του, που την εκδήλωσε και με άλλους τρόπους. Τη βρίσκει εύγλωττη, διαβάζοντας το βιβλίο. Αυτή τον ώθησε να γίνει πρόεδρος στο χωριό αυτός και στη συνέχεια η άξια συντρόφισσα του βίου του και να συμβάλλουν, απο-

φασιστικά, στη μεταμόρφωσή του, παραμελώντας τα οικογενειακά τους προβλήματα.

Πέρα από αυτά ο Σωτήρης υπήρξε και οραματιστής ενός καινούργιου-κόσμου, με ανθρώπινο πρόσωπο. Δεν έφτασε στην ανατολή το όραμα αλλά δεν άφησε να σβήσει ο ηρωικός αγώνας και οι θυσίες του λαού να αλλάξει τη μοίρα του και να ζήσει χωρίς προστάτες. Με δική του πρωτοβουλία στήθηκαν περίβλεπτα μνημεία στον τόπο των θυσιών, που στέκουν αψευδείς μάρτυρες της προσπάθειάς του. Σκηνές, εικόνες και συμβάντα του αγώνα εκείνου παρελαύνουν ολοζώντανα απ' τις σελίδες του βιβλίου, ψυχής κατάθεση και απότιση τιμής στους νεκρούς του για τη «χιλιάκριβή του λευτεριά».

Η φτώχεια κι ο αγώνας για τη ζωή κυρίαρχο στοιχείο του βιβλίου. Όλα δύσκολα κι όλες οι δουλειές, που κρατούν ολόχρονες να περνούν απ' τα χέρια, με εργαλεία, σχεδόν αυτοσχέδια από έμπειρους τεχνίτες, ενώ τα μηχανήματα έλειπαν εκείνους τους καιρούς, βοηθοί πολύτιμοι τα ζώα. Κι όμως η καλή διάθεση, η ευθυμία, το γέλιο, τα αστεία και τα πειράγματα δεν έλειπαν απ' τους χωριανούς, που ζούσαν μέσα στη φύση κι απ' αυτήν έμαθαν να αγαπούν το ωραίο και να το απολαμβάνουν και να επιζητούν την αναπαραγωγή του. Αυτό ήταν το μυστικό που μέρωνε κι έκανε γλυκιά τη ζωή τους και όξυνε το πνεύμα τους. Η φύση παραμένει ο πρώτος μας δάσκαλος. Δεν είναι τυχαίο που η Ήπειρος ανέδειξε μια πλειάδα επιφανών ανδρών, που διέπρεψαν στις Τέχνες, στα Γράμματα και στο Εμπόριο και πολλούς εθνικούς ευεργέτες.

Στο βιβλίο αυτό ο Σωτήρης μας περνάει μέσα από την καθημερινότητα σε όλες τις εκφάνσεις. Μας ανοίγει ακόμα και τις πόρτες των σπιτιών και μας αποκαλύπτει τα μυστικά τους. Οι παροιμίες, σαν κανόνες και μέτρα, συμβουλές κι επισημάνσεις, παραινέσεις κι επισημάνσεις στο τι πρέπει να κάνουμε και τι να παραλείπουμε για να μη μετανοήσουμε, έχουν κι αυτές τη θέση τους, όπως και

οι προλήψεις και οι αρρώστιες, με την εμπειρική βοτανοθεραπεία και τα γιατροσόφια τους, οι προβλέψεις του καιρού, με τους οινούς, που τον κύριο ρόλο παίζουν οι κινήσεις των πουλιών και των εντόμων. Δεν παραλείπει ο συγγραφέας να μνημονεύσει και κάποιους χωριανούς, που ξεχώρισαν απ' τους άλλους, με τα φερόίματά τους, τον καλό και έντιμο χαρακτήρα τους, την ευστροφία του πνεύματος, την καλοσύνη και τις προσφορές τους και συντέλεσαν στη διαμόρφωση του πολιτιστικού επιπέδου και του τρόπου ζωής στη μικρή κοινωνία του χωριού.

Θα σταθούμε λίγο στις αφηγήσεις. Αφηγήσεις πολλές, πικάντικες και πιπεράτες, που παρουσιάζουν, με ζωηρά χρώματα τη λαϊκή σοφία και τη φιλοπαίγμωνα διάθεση των χωριανών, αποτυπώνοντας κι όλον τον περίγυρο και την ατμόσφαιρα του χωριού, με πολλή χάρη και μεαστρία. Θα μπορούσαν να αποτελέσουν μια θαυμάσια συλλογή και ξέρει καλά ο Σωτήρης τον τρόπο και την τέχνη του Λόγου, που μετατρέπει, το μύθο, την εμπειρία και το περιστατικό σε καλοπλεγμένο διήγημα.

Τα άλλα στοιχεία, που παραθέτει ο συγγραφέας, αποτελούν παρακολουθήματα του χωριού στην πορεία του στο χρόνο κι ολοκληρώνουν την ιστορία του. Να προσθέσουμε και τον ύμνο που πλέκει στην Ελληνίδα μητέρα, την αφανή ηρωίδα, που σηκώνει το μεγαλύτερο βάρος της οικογένειας και εμπλουτίζει την οικογένεια με νέους ανθρώπους, χειραγωγημένους.

Τελειώνοντας να πούμε πως το έργο χαρακτηρίζει ενάργεια και εμβρίθεια. Η γλώσσα του λιτή, απέρριπτη και καλλιρροή. Ο λόγος του μεστός και εύληπτος και μακάρι όλα τα χωριά να είχαν τον Σωτήρη τους. Όσοι ασχολούνται με τη λαογραφία πολλά θα είχαν να ωφεληθούν με την απόκτησή του.

Ευχόμαστε νά 'ναι καλοτάξιδο κι εις άλλα με υγεία.

Πάνος Λαζαρόπουλος
Αθήνα 2.9.2012

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΤΣΙΟΔΟΥΛΟΣ

«ΤΙΜΩΡΙΑ, ΣΚΟΤΕΙΝΗ ΟΨΗ ΤΗΣ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΤΗΤΑΣ, ΕΡΩΤΙΚΕΣ ΣΚΗΝΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΣΙΩΠΗΛΕΣ ΑΦΗΓΗΣΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΤΙΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΟΛΑΣΗΣ, 13ος-19ος ΑΙΩΝΑΣ»

Με ένα επίσης πολύ ενδιαφέρον βιβλίο εμφανίζεται και πάλι ο συγγραφέας Δικορφιώτης Στέφανος Τσιόδουλος τον τελευταίο καιρό με τίτλο: «Τιμωρία, η σκοτεινή όψη της σεξουαλικότητας, ερωτικές σκηνές και οι αφηγήσεις τους στις παραστάσεις της Κόλασης 13ος-19ος αιώνας». Στις 118 πυκνογραμμένες σελίδες με εικόνες, ευρητήρια μονών, ναών και εικόνων ο συγγραφέας παρουσιάζει σε τέσσερα κεφάλαια και αναλύει τις ατομικές τιμωρίες στην ορθόδοξη εικονογραφία. Στον σύντομο αλλά ενδιαφέροντα πρόλογο του κατατοπίζει τον αναγνώστη από ιστορικής πλευράς για το φόβο του ανθρώπου ανέκαθεν για την μετά θάνατο ζωή για αυτό και οι παραστάσεις της Κόλασης και του Παραδείσου στην εικονογραφία. Αναφέρει ότι το έναυσμα για τη συγγραφή της μελέτης του αποτέλεσε μια τοιχογραφία με παραστάσεις της Κόλασης στο νάρθηκα της μονής του Αγίου Νικολάου στο Σκαμνέλι Ζαγορίου που εντόπισε το Δεκέμβριο του 2002.

Το υλικό του με θέμα τις ατομικές ποινές στις παραστάσεις της Κόλασης είναι πολύ γι' αυτό το περιορίζει σε μονές και ναούς των χωριών της οροσειράς της Πίνδου ύστερα από επιτόπια έρευνα. Εκείνο που εντυπωσιάζει είναι ότι στις παραστάσεις αυτές ο ζωγράφος αναπαράγει τις αντίληψεις της εποχής για τον κοινωνικό ρόλο του άνδρα ή της γυναίκας και πώς αποδίδεται η τιμωρία στα δύο φύλα.

Στις παραστάσεις οι κολασμένοι για ηθικά παραπτώματα, αναπαριστώνται με το μέλος εκείνο του σώματος με το οποίο διέπραξαν την αμαρτία π.χ. ο πόρνος ή η πορνεία απεικονίζονται να δέχονται από τους δαίμονες αιχμηρά αντικείμενα ή φωτιά ή φίδια στα γεννητικά τους όργανα κλπ. Αντίστοιχα, οι κλέφτες, μωλωνάδες, κρασόπουλοι, γιδοκλέφτες ή τέτοιοι λαχανικών κ.λπ., μιας και μιλάμε για αγροτικές κοινωνίες, φέρονται να τιμωρούνται με τα εργαλεία της δουλειάς τους πάνω τους, συνήθως κρεμασμένα από το λαιμό, ενώ παράλληλα βασανίζονται ή σοδομούνται από τους τερατόμορφους δαίμονες.

Πάντως οι ποινές έτσι όπως αναπαριστώνται, αναφέρει ο συγγραφέας, υπαινίσσονται σαφώς σωματικές ερωτικές πράξεις και είναι άμεσα συνδεδεμένες με τις κοινωνικές κατασκευές του δεδωμένου με τις κοινωνικές κατασκευές. Εύχομαι φύλου και τα στερεότυπα περί ανδρισμού. Στο Στέφανο το βιβλίο του αυτό να έχει παρόμοια επιτυχία με το προηγούμενο, που αναφερόταν στη ζωγραφική των σπιτιών του Ζαγορίου και το οποίο, όπως γνωρίζουμε, βραβεύτηκε τον περασμένο Δεκέμβριο από την Ακαδημία Αθηνών.

Κατερίνα Ζαρίδη

Με αφορμή την ημέρα της τρίτης ηλικίας

Τάχα δεν ήμουν κι εγώ νιος, δεν ήμουν παλληκάρι...;

Αυτόν τον καιρό, βάζουν και στην ημέρα της τρίτης ηλικίας. Τα μέσα ενημέρωσης, θ' αρχίσουν να γράφουν, και να προβάλλουν μοναχικούς ανήμπορους γέροντες, θλιβερούς οίκους ευγηρίας και κάθε απαίσια κατάσταση που σου φέρνει ψυχοπλάκωμα. Δεν καταλαβαίνεις αν αυτή η ημέρα είναι για να τιμήσουν τους ηλικιωμένους ή για να τους χαντακώσουν, δίνοντας την εντύπωση στη νεολαία ότι οι ηλικιωμένοι είναι βάρος του πλανήτη. Κάποιοι αδαείς ειδήμονες βγάζουν βαρύγδουπες ονομασίες και βάζουν ταμπέλες σε τεράστιες ομάδες ανθρώπων, σαν να είναι εμπορεύματα που τα τοποθετούν σε ράφια και τους δίνουν και ανάλογες τιμές. Σύμφωνα με την βιολογία ηλικιωμένοι είναι ο μισός πληθυσμός των κρατών. Η τρίτη ηλικία είναι ένα μεγάλο μέρος της ζωής μας, που μακάρι να αξιωθούν να το περπατήσουν όλοι. Οι ηλικιωμένοι δεν είναι άνθρωποι του περιθωρίου, δεν είναι τελειωμένοι.

Είναι γεμάτοι εφόδια από το ταξίδι της ζωής και μπορούν να προσφέρουν ακόμη πολλά. Έχουν κρίση, είναι κατασταλαγμένοι. Βεβαία πολλοί δεν συγκεντρώνουν τέτοια προσόντα. Σ' αυτό όμως δεν φταίει η ηλικία.

Κάποιος σοφός είπε ότι «με το γήρας, αυξάνει το υπάρχον». Δηλαδή ότι είσαι νέος αυξάνει με τα χρόνια. Είσαι γνωστικός, μπορείς να γίνεις, μπορείς να γίνεις έως σοφός. Είσαι καλός, θα γίνεις καλύτερος, είσαι ιδιότροπος, θα γίνεις ανυπόφορος και οι Σοβιετικοί και μάδεψαν τους γέροντες και έκαναν γεροντοπόλεις.

Ήταν η μεγαλύτερη κοινωνική αποτυχία τους. Η ηλικία δεν είναι ούτε ντροπή ούτε τιμωρία. Όταν ζεις συνετά, γεράζεις λεβέντικα και χαίρονται οι νέοι την κουβέντα σου. Αυτό καθαυτό δεν είναι τα γηρατιά που πονάνε, αλλά ο τρόπος που σε αντιμετωπίζουν οι γύρω σου. Η λάθος έως κακή συμπεριφορά τους. Η απομόνωση, η εγκατάλειψη, ο εμπαιγμός. Ένας Υπουργός ή Πανεπιστημιακός 70 χρονών, δεν αισθάνεται γέρος, γιατί με την συνταξάρα του θα κάνει τα λουτρά και τα μασάζ του και θα είναι περδίκι. Ένας φτωχοσυνταξιούχος όμως, που δεν μπορεί να

μας τον πάρει κανένα Δ.Ν.Τ. (Διεθνές Νομισματικό Ταμείο). Είναι δικός μας, έχει ελληνική ταυτότητα και δεν ξεκολλάει από το χώμα μας, ότι κι αν κάνουν.

Αλήθεια, τους ρώτησαν όλους αυτούς, αν θέλουν να τους λένε «τρίτη ηλικία»; Πολλοί λένε ότι αυτοί οι τίτλοι είναι Αμερικανισμοί κακής ποιότητας, που ισοπεδώνουν τους ανθρώπους. Ο Έλληνας δεν το δέχεται εύκολα κάτι τέτοιο. Είναι πολιτική με ξεχωριστή προσωπικότητα. Είναι ο πατέρας σου η μάνα σου ο παππούς σου. Είναι οι δικοί σου άνθρωποι και δεν θέλουν να γίνουν αγέλη, που τον κρατάν σε απόσταση.

Ακόμα οι απλοί άνθρωποι, οι συνταξιούχοι της ζωής στάθηκαν πολύτιμοι για τα παιδιά τους, όταν εκείνα ξεντεύτηκαν στην Ευρώπη για μεροκάματα. Ξανάγιναν νέοι και νανούρισαν και μεγάλωσαν εγγόνια.

Αυτή η ηλικία κρατάει τα χωριά και δεν πέθαναν ακόμα, τα αρχοντικά και τις παραδόσεις μας. Ηλικιωμένους βλέπω σε μεγάλο ποσοστό και κουβαλάν τσάντες με ψώνια και να ζωγραφίζεται στις ρυτίδες η κοπιαστική προσπάθεια. Οι ηλικιωμένοι πηγαίνουν τα εγγόνια τους στο σχολείο. Στα χωριά οι ηλικιωμένοι δουλεύουν περισσότερο από τους νέους. Είναι οι βοσκοί, οι ξυλοκόποι, οι χτίστες. Ας μη μιλάμε λοιπόν με απαξίωση για τους συνταξιούχους της ζωής και να θέλουμε να τους βάζουμε την άκρη, γιατί αυτό τους σκοτώνει. Κάτι τέτοια αψυχολόγητα έκαναν και οι Σοβιετικοί και μάδεψαν τους γέροντες και έκαναν γεροντοπόλεις.

Όπου να γυρίσω τη σκέψη μου, όπου και να στρέψω την ψυχή μου, μπροστά μου σε βρίσκω. Τέχνη λαχαρώ, ποίηση, θέατρο, αρχιτεκτονική, εσύ μπροστά μου μπροστάρης και αξιέπραστος. Επιστήμη αναζητώ, μαθηματικά, φιλοσοφία, φάρμακο για την αρρώστια μου εσύ κορυφαίος και ανυπέρβλητος. Για δημοκρατία διψώ, ισονομία και ισοπολιτεία, εσύ μπροστά μου, ασυναγώνιστος κι ανεπαισίστατος. Καταραμμένε Έλληνα, Καταραμμένη γνώση. Γιατί να σ' αγγίζω; Για να αισθανθώ πόσο μικρός είμαι, ασήμαντος και μηδαμινός; Γιατί δε μ' αφήνεις στη δυστυχία μου και στην ανεμελιά μου; ΦΟΝ ΣΙΛΛΕΡ

πάρει ούτε τα φάρμακά του, νιώθει δεκαπλάσιο το βάρος του χρόνου στην πλάτη του. Ο συνταξιούχος του χωριού όμως είναι ένας προνομιούχος. Το περιβάλλον γύρω του είναι αμετάβλητο πάνω από 200 χρόνια. Τα παλιά αρχοντικά, τα τεράστια πλατάνια, τα πέτρινα γκαλντερίσματα. Αφού ο περιγυρός του είναι αμετάβλητος, νιώθει κι' εκείνος ότι δεν προχώρησε μέσα στο χρόνο και το οξυγόνο τον ανανεώνει μαζί με τις εποχές. Ύστερα, θα πάει στο καφενείο να βρει τους λιγοστούς χωριανούς. Εκεί θα τον δεχτούν με χαρά, γιατί βρέθηκε ακόμα ένας, για να παίξουν τη δηλωτή, το πόκερ, την πρέφα. Στο χωριό δεν έχει ηλικίες. Είναι όλοι συνομήλικοι από 6 έως 106. Θα αστειευτούν και θα καλαμπούρησουν όλοι μαζί. Είναι πολύ λίγοι άνθρωποι και η κοινωνική μονάδα παίρνει μεγάλη αξία. Ο ένας είναι πολύτιμος και δεν χωράνε εξαιρέσεις και περιθωριοποιήσεις. Αυτοί είναι τα χωριά. Τα μόνα υγιή κύτταρα που έμειναν στα μέτρα του ανθρώπου. Χωρίς τα τερατώδη μεγέθη των μεγαλουπόλεων, που συνθλίβουν το ανθρώπινο.

Το περιβάλλον λοιπόν πρέπει να φροντίζει για τους ηλικιωμένους. Ένα περιβάλλον που να τονώνει την προσωπικότητά τους

και όχι να την στραπατσάρει με δυσμενή και ανάρμοστα σχόλια. Οι αρχαίοι τιμούσαν τους ηλικιωμένους και σηκώνονταν όρθιοι μπροστά στους γέροντες. Η Γερουσία, ήταν συνέδριο από γέροντες, σαν πολιτικό σώμα στην αρχαία Σπάρτη. Γερουσία είναι η δεύτερη βουλή σε πολλά συνταγματικά κράτη, όπως η Αμερική. Επίσης Γερουσία ονομαζόταν και η Ρωμαϊκή Σύγκλητος.

Ο Ουγκό τους «Αθλίους» τους έγραψε στα 60 του χρόνια, που θεωρούνται κοινωνικό Ευαγγέλιο. Οι μεγάλοι μας φιλόσοφοι τα αξιέπιστα συγγράμματα τους τα έγραψαν με άσπρους κροτάφους.

Οι Δημογέροντες ήταν που κράτησαν εκείνα τα χρόνια τα χωριά και τις μικρές κοινωνίες και δεν χαθήκαμε σαν Έθνος.

Αν η ζωή είναι σκληρός πόλεμος και αγώνας, αυτοί που έφτασαν στην άκρη του πεδίου της μάχης είναι αγωνιστές και ήρωες και σαν τέτοιοι πρέπει να τιμούνται.

Αυτή είναι η τρίτη ηλικία, που έτσι όπως την παρουσιάζουν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης είναι σαν να της κάναν μνημόσυνο και όχι σαν να την τιμούν.

E. ZOYKH

ΕΡΑΝΙΣΜΑΤΑ

(Συλλογή γνωμών, αποφθεγμάτων, χωριών και αποσπασμάτων, διαφόρων συγγραφέων)

Πολλοί οι «ερανίζοντες» (ερανίζομαι το ρήμα), βιβλιοφίλοι και βιβλιοφάγοι, συνήθως αυτοί.

Ένας εξ αυτών κι ο φίλος μας, Ζαγορίσιος γιατρός Κώστας Τσιμόπουλος, που κάθε τόσο θα μας φέρει και κάποια από τα ...ερανίσματά του. Το ότι η ύλη του περιοδικού αφορά αποκλειστικά στο Ζαγόρι, δεν ικανοποιήσαμε την επιθυμία του να δημοσιευτούν κάποια από αυτά.

Επειδή το τελευταίο το θεώρούμε επικαιρό, λόγω της προσπάθειας πολλών να απαξιώσουν τον Έλληνα, το δημοσιεύουμε.

Καταραμμένε Έλληνα

Όπου να γυρίσω τη σκέψη μου, όπου και να στρέψω την ψυχή μου, μπροστά μου σε βρίσκω.

Τέχνη λαχαρώ, ποίηση, θέατρο, αρχιτεκτονική, εσύ μπροστά μου μπροστάρης και αξιέπραστος.

Επιστήμη αναζητώ, μαθηματικά, φιλοσοφία, φάρμακο για την αρρώστια μου εσύ κορυφαίος και ανυπέρβλητος.

Για δημοκρατία διψώ, ισονομία και ισοπολιτεία, εσύ μπροστά μου, ασυναγώνιστος κι ανεπαισίστατος.

Καταραμμένε Έλληνα, Καταραμμένη γνώση.

Γιατί να σ' αγγίζω; Για να αισθανθώ πόσο μικρός είμαι, ασήμαντος και μηδαμινός;

Γιατί δε μ' αφήνεις στη δυστυχία μου και στην ανεμελιά μου;

ΦΟΝ ΣΙΛΛΕΡ

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ: Ένα πανηγύρι διαφορετικό από τ' άλλα

Την παραμονή του δεκαπενταύγουστου στην εκκλησία μας εψάλλει ο μεγάλος εσπερινός, κατά τρόπο πανηγυριό, ευλαβικό και με μεγάλο αριθμό προσκυνητών. Χοροστάτησε ο ιερέας του χωριού με δεξιό ιεροψάλτη τον εξάιρετο Λάκη Βασδέκη (ιεροψάλτη εκκλησίας Νέας Μάρκας Αττικής) και αριστερούς τους επίσης πολύ καλούς Φρίξο Τσολάκη και Σωτήρη Ζαμπακάλα.

Την ημέρα της Παναγίας δημιουργήθηκε το αδιαχώρητο στην εκκλησία μας και στη συνέχεια μετά το αντίδωρο και το παραδοσιακό λουκούμι, καφέδες και τσιπουράκια στα καφενεία του χωριού.

Το πανηγύρι ξεκίνησε από την παραμονή του δεκαπενταύγουστου. Η πλατεία των Ασπραγγέλων, η μεγαλύτερη σε έκταση πλατεία των Χωριών του Ζαγορίου, γεμάτη τραπέζια και καθίσματα. Ο Χώρος του παλαιού καφενείου Γούλα Καραγιάννη άριστα διαμορφωμένος με ψησταριές για σουβλάκια, κερμπάπ και λοιπούς μεζέδες άριστης ποιότητας και καθαριότητας.

Νεαρά γκαρσόν, φορώντας καλαίσθητα μπλουζάκια με την επιγραφή «Πολιτιστικός Σύλλογος Ασπραγγέλων» εδέχοντο τις παραγγελίες των επισκεπτών. Επιτέλους τέρμα εκείνη η τριτοκοσμική ουρά για να πάρει κάποιος το μεζέ και το ποτό του, σε νάιλον σακούλα. Νέοι του Χωριού, ευγενείς και χαμογελαστοί πρόσφεραν τη βοήθειά τους, στην όλη οργάνωση του πανηγυριού. Ψυχή και διοργανωτής όλων αυτών ο πρόεδρος του πολιτιστικού συλλόγου Βασιλίας Φερεντίνος. Καιρός θαυμάσιος, λες και συμμάχησε κι αυτός στην όλη προσπάθεια.

Τα δυο βράδια του πανηγυριού η πλατεία ήταν κατάμεστη από κόσμο, χωριανούς και άλλους κατοίκους της γύρω περιοχής, αλλά και από φιλοξενούμενους

στους ξενώνες των Ασπραγγέλων και των άλλων Χωριών.

Διασκέδασαν όλοι κατά τον καλύτερο τρόπο με το παραδοσιακό συγκρότημα του Χωριανού μας Λευτέρη Σαρρέα.

Εντύπωση και συγκίνηση προκάλεσε η εμφάνιση ομάδας κοριτσιών, αλλά και μεγάλων γυναικών με Ζαγορίσιες φορεσιές σε χορούς τοπικούς, αυστηρά Ζαγορίσιους με την καθοδήγηση του Κώστα Καρβούνη.

Τέτοιες προσπάθειες αξίζουν όχι μόνο να τις αναφέρουμε, αλλά και να τις επαινούμε σε όποιο χωριό του Ζαγορίου και αν γίνεται.

Πρωτεργάτες και οραματιστές είχε παλαιότερα, αλλά και τώρα έχει αυτός ο τόπος, που προσπαθούν να δώσουν ζωντάνια και ομορφιά στο Ζαγόρι τουλάχιστον τους καλοκαιρινούς μήνες.

Ο Αύγουστος μέσασε, σε λίγες μέρες τελειώνει, τελειώνουν τα πανηγύρια και οι ποικίλες εκδηλώσεις. Καταχνιά, ερήμωση, χωριά χωρίς ζωντάνια, αφημένα στην κατάθλιψη.

Οι λίγοι μόνιμοι κάτοικοι θα σκέπτονται και θ' αναπολούν τις ωραίες στιγμές των περασμένων μηνών. Παρέα με την τηλεόραση τις ατέ-

λειωτες νύχτες του χειμώνα, θα περιμένουν ν' ακούσουν κάτι αισιόδοξο, κάτι για την περίφημη ανάπτυξη, για την οποία, όλοι μιλάνε, όλοι την υπόσχονται, αλλά αυτή δε φαίνεται. Υπομονή. Οι Ζαγορίσιοι έμαθαν μια ζωή να προσμένουν, να περιμένουν, παλαιότερα τους ξενιτεμένους, τώρα τις καλύτερες μέρες, την οποία ανάπτυξη.

Το Ζαγόρι αξίζει, απαιτεί πια την προσοχή της πολιτείας. Αρκετά έδωσε σ' αυτή τη χώρα.

Συμφωνούμε με όσα αναφέρονται στην πρώτη σελίδα στο «ΖΑΓΟΡΙ μας» Τεύχος Σεπτεμβρίου με την παρατήρηση, ότι δεν είναι ασύμφορα τα γλεντοκόπια και τα πανηγύρια, κάτι αφήνουν κι' αυτά, δίνουν χαρά, είναι γερές ανάσες ζωής για όσους μένουν μόνιμα στα χωριά μας, αλλά και για τους άλλους που έρχονται εποχιακά, τους ταξιδεμένους και κουρασμένους αστούς των μεγαλουπόλεων που οι ανάγκες της ζωής τους απομακρύνουν, είναι όνειρο ζωής ν' ακούσουν κάτω από το πλατάνι του χωριού τους τη φράση και την τριανταφυλλιά.

Ας προσέξουμε όμως εμείς οι Ζαγορίσιοι, παράγοντες, δημοτικές αρχές, πολιτιστικοί σύλλογοι, όλοι μαζί ομονοούντες να διαφυλάξουμε τη γνησιότητά μας, τη ταυτότητά μας, το Ζαγορίσιο τρόπο ζωής συμπεριφοράς και γλεντιού, την παράδοσή μας, κάτι που κατ' επανάληψη με πάθος τονίζει στα γραπτά της και η Ελένη Δουβλή.

ΑΘΗΝΑ Αύγουστος 2012

ΜΑΚΗΣ ΚΟΜΠΑΡΟΣ

ΣΗΜ. Β.Τ.: Επειδή στο πιο πάνω κείμενό του ο αγαπητός φίλος Μάκης, σχολιάζει μια περικοπή από το πρωτοσέλιδο κείμενό μου στο προηγούμενο φύλλο του Περιδικού, που λέει: «**Τα γλεντοκόπια δεν αφήνουν τίποτε πίσω τους**», αυτό το **ΤΙΠΟΤΕ** δεν αναφέρεται

ασφαλώς στα πανηγύρια μας, που όπως στο ίδιο κείμενο λέω αποτελούν συστατικό στοιχείο της Πολιτιστικής μας παράδοσης. Γι' αυτό και η έκκληση να τα προστατέψουμε από κάθε είδους εκφυλισμό. Ο ρόλος αυτής της προστασίας σήμερα πέφτει κυρίως στους Πολιτιστικούς Συλλόγους των χωριών μας, όπως ακριβώς γίνεται κι έγινε το πανηγύρι των Ασπραγγέλων, όπως αναφέρεται στο γραπτό του ο αγαπητός Μάκης.

Μακάρι, όλα τα πανηγύρια των χωριών μας να μπουν υπό την αιγίδα Πολιτιστικών Συλλόγων και φορέων κι όχι μόνο στα χέρια αυτών που το πανηγύρι και κάθε άλλη εκδήλωση το βλέπουν μόνο σαν μια ευκαιρία προσωπικού κέρδους.

Η παρατήρησή μου εκείνη αναφερόταν σε εκείνες τις εκδηλώσεις και τα γλεντοκόπια, που δεν έχουν καμιά σχέση με την παράδοση των χωριών μας.

ΒΡΑΔΙΑ ΤΣΙΠΟΥΡΟΥ ΣΤΟ ΠΑΠΙΓΚΟ

Ο Εξωραϊστικός Σύλλογος Παπίγκου, το Σάββατο 10 Νοεμβρίου 2012 διοργανώνει Βραδιά Τσίπουρου.

Η εκδήλωση θα πραγματοποιηθεί στην άδεια και ευρύχωρη οικία της κ. Παρασκευούλου (Νταλιαντόρενας) που ευγενικά μας διαθέτει για δεύτερη χρονιά.

Τα ρακοκάζανα θα στηθούν στις 18:00 και θα τελειώσουν στις 2:00 μετά τα μεσάνυχτα.

Τη διασκέδαση μας θα αναλάβει το συγκρότημα του Μιχάλη Μπραχόπουλου.

Το Δ.Σ. του Συλλόγου καλεί τους χωριανούς και τους φίλους του Παπίγκου να γιορτάσουμε τη βραδιά αυτή, όλοι μαζί, με παραδοσιακή μουσική, μεζέδες και τσίπουρο.

...ΚΙ ΑΛΛΟ ΤΣΙΠΟΥΡΟ ΣΤΗ ΒΙΤΣΑ

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Νέων Βίτσας, διοργανώνει γιορτή τσίπουρου, το Σάββατο 3 Νοεμβρίου 2012. Σας περιμένουμε όλους για ν' αρχίσει ο δύσκολος χειμώνας, με φίλους, συγχωριανούς και άφθο-νο τσίπουρο.

Το Δ.Σ. του Πολιτιστικού Συλλόγου Νέων Βίτσας

ΣΤΑ 50 ΧΡΟΝΑ ΕΝΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ

Πρόκειται για τον «Μορφωτικό Εξωραϊστικό Σύλλογο» (ΜΕΣ) Κάτω Πεδινών (Σουδενών), που τον φετινό Αύγουστο συμπλήρωσε 50 χρόνια από την ίδρυσή του, από εκείνο τον Αύγουστο του 1962.

Ήταν, νομίζω από τους πρώτους Πολιτιστικούς Συλλόγους που ιδρύθηκαν μετά τον Πόλεμο στο Ζαγόρι, σε μια στιγμή που η μετανάστευση αποτελειωνε την καταστροφή του εμφυλίου αδιείζοντα τα ιστορικά χωριά μας.

Μπορεί ο Σύλλογος αυτός να μην πραγματοποιήσει τον στόχο του, που ήταν να σταματήσει την καταστροφή που άρχιζε (όπως είπαμε), εκείνα τα χρόνια. **Όμως όλα αυτά τα 50 χρόνια ταυτίστηκε με την πορεία και τις αγωνίες του χωριού και σημάδεψε την ιστορία του.**

Μια πρώτη, όχι και τόσο εμφανής αλλά ουσιαστική επιδίωξη και προσφορά του Συλλόγου, ήταν να θεραπεύσει και να γεφυρώσει ρήξεις και συγκρούσεις, απόρροια της κατοχής και του εμφυλίου, γιατί μόνο έτσι πίστευε ότι θα πραγματοποιήσει τους στόχους του. Ύστερα κοίταζε πώς να κλείσει κάποιες από τις πληγές των χρόνων αυτών.

Η πρώτη μεγάλη προσπάθειά του, ήταν η ανέγερση του καταστήματος στο μεσοχώρι, που είχαν κάψει οι Γερμανοί το 1944, τη διαμόρφωση της Κεντρικής πλατείας και κατασκευή κάτω από αυτήν ομβροδεξαμενής για τις ανάγκες του καταστήματος.

Καθοριστική ήταν η συμβολή και συμμετοχή του στην απόφα-

ση και την υλοποίηση του πρώτου εθελούσιου αναδασμού σ' ολόκληρο τον Νομό Ιωαννίνων, αλλά και στην πραγματοποίηση της υδρεύσεως του χωριού. Ακόμη δεν μπορώ να μην αναφερθώ στον πρωταγωνιστικό ρόλο του Συλλόγου, στη διάσωση του χωριού από τον κίνδυνο καταργήσεώς του ως κοινότητα, μένοντας απλώς συνοικισμός του Καλπακίου. Ακόμη υπενθυμίζω την τοιχοποιία οριοθέτησης και καλλωπισμού του προαυλίου του ιστορικού Ναού των Ταξιαρχών και τη φροντίδα στεγανοποίησης του Ναού που κινδύνευε από την υγρασία. Δεν θα αναφερθώ σε διάφορα μικρά έργα και στις ποικίλες ψυχαγωγικές και Πολιτιστικές εκδηλώσεις του Συλλόγου όλα αυτά τα χρόνια, γιατί αυτές (όπως πάντα πίστευα) δεν αφήνουν τίποτε το διαρκές **πίσω τους, παρά μόνον αποτελούν τα μέσα για την επίτευξη των έργων στα οποία αναφέρομαι και πιο πάνω.**

Μια ομάδα 5-10 ανθρώπων τότε, αλλά και με τη συμπαράσταση όλων των συγχωριανών, ταυτίστηκε απόλυτα με την πορεία του Συλλόγου για περισσότερο από 35 χρόνια για να περάσει ύστερα στα χέρια των νεότερων και να συνεχίσει ως σήμερα.

Ο γράφων, ως Γενικός Γραμματέας για όλα αυτά τα πρώτα 35 χρόνια και με το «χούι» της συλλεκτικής μανίας του ίδιου, αλλά και του (για πολλά χρόνια) προέδρου Ξενοφώντα Κοντούρη, συγκέντρωσαν κάθε τι που είχε σχέση με τη δραστηριότητα και το έργο του Συλλόγου και

είναι κάτοχοι σήμερα ολόκληρου αυτού του αρχείου, μιας και ο Σύλλογος ως τώρα δεν μπόρεσε να αποκτήσει δική του στέγη, για να στεγάσει την ιστορία και τις μνήμες του, (όπως π.χ. ο Σύλλογος της έδρας του Δήμου).

Έτσι, 4 από τους εναπομείναντες όλων των Διοικητικών Συμβουλίων των χρόνων αυτών, ήτοι ο Φώντας Κοντούρης, ο Σπύρος Καπελίδης, ο Κώστας Φωτέσιος κι εγώ, **αποτανθήκαμε, (μέσω του Συλλόγου), με άτυπο έγγραφο προς το Δημοτικό Συμβούλιο Ζαγορίου, να παραχωρηθούν οι δυο αίθουσες του άνω ορόφου του Παρθεναγωγείου ακριβώς για τη στέγαση της 50άρχρονης ιστορίας του Συλλόγου.** Εκεί, εκτός από τη δημιουργία μιας αίθουσας συγκεντρώσεων και εκδηλώσεων, θα βρουν το χώρο τους φωτογραφίες, αλληλογραφία, αφίσες, βιβλία, αλλά και ότι έχει σχέση με το Σύλλογο αλλά και με την ιστορία του χωριού μας.

Είμαστε δέβαιοι ότι το αίτημά μας θα βρει ανταπόκριση.

Αφορμή να αναφερθώ στα 50άχρονα του Συλλόγου, ήταν οι πρόσφατες αρχαιρείσεις (στις 23/9/2012) και η ανάδειξη του νέου Διοικητικού Συμβουλίου, που αναφερόμαστε σε άλλη στήλη του περιοδικού. Προσωπικά θέλω να συγχαρώ τους εκλεγέντες και ειδικά τον φίλο, Τοπόγραφο Μηχανικό, Πανταζή Αδρίμη, για την εκλογή του ως νέου προέδρου του Συλλόγου. Πιστεύω πως ως επιτυχημένος επιστήμονας και ελεύθερος επαγγελματίας, με εμπειρία στα

οργανωτικά και με την άνεση του συνταξιούχου πια, θα μπορέσει μαζί με τα άλλα τα παιδιά που, μέχρι σήμερα σήκωσαν το βάρος της συνέχειας του Συλλόγου, να χαράξει καινούργια πορεία στο Σύλλογο. **Δηλαδή να μην μείνει μόνο στα Πολιτιστικά, αλλά και να προσθέσει και τη λέξη «παραγωγή» στους στόχους του.** (Ήδη όπως πληροφορούμαι ασχολείται και με τα... κηπευτικά στο χωριό!).

Έτσι, ο Σύλλογος που υπήρξε πρωτοπόρος και παράδειγμα προς μίμηση κι από τα άλλα χωριά, σε συνεγασία και με τον Συνεταιρισμό, μπορεί να γίνει ο εμψυχωτής και ο καθοδηγητής μιας παραγωγικής προσπάθειας αναγκαίας σήμερα για την ανάπτυξη και επιβίωση του χωριού με τους παραγωγικούς κάμπους του, αλλά και γενικότερα του Ζαγορίου.

Ο «ΜΕΣ» Κάτω Πεδινών έχει πλούσιο παρελθόν κι ευχόμαστε το μέλλον να είναι ακόμη πλούσιότερο και μακροχρόνιο.

Β.Τ.

ΝΕΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ Μ.Ε.Σ. ΚΑΤΩ ΠΕΔΙΝΩΝ

Την Κυριακή 23 Σεπτεμβρίου και ώρα 11 το πρωί, στην αίθουσα του Πνευματικού Κέντρου του «Πολιτιστικού Συνδέσμου Ζαγορίσιων», έγιναν οι αρχαιρεσίες για την ανάδειξη νέου Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου και το οποίο έχει ως εξής:

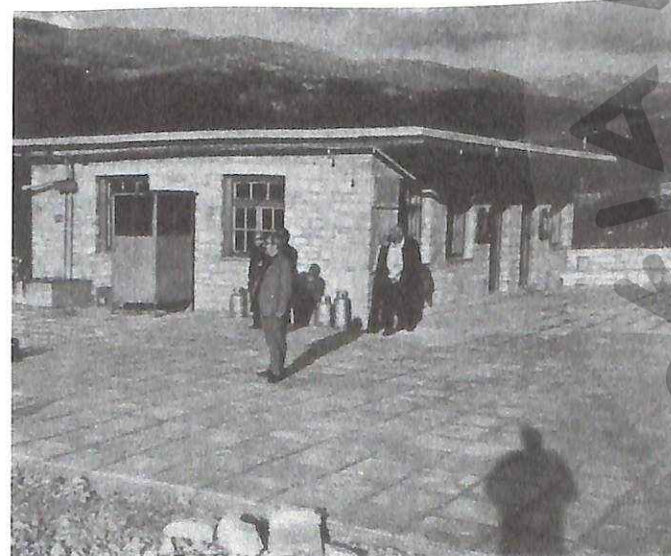
- Πανταζής Αδρίμης Πρόεδρος
- Κώστας Τζιόβας Γ. Γραμματέας
- Χριστίνα Γ. Νταχρή Αντιπρόεδρος
- Νίκος Χόντας Ταμίας
- Ιομήνη Π. Διαμάντη Μέλος
- Γεώργιος Καρασκόκος Μέλος
- Αφροδίτη Ράπτη Μέλος

ΑΝΑΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΜΕΛΗ

- Νικαίτη Κοντούρη
- Χρήστος Στύλος

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

- Γιώργος Ι. Χουλιαράς
- Ευάγγελος Γκίκας

1974-1975: ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΑΣ

Με την ευκαιρία του νέου σχολικού έτους ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑ

Νίκος Θ. Υφαντής, τ. Λυκειάρχης

Από την αρχαιότητα μέτρο για την ανάπτυξη των κοινωνιών ήταν ο άνθρωπος. Φιλόσοφοι οραματίστηκαν κοινωνίες με ανθρώπινο πρόσωπο, με ηθικές, πνευματικές και πολιτικές αξίες καθολικής αποδοχής.

Σήμερα, με τη ραγδαία τεχνολογική ανάπτυξη, με την εγκληματικότητα, την υποκρισία, τον άκρατο ατομικισμό, την ασοδοσία, την απόρριψη θεσμοθετημένων νόμων της πολιτείας, εγείρονται ερωτηματικά για την εθνική πορεία και την γενικότερη κοινωνική οικοδόμηση. Το ερώτημα είναι κατά πόσο το ισχύον σύστημα βοηθάει στην ισόρροπη ψυχοπνευματική ανάπτυξη του νέου ανθρώπου και εάν συντείνει στην ανάπτυξη της προσωπικότητας των νέων, οι οποίοι αποτελούν το θεμέλιο των υγιών κοινωνιών και την ελπίδα για εθνική ανάταξη.

Δεύτερο ερώτημα που επιζητεί απαντήσεις είναι εάν το περιεχόμενο της Εκπαίδευσης οδηγεί σε ποιοτική ανάπτυξη ή μήπως, αντίθετα, την επιβραδύνει από καιροσκοπισμούς, άκαιρες παρεμβάσεις και από άλλους ιδεολογικούς λόγους.

Οι απαντήσεις σ' αυτούς τους προβληματισμούς είναι κεφαλαιώδους σημασίας για την μαθησιακή λειτουργία και την ευεργετική επίδραση στους νέους.

Εκείνα που θεμελιώνουν την εξύψωση του ανθρώπου και δημιουργούν ισχυρούς πόλους προσανατολισμού είναι η επιλογή μέσων με εθνικούς και κοινωνικούς στόχους και η διαμόρφωση παιδείας με ευρύτερους μορφωτικούς σκοπούς. Η απόκτηση παιδείας βοηθάει στην εσωτερική ολοκλήρωση. Σκοπός της Παιδείας, κατά τον Αριστοτελικό λόγο, είναι η διαμόρφωση χαρακτήρων και όχι η απόκτηση τίτλων και η εξαγορά πτυχίων. Η πραγματική παιδεία εδράζεται στην ισόρροπη ανά-

πτυξη του ανθρώπου και απεχθάνεται την αναρχία και την ασοδοσία. Η παιδεία που εξυψώνει τον άνθρωπο δεν προσφέρει μόνο γνώσεις νεκρές για επαγγελματική αποκατάσταση, αλλά πλάθει ανθρώπους με συνείδηση, θεμελιώνει την εθνική υπόσταση, ώστε να στηρίζεται γερά στην Παράδοση και να προσαρμόζεται αναλόγως στις συνθήκες που επικρατούν και να είναι σε θέση να αφομοιώνει τα αγαθά επ' ωφελεία του κοινωνικού συνόλου.

Ειδικό γράφουν ότι οι παρεχόμενες γνώσεις στα σχολεία δεν εκφράζουν το βαθύτερο μορφωτικό και πολιτιστικό νόημα.

Σήμερα η ελληνική κοινωνία χειμάζεται, έχει φτάσει στο τελευταίο όριο αντοχής. Φωνές απογοήτευσης, απελπισίας και αγωνίας ακούγονται και τρόποι θεραπείας δεν διακρίνονται στον ορίζοντα. Κινδυνεύουμε ως λαός, ως οντότητα κοινωνική, αν και διαθέτουμε πλούσιο ιστορικό παρελθόν και μοναδικό πολιτιστικό βάρος.

Τα εκπαιδευτικά μας ιδρύματα λειτουργούν πλημμελώς. Αντί να διαμορφώνονται στα σχολεία χαρακτήρες, δημιουργούνται «καταληψίες». Δεν πιστεύω να λήξει το «έθιμο» των καταλήψεων των σχολείων. Με αυτόν τον τρόπο η νεολαία οδηγείται σε διαφορετικούς ατραπούς, μακριά από τους στόχους που θέτει η παιδευτική διαδικασία. Οι κομματικές επιλογές, οι επεμβάσεις στους σχολικούς χώρους δεν προσφέρουν τίποτε θετικό. Όσο περισσότεροι κομματικές παρατάξεις απέχουν από παρεμβάσεις στα σχολεία τόσο τα αποτελέσματα θα είναι καλύτερα. Τα κομματικά όργανα και οι συνδικαλιστικές

μορφώνουν και θετικούς και αρνητικούς χαρακτήρες, ανάλογα με το κοινωνικό υπόβαθρο.

Η Πολιτεία, με τους πολιτικούς και πολιτικούς παράγοντες και με τον τρόπο που ασκείται η εξουσία, επηρεάζει την ψυχοσωματική διάπλαση των νέων.

Η Εκκλησία, με το πνεύμα και την ουσία του χριστιανισμού, μπορεί να προσφέρει κοινωνικό και εθνικό έργο και να εμπεδώσει ευαγγελική αγάπη και σεβασμό στους νέους.

Τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης: Στην εποχή μας τα ΜΜΕ έχουν πρωταρχικό και σημαίνοντα ρόλο στη μόρφωση της νεότητας, αφού, για παράδειγμα, η τηλεόραση είναι το μοναδικό επικοινωνιακό μέσον που φτάνει και στο τελευταίο χωριό της χώρας. Πρόκειται για πολύ σοβαρό παιδευτικό μέσον. Δυστυχώς, το κυνήγι της ακροαματικότητας οδηγεί τα τηλεοπτικά μέσα, ακόμη και τα κρατικά, σε ακραίες επιλογές και σε παραμορφωτικές εκπομπές, με αποτέλεσμα να αποπροσανατολίζουν τους νέους και να δημιουργούν πλασματικές κοινωνικές εικόνες.

Το δημοσιογραφικό λειτουργήμα είναι σημαντικό, επικοινωνιακό όργανο και μπορούμε σ' αυτό να στηρίξουμε με ελπίδες, αφού απαλλαγεί από εκπομπές μικροσυμφερόντων και μικροφιλοδοξιών.

Συμπερασματικά, το κύριο μέλημα και η κυρίαρχη φροντίδα πρέπει να είναι η διαρκής εκπαιδευτική διαδικασία για την απόκτηση αρχών και διαχρονικών αξιών, ώστε οι νέοι να οπλίζονται με αυτοκυριαρχία, ψυχική ηρεμία και πρωτοβουλίες για το μέλλον.

Ετσι, σε μέρες δοκιμασιών και ώρες κρίσιμες, σαν αυτές που διερχόμαστε, να μπορούμε να διατηρούμε την ανθρωπιά μας και την εθνική μας υπόσταση.

Μνήμη Καθηγητού Περικλέους Βιζουκίδου

Ο Περικλής Βιζουκίδης του Κωνσταντίνου Βιζούκα και της Αικατερίνης, Πατριώτης ακραιφνής και υπερήφανος για την Ηπειρωτική καταγωγή του, από το Χλωμό Πωγωνίου Βορείου Ηπείρου, γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1880 και απεβίωσε σε ηλικία 76 ετών στις Σέρρες. Ο θάνατος του καθηγητού, κατά την ιατροδικαστική έκθεση, οφείλεται: «εις ενδοκρανιακήν αιμορραγίαν, συνεπεία κατάγματος εκ της πτώσεως αυτού, παρά εις συγκοπήν της καρδιάς».

«Πάνδημος εγένετο χθες 28 Σεπτεμβρίου 1956, την 4 μ.μ. εις τον Ναόν της Αγίας Σοφίας η κηδεία του αποθανόντος εθνικού ανδρός, καθηγητού του πανεπιστημίου και Ακαδημαϊκού Περικλέους Βιζουκίδη, την οποία παρηκολούθησαν ο υπουργός Βορείου Ελλάδος κ. Παπαρηγόπουλος, ο Διοικητής του Γ' Σώματος Στρατού κ. Φροντιστής, η Πρωτανεία, η Σύγκλητος και όλοι οι καθηγηταί του πανεπιστημίου, το εισαγγελικό σώμα, ο διοικητής της Αεροπορίας κ. Βαλασμάκης, τα διοικητικά συμβούλια του Ηπειρωτικού αγώνος, της Ηπειρωτικής εστίας, του ΕΚΘ, του Δικηγορικού Συλλόγου και όλων των εθνικών οργανώσεων, το δικαστικόν και δικηγορικόν σώμα, πλήθος επιστημόνων και οι φοιτηταί. Της νεκρωσίμου ακολουθίας προεξήρχον οι Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται Κασσανδρίας κ. Καλλίνικος και Δυδυμοτείχου κ. Ιωακείμ και τιμὰς απέδωσαν τμήμα στρατού μετά της μουσικής. Τον νεκρόν αποχαιρέτησαν εκ μέρους του πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ο καθηγητής κ. Νουάρος-Μιχαηλίδης, του Πανεπιστημίου Αθηνών ο καθηγητής κ. Καρανίκας, της Ακαδημίας Αθηνών ο καθηγητής κ. Κυριακίδης, ο κ. Αγγελάκης εκ μέρους του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού, ο κ. Χ. Τζόβας της Ηπειρωτικής Εστίας, ο κ. Οικονόμου του Ηπειρωτικού Αγώνα και ο δικηγόρος κ. Βασιλειάδης εκ μέρους των παλαιών μαθητών του, κατετέθησαν δε πολλοί στέφανοι. Ακολούθως εοχηματίσθη η νεκρική πομπή με επί κεφαλής το στρατιωτικό τμήμα και την μουσικήν, η οποία κατέληξεν εις το Νεκροταφείον, όπου εγένετο και η ταφή και αποδόθησαν αι τελευταίαι τιμαί προς τον νεκρόν». (Ρεπορτάζ από την εφημερίδα ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΒΟΡΡΑΣ). (Η κηδεία έγινε τιμής ένεκεν, δαπάναις του πανεπιστημίου, και η σημαία κυμάτιζε μεσίστια στο πανεπιστήμιο επί τριήμερον στον Ελληνικό Ερυθρό Σταυρό καθώς και στα ευαγή και φιλανθρωπικά ιδρύματα όπου είχε διατελέσει πρόεδρος).

Σεπτέμβριος 1956, η Μακεδονική γη, στο νεκροταφείο της Ευαγγελίστριας, δέχθηκε στην αγκαλιά της τον σοφό επιστήμονα, τον ευπατρίδη διανοούμενο, ομότιμο καθηγητή της Σχολής Νομικών Επιστημών Περικλή Βιζουκίδη.

Σεπτέμβριος 2012, το Διοικητικό Συμβούλιο της Ηπειρωτικής Εστίας Θεσσαλονίκης εξακολουθεί να αγωνίζεται

από τον Ιούνιο του 2011, να μη σθήσει από τον χάρτη στην περιοχή των 40 εκκλησιών στη Θεσσαλονίκη, η οδός με το όνομα του ιδρυτή της Καθηγητού Περικλέους Βιζουκίδη, και να επανέλθει το όνομά του στη στάση του ΟΑΣΘ. (Οι στάσεις Γεωργίου Βιζυηνού και Παύλου Μελά υφίστανται).

9 Ιουνίου 2011 - Συνεδρίαση Δημοτικού Συμβουλίου Θεσσαλονίκης: Απόσπασμα από την τοποθέτηση του Μηταφίδη την ώρα των επικεφαλής των παρατάξεων: «... ο άνθρωπος, ο υπάνθρωπος καλύτερα, που υποδέχθηκε τα ναζιστικά στρατεύματα κατοχής, ο καθηγητής Περικλής Βιζουκίδης, παλιός τριεφίλης (σ.σ. ΕΕΕ= 3Ε= Εθνική Ένωση Ελλάς), απ' αυτούς που είχαν επιτεθεί στον εβραϊκό συνοικισμό Κάμπελ (σ.σ. εμπρησμός, κάηκε ο συνοικισμός, έγινε δίκη, ο Βιζουκίδης δεν αναφέρεται πουθενά) που υποδέχθηκε με το χέρι του υψωμένο αλά Χίτλερ, τα γερμανικά πάντσερ... Ο δίκτυς όλων των καθηγητών... Έτσι θα πάμε στο 2012; Υποτίθεται ότι του χρόνου η πόλη θα γιορτάζει τα 100 της χρόνια. Τι θα γιορτάσει; Με τους Χιτλερίσκους που φιγουράρουν στις στάσεις; Μ' αυτούς θα πάμε; Λοιπόν ξέρετε πολύ καλά ότι υπάρχει νόμος ανέκαθεν που λέει, άνθρωποι οι οποίοι ανέκαθεν συνεργάστηκαν με τον κατακτητή εγκληματίσαν. Δεν υπάρχει κανένα εμπόδιο νομικό, οτιδήποτε άλλο, να απαλλαγούμε από την παρουσία τους... που δίνουν τις στάσεις στα καθάρματα που συνεργάστηκαν με τους Ναζί».

Έτσι παρουσίασε τον Βιζουκίδη στο Δημοτικό Συμβούλιο αλλά και σε όσους παρακολουθούσαν τη συνεδρίαση από την TV100. Και την επομένη, εφημερίδες και κυρίως ιστοσελίδες, που εμπλούτισαν το κείμενό τους με άσχετες προς τον Βιζουκίδη φωτογραφίες που απεικονίζουν άνδρες να χαιρετούν ναζιστικά ή σκηνή εκτέλεσης, βούξιν για το ανθρωπόμορφο τέρας που μολύνει την πόλη.

Το Δ.Σ. της ΗΕΘ ως εκπρόσωπος της ηπειρωτικής κοινότητας Θεσσαλονίκης αισθάνεται ότι είναι επιβεβλημένο να πραγματοποιηθεί στην Ηπειρωτική Εστία Θεσσαλονίκης το έτος 2013, Διεθνές Συνέδριο προς τιμήν του ιδρυτή της, πρώτου προέδρου και μεγάλου ευεργέτη της, Καθηγητού Περικλέους Βιζουκίδου, ο οποίος είτε ως ερευνητής, είτε ως πανεπιστημιακός διδάσκαλος, είτε τέλος ως πρόμαχος και αναμορφωτής του εθνικού μας δικαίου, αποτύπωσε εντόνως την προσωπική του σφραγίδα στη νεοελληνική δικαστική επιστήμη.

Αθηνά Μ. Τοτοκώση

Γενική Γραμματέας
Ηπειρωτικής Εστίας Θεσσαλονίκης
Θεσσαλονίκη 25.9.2012

(Συνεχίζεται στο επόμενο φύλλο με την παρουσίαση στοιχείων)

Στο καλό ξενιτεμένοι μας! Του χρόνου θα σας περιμένουμε και πάλι...

Πηνελόπης Κυργιάννη-Μπούρη

Με το τέλος του Αυγούστου τελειώνουν και οι χαρές και τα πανηγύρια του καλοκαιριού.

Οι ξενιτεμένοι, οι οποίοι φέτος ήταν λιγότεροι και οι μέρες της παραμονής τους στα χωριά, στις πατρικές τους ρίζες μετριόνταν, λόγω της οικονομικής κρίσης στα δάχτυλα μας είχαν αντίο.

Ήταν όμως κι αυτές ένα ξανάσπασμα, ένα ξεπόνεμα τόσο για τους απόδημους, όσο και για τους λιγοστούς μόνιμους κατοίκους των χωριών μας. Έστω και για λίγες μέρες άνοιξαν οι βαριές ξύλινες αυλόπορτες, άνοιξαν τα σφραγισμένα παράθυρα, μπήκε ο ζωογόνος ήλιος στα μανταλωμένα σπίντια, τα δρόσισε και τα αέρισε η καθαρή και αμόλυντη πρωινή αύρα. Και το βράδυ πάλι, μόλις η νύχτα άπλωνε το σκοτεινό πέπλο της τα περισσότερα σπίντια φωτισμένα, δείγμα ύπαρξης νοικοκυρών.

Οι πλατείες ζωντάνεψαν. Τα τραπέζια ξαναστρώθηκαν. Το τάβλι και η δηλωτή ξανάρχισαν και το τσιπουράκι το ντόπιο, το αγνό μπήκε στην κατανάλωση, για να χαρίσει χαρά και ευεξία.

Όλα τα πρόσωπα γελαστά, χαρούμενα, ευδιάθετα και ιδίως όταν αντάμωναν με συγγενείς και φίλους. Φίλους παιδικούς, συνομήλικους, παλιόφίλους. Οι κασέτες με τα πατροπαράδοτα τραγούδια τα δημοτικά, τα τραγούδια της ξενιτιάς δημιουργούσαν μια εορταστική, χαρούμενη ατμόσφαιρα.

Ο ερχομός της ημέρας του πανηγυριού ήταν το αποκορύφωμα. Από την παραμονή οι ετοιμασίες. Γι αυτή τη μέρα ο καθένας έκανε το κουμάντο του. Να ψωνίσει, να καλοπεράσει κι αύριο «έχει ο Θεός».

Το κρεατικό με την οσμή του ψημένου στα κάρβουνα ερέθιζε το ευαίσθητο αισθητήριο όργανο: της όσφρησης.

Το πρωί της εορτής όλοι στην εκκλησία. Μικροί και μεγάλοι, έχοντες και μη, γεροί και ανήμποροι, ηλικιωμένοι με τη μαγκούρα. Οι περισσότεροι στη σειρά έσπευδαν να μεταλάβουν, να πάρουν τη θεία μετάληψη, τη χάρη και την ευλογία της εορτάζουσας το Δεκαπενταύγουστο Μεγαλόχαρης, που είναι και τό αποκορύφωμα όλων των πανηγυριών.

Και το βράδυ το γλέντι, το τρικούβερτο. Το κλαρίνο μέσα στη γαλήνη και τη σιγαλιά της υπαίθρου έχει άλλη χάρη. Άλλη γλύκα, άλλη νοσταλγία. Οι νέοι στο χορό. Άβγαλτοι και οι απόμαχοι νοσταλγοί, αναπολούν τα παλιά. Πόσες φορές κι αυτοί στα νιάτα τους δεν έσυραν πρώτοι το χορό και πόσες φορές δεν άδειασαν τα ποτήρια με το τσίπουρο και το κρασί.

Ευχαριστημένοι όμως που ζουν, που υπάρχουν και χαίρονται τους απογόνους, παιδιά και εγγόνια, ψελίζοντας τη φράση: «Δοξασμένος ο Θεός, που είμαστε στα πόδια μας. Ζήσαμε, γεράσαμε. Τον κύκλο της ζωής τον κάναμε. Νάναι καλά τα παιδιά μας».

Όλα αυτά ένα όνειρο. Ένα όνειρο σύντομο, περαστικό, το οποίο με τον ερχομό του Αυγούστου άρχισε και με το τέλος τελείωσε. Μένει μόνο η ανάμνηση. Πάλι ο καθένας στο πόστο του, στη βιοπάλη, στον προορισμό του, στη ρουτίνα.

Να είστε καλά ξενιτεμένοι μας, που δεν ξεχνάτε τον τόπο σας, τις ρίζες σας κι έρχεστε και δίνετε έστω και για λίγο με την παρουσία σας και την αγάπη σας χαρά και ζωντάνια.

Του χρόνου θα σας περιμένουμε και πάλι. Νάστε καλά κι ας κάνουμε όλοι μας μια ευχή, από καρδιάς!

«Καλή αναγέννηση στη δεινοπαθούσα πατρίδα μας».

Με την ευκαιρία των Ολυμπιακών Αγώνων του Λονδίνου, αξίζει να αναφερθούμε με λίγα λόγια στους αρχαίους και σύγχρονους Ολυμπιακούς Αγώνες

Η Ολυμπία και οι Ολυμπιακοί αγώνες

Στην κοιλάδα που σχηματίζεται ανάμεσα από τον Αλφειό και τον παραπόταμο Κλαδέο, ίδρυσαν οι αρχαίοι Έλληνες το Ιερό της Ολυμπίας, το πιο λαμπρό λατρευτικό κέντρο της αρχαιότητας, όπου λατρευόταν ο Δίας. Η Ολυμπία, χάρη στους Ολυμπιακούς αγώνες που ξεκίνησαν εκεί πριν από 28 αιώνες, έγινε γνωστή στα πέρατα του κόσμου.

Πολύ κοντά στην Ολυμπία, βρισκόταν κατά τους προϊστορικούς χρόνους μια μικρή πόλη, η Πίσσα, πρωτεύουσα του Οινόμαου και ύστερα του Πέλοπα. Γνωστή η ιστορία Οινόμαου-Πέλοπα. Ο βασιλιάς Οινόμαος, πατέρας της όμορφης Ιπποδάμειας, φημισμένος στις αρματοδρομίες, έλεγε ότι θα παντρεύει την κόρη του μ' εκείνον που θα τον νικήσει στις αρματοδρομίες. Πολλοί μνηστήρες έχασαν τη ζωή τους. Ο Πέλοπας, γιος του βασιλιά Τάνταλου από τη Λυδία, νίκησε τον Οινόμαο, που έχασε τη ζωή του στο αγώνισμα, και παντρεύτηκε την Ιπποδάμεια. Έγινε αυτός βασιλιάς της Πίσσας και οργάνωσε τελετές και αγώνες για να ευχαριστήσει τους θεούς που νίκησε τον Οινόμαο και παντρεύτηκε την Ιπποδάμεια, η οποία επίσης οργάνωσε γυναικείους αγώνες, τα **Ηραία**, προς τιμήν της Ηρας.

Πάνω από το στάδιο και τους ναούς, στη βόρεια πλευρά, υψώνεται το **Κρόνιο**, ένας λόφος κατάφυτος από δέντρα – μέρος του οποίου κήκηκε το 2007 – που σημαίνει ότι οι αρχαίοι Έλληνες τιμούσαν αρχικά τον Κρόνο, τον πατέρα του Δία.

Στους πρόποδες αυτού του λόφου είχαν χτίσει πολλά Ιερά. Το πιο επιβλητικό ήταν ο μεγαλοπρεπής **ναός του Δία**, που κατασκευάστηκε περί το 600 π.Χ. Μέσα σ' αυτόν τον ναό ήταν το περίφημο **χρυσελεφάντινο άγαλμα του «Ολυμπίου Διός»**, ένα από τα επτά θαύματα του αρχαίου κόσμου, έργο του Φειδία. Ο ναός αυτός, δωρικού ρυθμού με 36 κίονες, είχε διαστάσεις 64,12 Χ 27,66 και ύψος 20, 25 μ. Εξωτερικά και εσωτερικά τις επιφάνειες των τοίχων κάλυπταν διάφορες ανάγλυφες παραστάσεις (από τους άθλους του Ηρακλή, τις αρματοδρομίες του Πέλοπα, τις μάχες μεταξύ Κενταύρων και Λαπιθών κ. α.).

Δίπλα από τον ναό του Δία ήταν ο ναός της Ηρας, το **Ηραίο**, αρχαιότερος και μεγαλύτερος από τον ναό του Δία, είχε κατασκευασθεί περί το 1200 π.Χ. Σ' αυτόν το ναό

ΟΙ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

βρέθηκε με τις ανασκαφές του 1877 ο **Ερμής του Πραξιτέλους**, το περιδάλητο άγαλμα του Ερμή, ένα από τα ωραιότερα αγάλματα του κόσμου, που παριστάνει το θεό να κρατάει με το αριστερό του χέρι τον Διόνυσο βρέφος. Σπουδαία αγάλματα που μαρτυρούν το υψηλό επίπεδο της γλυπτικής της κλασικής αρχαιότητας ήταν επίσης το άγαλμα της Νίκης του Παιωνίου, του Απόλλωνα, του Οινόμαου και της Ιπποδάμειας καθώς και οι **Ζάνες**, τα χάλκινα δηλαδή αγαλματίδια του Δία, που είχαν κατασκευασθεί από τα πρόστιμα των αθλητών που δεν τηρούσαν τον όρκο του αθλητή και προσπαθούσαν με αντιαθλητικά μέσα να πάρουν τη νίκη.

Εκτός του ναού της Ηρας και του Δία, και άλλα πολλά σπουδαία μνημεία ήταν στο χώρο της Ιερής Άλτης. Το Πελόπειο, μνημείο του

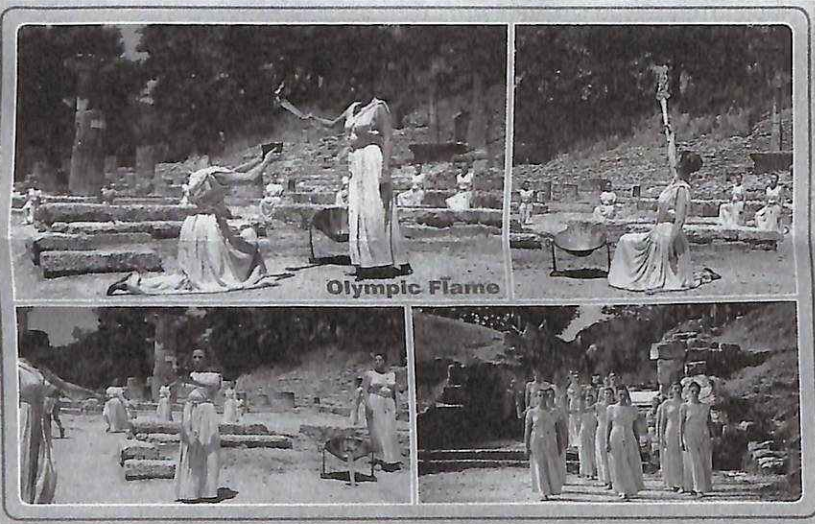
ων, είχαν καθίσματα.

Σύμφωνα με τη παράδοση, πρώτοι οι θεοί αγωνίστηκαν στην Ολυμπία. Ο Δίας νίκησε στην πάλη τον Κρόνο και ο Απόλλων νίκησε τον Ερμή στο δρόμο και τον Άρη στην πυγμή. Λένε ότι την αγριελιά στο ιερό άλσος της Άλτης, την έφερε και τη φύτεψε ο Ηρακλής μετά τους άθλους και τέλεσε αγώνων.

Ευριπίδης Μακρής

νες δρόμου και αρματοδρομίας.

Αργότερα οργάνωθηκαν αγώνες από τον βασιλιά της Ηλίδας Ίφιο, ο οποίος σύναψε «**Ιερή Εκχειρία**» με τον νομοθέτη της Σπάρτης Λυκούργο και τον βασιλιά της Πίσσας Κλεισθένη. Από τότε και ύστερα καθιερώθηκαν οι Ολυμπιακοί αγώνες και γίνονταν εκχειρία.

Πέλοπα, το Ιπποδάμειο, περίβολος στον οποίο εισέρχονταν μια φορά το χρόνο μόνο γυναίκες, για να τελέσουν θυσίες προς τιμή της Ιπποδάμειας, του Πρωτανείου, το Βουλευτήριο, το Μητρώο, μικρός ναός αφιερωμένος στη Μητέρα των Θεών, τη Γυμνάσιο, η Παλαιστρά, το Λεωνίδιο, όπου φιλοξενούνταν οι επίσημοι, η Κρυπτή, δηλαδή η καμαρωτή διοδος που συνέδεε το στάδιο με το Ιερό, που κατασκευάστηκε κατά την ελληνιστική περίοδο, και πολλά άλλα.

Οι Αρχαίοι Ολυμπιακοί Αγώνες

Στην ανατολική πλευρά του χώρου της Άλτης, ήταν το Στάδιο, μήκους 192,27 μ., το οποίο κατασκευάστηκε στα μέσα του 4ου π.Χ. αιώνα, χωρητικότητας 44.000 θέσεων, χωρίς καθίσματα, όπου οι θεατές (μόνον άντρες) κάθονταν κάτω στο χώμα, για να παρακολουθήσουν τους αγώνες. Μόνον οι **Έλληνοδοίκες**, οι κριτές των αγώνων,

σαν στο απόγειο της δόξας τους, διαρκούσαν πέντε ημέρες. Την πρώτη ημέρα γίνονταν οι τελετές και οι θυσίες προς τους θεούς και η ορκωμοσία των αθλητών, τις τρεις ημέρες τελούνταν οι αγώνες και την τελευταία ημέρα βραβευόνταν οι νικητές.

Δικαίωμα συμμετοχής και οργάνωση των Ολυμπιακών αγώνων

Στους Ολυμπιακούς αγώνες δικαίωμα συμμετοχής είχαν μόνο οι Ελευθεροί Έλληνες. Οι Δούλοι και οι Βάρβαροι δεν είχαν δικαίωμα συμμετοχής. Κατά την ρωμαϊκή εποχή δικαίωμα συμμετοχής είχαν όλοι, όσοι είχαν αποκτήσει την ιδιότητα του Ρωμαίου Πολίτη, πλην των Δούλων. Στις παντρεμένες γυναίκες δεν επιτρεπόταν η παρακολούθηση των αγώνων, ενώ οι ανύπαντρες κοπέλες μπορούσαν από ειδική θέση να παρακολουθούν εκ του μακρόθεν τους αγώνες. Η Καλλιπάτειρα, κόρη του Ρόδιου αθλητή Διαγόρα, μεταμφιεσμένη σε άντρα, για να παρακολουθήσει Ολυμπιονίκη, που στέφθηκε Ολυμπιονίκης. Προδόθηκε όμως από τον ενθουσιασμό της, αλλά η επιτροπή δεν την τιμώρησε, επειδή δεν ήταν μόνο μητέρα Ολυμπιονίκη, αλλά και κόρη και σύζυγος Ολυμπιονίκων.

Τρεις μήνες πριν την τέλεση των αγώνων, οι **σπονδοφόροι**, οι κήρυκες δηλαδή των αγώνων, διορισμένοι κάτοικοι της Ηλίδας, κρατώντας το ραβδί του κήρυκα και στεφανωμένοι με κλαδιά ελιάς, περιόδευσαν όλες τις Ελληνικές πόλεις για να αναγγείλουν την ημερομηνία τέλεσης των αγώνων και την έναρξη της εκχειρίας, η οποία γινόταν υποχρεωτικά σεβαστή απ' όλους. Όποιοι περνούσε τα σύνορα της Ηλίδας, παρέδιδε τον οπλισμό του.

Υπεύθυνοι της οργάνωσης και της ομαλής λειτουργίας των αγώνων ήταν οι **Έλληνοδοίκες**. Οι Έλληνοδοίκες με βοηθούς τους **αλυτάρχες** (επόπτες των αγώνων) και τους **αλύτες** (ραβδοφόροι που επέβλεπαν την τήρηση της τάξης) ήταν οι υπεύθυνοι κριτές για την εφαρμογή των κανόνων για το κάθε αγώνισμα. Αθλητές που παραβίαζαν τους κανονισμούς του «ευ αγωνίζεσθαι» τιμωρούνταν με πρόστιμο.

Στην αρχή στους αγώνες έπαιρναν μέρος μονάχα οι άντρες. Αργότερα τελούνταν τα **Ηραία**, αγώνες στους οποίους έπαιρναν μέρος οι νεαρές ανύπαντρες κοπέλες, μόνο στο αγώνισμα του δρόμου 500 ποδών, δηλαδή 160 μ. Οι γυναικείοι αυτοί αγώνες δεν γίνονταν ταυτόχρονα με τους αγώνες των αντρών, αλλά ένα μήνα πριν ή ένα μήνα μετά.

ΟΙ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

Έπαθλα των Ολυμπιακών αγώνων

Το καθιερωμένο έπαθλο που έπαιρνε ο κάθε Ολυμπιονίκης ήταν ο **κότινος**, στεφάνι από αγριελιά, που έκοβε από το ιερό άλσος της Άλτης ένας νέος που είχε εν ζωή και τους δύο γονείς του, έθιμο που έφτασε μέχρι σήμερα για ορισμένες τελετές.

Ο **κήρυκας** ανακοίνωνε «στενορία τη φωνή», το όνομα του νικητή, το όνομα του πατέρα του και το όνομα της πατρίδας του. Συγχρόνως με το στεφάνωμα, οι Έλληνοδοίκες έδεναν στο κεφάλι του Ολυμπιονίκη και μια κόκκινη κορδέλα.

Ήταν μεγάλη η τιμή για τους Ολυμπιονίκες, οι οποίοι είχαν το δικαίωμα να στήσουν τον ανδριάντα τους στο Ιερό της Ολυμπίας, όπως και βρέθηκαν με τις ανασκαφές τέτοια αγάλματα. Η πατρίδα τους τους υποδεχόταν με μεγάλες τιμές και γκρέμιζαν ένα μέρος από τα τείχη της πόλης κατά την υποδοχή τους, για να δείξουν ότι οποία πόλη είχε τέτοιους αθλητές δεν χρειαζόταν τείχη.

Οι νεότεροι Ολυμπιακοί αγώνες

Ύστερα από 15 αιώνες άρχισαν οι νεότεροι Ολυμπιακοί αγώνες, οι οποίοι κατέστησαν διεθνείς. Αθλητές απ' όλον τον κόσμο λαμβάνουν μέρος στους σύγχρονους Ολυμπιακούς αγώνες. Οι πρώτοι σύγχρονοι Ολυμπιακοί αγώνες έγιναν το 1896 στην Αθήνα και έκτοτε διεξάγονται κάθε τέσσερα χρόνια σε διαφορετική χώρα. Στους πρώτους Ολυμπιακούς αγώνες της Αθήνας είχαν λάβει μέρος 14 χώρες με 245 αθλητές, ενώ στους Ολυμπιακούς αγώνες της Αθήνας το 2004 έλαβαν μέρος 202 χώρες με 10.625 αθλητές.

Καθιερώθηκαν και οι χειμερινό Ολυμπιακοί αγώνες, που για πρώτη φορά έγιναν στο Chamoni της Γαλλίας το 1924 και μέχρι το 1992 γίνονταν την ίδια χρονιά με τους θερινούς Ολυμπιακούς αγώνες. Από το 1994 όμως αποφασίστηκε να τελούνται στο μεσοδιάστημα των θερινών Ολυμπιάδων.

Η διοργάνωση και τέλεση των νέων Ολυμπιακών αγώνων οφείλεται στη πίστη και τη θέληση λίγων εμπνευσμένων ανθρώπων, που οραματίστηκαν την αναβίωση των αρχαίων Ολυμπιακών αγώνων της Ολυμπίας. Ένας απ' αυτούς, ο πιο ένθερμος θιασώτης της υπόθεσης, ήταν ο Γάλλος βαρώνος Πιερ ντε Κουμπερτέν, ο οποίος οραματίστηκε την ιδέα του Ολυμπισμού, δηλαδή την ιδέα της σύμφιξης της φιλικής σχέσης μεταξύ των λαών, μέσω του αθλητισμού.

Απόψεις

ΟΡΕΙΝΟΙ ΔΡΟΜΟΙ, Μπαξίσι στα θυλάκια των ημετέρων

Ορειβατικό καταφύγιο "Μιτσιελίου" 2005. Έναρξη ορειβατικής περιόδου. Η καθηγήτρια φιλολογίας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και συνεργάτης της εφημερίδας μας κ. Μαίρη Κωστή, εν μέσω των μικρών ορειβατών Χρήστου και Κωνσταντίνου Κ. Κωστούλα.

Ο ανασκαφής δρόμος, που διακρίνεται άνωθεν και ελίσσεται εν συνεχεία ως εξερεθισμένη όχνητρα, φτάνοντας ασφαλτοστρωμένους ΚΟΥΤΟΥΡΟΥ, έως την κορυφή του βουνού (1.700 μ.) είναι ή δεν είναι, όπως και σε τόσες άλλες κορυφές της γεωγραφικής μας επικρατείας, ένα απτό δείγμα διελεύσεως των «μογγολικών ορδών», που από το 1981 κι έπειτα, επέπεσαν επί του ορεινού μας αναγλύφου, ανασκάπτοντάς το κυριολεκτικά, προς μεγάλην τέρψιν βέβαια των εγγύς του συστήματος, ημετέρων εργολάβων, επιφέροντας με τις αθλιότητές τους αυτές, ανεπαρόντως οικολογικές καταστροφές. Ποιές; Μόνον άνθρωποι με ανήκεστη νοητική αμβλύνση, κατασιελιάδες, ή ανθρωποειδή παράλληλης νοστροπίας, θα αδυνατούσαν να κατανοήσουν αυτόν τον εσκαπτικό Αρμαγεδώνα. Σε ποίο αέτιο ενθρόνισμα, μετά την επέλαση αυτών των γελοίων, που εκτός από τον ολοθρεμό της φύσης, κατασώτευσαν και την οικονομία της χώρας μας, δεν βγαίνει σήμερα αυτοκίνητο με τις παρελκόμενες συνέπειες, που μεταφράζονται έτσι χοντρά-χοντρά σε εμπρησμούς και σκουπιδοποίηση; Χώρια η βάνουση διάρρηξη του ως χθές κλειστού και άβατου καθαρού φυσικού μας Οικοσυστήματος, που το γεμίσαμε τόσο απρόνοητα κι απροβλεπτό με τον βόρβορο μας, την βεβήλωση ιερών και οσίων, την εξοντωτική μας συμπεριφορά έναντι της πανίδος, με, τα παράσιτα και τα λοιμώδη ζωύφια μας. Κρίμα. Είμαστε υπεύθυνοι και υπόλογοι έναντι των αυριανών μας γενεών, διότι έχουν κάθε αναφαίρετο δικαίωμα, να ζήσουν σε μία αλώφρητη κι ολάνθιστη ΠΑΡΘΕΝΑ φύση, μια φύση, όπως ακριβώς τους την εδωρήσε απλόχερα η Θεία Βούληση. Μα αντί για τούτο, και πέρα από την κατάντια της οικονομίας μας, που δυστυχώς οι εκ προμελέτης δολιοφθορείς παραμένουν ασυλληπτοι κι ελεύθεροι, να μας εμπαίζουν κιόλας, τους κληρονομούμε έναν απέραντο κοπρώνα μ' όλα τα μολυσμένα είδη και τις διαστροφές της υπερκαταναλωτικής μας κοινωνίας.

Φωκίων Καψάλης

Στ' αποσπερίτη τη σκιά σαν μπεις

Αφιερώνω στον Φώκο (Φωκίωνα Καψάλη) και τους συνομηλίκους μας

Στ' αποσπερίτη τη σκιά σαν μπεις,
Μη φοβηθείς κι αφήσεις τα σκυλιά
να σ' αλιχτάνε.
Δέξου τη λησμονιά και τη σιωπή,
λιμέριασμα σε λιογερμα θε νάναι.
Στου αστραπόβροντου το πέρασμα μτορείς,
Κογχύλια και πορφύρας φύτρο,
Στ' ακρογιαλού τα φύκια να μαζεύσεις.
Μη κολυμπήσεις στα βαθιά νερά,
Στοχάσου, αγνάντισε, πριν πίσω ξεπεζέψεις.

Σοφία Δεβλέτογλου - Χαρίση
Αρτίετων

Σ.Σ.: Η κα Σοφία Δεβλέτογλου - Χαρίση είναι σύζυγος του φίλου του Ζαγοριού Βασίλη Χαρίση, από παλιά συνεργάτη του Περιοδικού μας.

ΤΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΒΙΣΟΚΟΥ - ΚΟΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΚΑΛΟΥΤΑΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Πολλοί από τους συνδημότες μας, πέρα από αυτούς των όμορων της Καλουτάς χωριών δεν γνωρίζουν το παλαιότατο αυτό μνημείο που ιδρύθηκε το 1114, ανακαινίστηκε το 1787 και αγιογραφήθηκε το 1818 από Καπεσοβίτες ζωγράφους. Η μονή ήταν από το 1925 μετόχι της μονής Βουτσάς Γρεβενιτίου και κατά τον 15°, 16° αιώνα αποτελούσε κατά τον Λαμπρίδη, φυτώριο γραμμάτων. Η μονή εγκαταλείφθηκε για πολλά χρόνια και μόνο οι λιγότες και φιλότιμες προσπάθειες των κατοίκων της Καλουτάς και των γύρω χωριών το διατηρούσαν ώστε να μην ερειπωθεί εντελώς. Από το 1994 οι χωριανοί κατέφυγαν στις αρμόδιες υπηρεσίες και ένα χρόνο μετά το μοναστήρι άρχισε να ανακαινίζεται ύστερα από απόφαση του κεντρικού αρχαιολογικού συμβουλίου (ΚΑΣ) αλλά και την παρέμβαση του Προέδρου μας κ. Κάρουλου Παπούλια.

Παρά τις κλοπές εικόνων, την ανεύρεσή τους το 2005 σε gallery του Λονδίνου με τη βοήθεια της Νομαρχίας και την περιπετειώδη, λόγω εργολάβων, αναστήλωση το μοναστήρι σήμερα αποτελεί στολίδι και για τους χωριανούς της Καλουτάς κατόρθωμα, γεγονός που τους γεμίζει περηφάνεια η ύπαρξή του, αφού, ύστερα από τόσους αγώνες λειτουργεί και πάλι ανακαινισμένο και ολοκαθάρο. Γι' αυτό με περισσή φροντίδα και κατάνυξη το γιορτάζουν την παραμονή και ανήμερα της γιορτής της Παναγίας κάθε 15Αύγουστο με αγρυπνία, λει-

τουργία και πανηγύρι που συγκεντρώνει κόσμο από όλα σχεδόν τα γύρω χωριά. Όμως και ο περιβάλλοντας του μοναστηριού χώρος είναι περίσσιας φυσικής ομορφιάς αφού είναι κτισμένο σε μια ρεματιά όπου και ο παλιός ομώνυμος οικισμός και περιβάλλεται με πανύψηλα δέντρα και πυκνή βλάστηση που δεν αποκρύπτουν και αυτό το πανέμορφο εκεί δίπλα τρίτοξο γεφύρι.

Από το Δίκورφο είμαστε εκεί, κάθε χρόνο πολλοί προσκυνητές και μετά την αγρυπνία έξω από το προαύλιο, με φόντο την ολοφώτιστη εκκλησία και τα φωταγωγημένα ανακαινισμένα κελιά όλοι μας παρευρισκόμεθα στο γλέντι το οποίο μέσα σε αυτό το μυσταγωγικό χώρο τη νύχτα, κάτω από το αυγουσιτιάτικο φεγγάρι και τα πανύψηλα δέντρα, υπό τον ήχο του κλαρίνου, μόνο ένα αίσθημα μπορεί να περιγράψει το σκηνικό και τα συναισθήματα του καθενός: βαθιά αισθαντικότητα. Ταυτόχρονα προκαλείται η ανάγκη έκφρασης ενός ευχαριστώ και συγχαρητηρίων στους πρωτοστατούντες Καλουτσίους, ανάμεσα σε αυτούς στο γιατρό κ. Ντ. Βίκα που με μεγάλη προθυμία σε ξεναγεί στους χώρους του μοναστηριού και με καμάρι αναδεικνύει την ιστορικότητα αυτού του αξιόλογου πολιτιστικού μνημείου.

Εύχομαι κι από εδώ και του χρόνου να γιορτάσουμε τη Χάρη Της σε αυτή τη μοναδικής ομορφιάς τοποθεσία την οποία μπορεί να επισκεφτεί κανείς όλες τις εποχές του χρόνου συνδυάζοντας την εξόρμηση του με ένα καφέ στο γραφικό μεσοχώρι της Καλουτάς αφού ο δρόμος, καλά συντηρημένος, οδηγεί από εκεί με αυτοκίνητο και πιο καλά πεζή μέχρι την πόρτα του μοναστηριού.

Σας ευχαριστώ πολύ.

Κατερίνα Ζαριδή

ΤΟ ΚΑΣΤΡΑΚΙ ΑΓΙΟΥ ΜΗΝΑ

Στο περιοδικό «Το Ζαγόρι μας» και στη στήλη «Επισκεφθείτε το Ζαγόρι να δείτε» και στην παράγραφο «τα αρχαιολογικά ευρήματα» κακώς γράφεται ότι στη θέση «Καστράκι Αρίστης» υπάρχουν αρχαιολογικά ευρήματα, ενώ το σωστό είναι ότι τα ευρήματα αυτά βρίσκονται στη θέση Καστράκι που είναι στην περιοχή Αγίου Μηνά.

Παρακαλούμε για τη διόρθωση.

Αδελφότητα Αγίου Μηνά

Η 7^Η ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΤΩ ΠΕΔΙΝΑ ΜΑΣ ΕΝΩΣΑΝ ΑΛΛΗ ΜΙΑ ΧΡΟΝΙΑ...

Τα Κάτω Πεδινά με τη σπάνια ομορφιά τους, ο έναςτρος ουρανός και η μαγεία της 7ης Τέχνης μας συνέπασαν για άλλη μια χρονιά. Αψηφώντας, λοιπόν, όλοι μας την οικονομική και γενικότερη κρίση της εποχής μας επισκεφτήκαμε τα Κάτω Πεδινά για να παρακολουθήσουμε τις πολύ αξιόλογες ταινίες που επέλεξε ο Σύλλογος των Κάτω Πεδινών.

Έναρξη στις 10 Αυγούστου 2012 με την ταινία «Το λιμάνι της Χάβρης», που τιμήθηκε με το βραβείο Κριτικών στο Φεστιβάλ των Καννών 2011 σε σκηνοθεσία του Αki Kaurismaki (2011). Ο Marcel Marx είναι ένας μποέμ τύπος που κάποτε φιλοδοξούσε να πιάσει την καλή ως συγγραφέας στο Παρίσι. Έχει όμως πλέον αποτραβηχτεί στη Χάβρη, το δεύτερο πιο πολυσύχναστο λιμάνι της Γαλλίας. Εκεί περνά τις μέρες του καθαρίζοντας παπούτσια των περαστικών, ενώ τα απογεύματα συγχάζει στο αγαπημένο του μπαρ και φροντίζει τη βαριά άρρωστη σύζυγό του. Κάποια στιγμή θα συναντήσει τυχαία τον Idrissa, ένα ανήλικο αγόρι από την Αφρική που έχει φτάσει στη Χάβρη λαθραία και το αναζητά η αστυνομία. Μια ταινία που θέλει να μας «μιλήσει» για τους λαθρομετανάστες, για τις δύσκολες συνθήκες διαβίωσής τους και για το αβέβαιο μέλλον τους...

Ακολούθησαν τα «Μεσάνυχτα στο Παρίσι» του Woody Allen (2011). Ένα ζευγάρι πηγαίνει στο Παρίσι για ολιγόημερες διακοπές. Εκείνος είναι επιτυχημένος σεναριογράφος και ονειρεύεται να γίνει συγγραφέας και να ζήσουν μετά το γάμο τους στο Παρίσι. Εκείνη όμως δε συμμερίζεται το όραμά του. Έτσι αυτή πηγαίνει για χορό με τους φίλους της και αυτός αφήνεται τη μαγεία του Παρισινού μεσονυκτίου και ανακαλύπτει το θέμα για το πρώτο του βιβλίο. Με την ταινία αυτή ο Woody Allen επιστρέφει δυναμικά και θίγει το θέμα των ανθρώπινων σχέσεων και των επιλογών στη ζωή μας...

Το τρίημερο «έκλεισε» στις 12 Αυγούστου 2012 με την εξαιρετική ταινία «Τα χιόνια του Κιλμάντζαρο» του Robert Guedigvian (2011). Η «τακτοποιημένη» ζωή του Μισέλ, που ζει ευτυχισμένος στη Μασσαλία με τη γυναίκα του, τα παιδιά και τα εγγόνια του ανασπαθεί να προσαρμώσει στα καινούργια δεδομένα, δέχεται ακόμα ένα «χτύπημα», όταν κάποιοι κουκουλοφόροι εισβάλλουν στο σπίτι του και κλέβουν τα χρήματα που του είχαν δωρίσει οι φίλοι του για ένα ταξίδι στο Κιλμάντζαρο. Ο Μισέλ βρίσκει τον έναν δρόμο και με αφορμή την προσωπική του ιστορία επανεξετάζει κάποιες απόψεις του σχετικά με την έννοια της τιμωρίας, της μεταμέλειας και της ζωής γενικότερα. Μια ταινία, άπιστευτα επίκαιρη, αφού στην εποχή μας τα ποσοστά ανεργίας, αυξάνονται καθημερινά. Μια ταινία όμως που δείχνει πως ένας άνθρωπος, ακόμα και αν χάσει τον «μικρόκοσμο» που έχει δημιουργήσει, δεν πρέπει να χάσει την αξιοπρέπεια και την ψυχική του γενικότερα.

Ευχαριστούμε όσους εργάστηκαν για να μας προσφέρουν αυτές τις όμορφες στιγμές. Τους συγχαίρουμε και τους παρακαλούμε να συνεχίσουν αυτήν την τόσο αξιόλογη προσπάθεια. Ειδικά στη δύσκολη εποχή που περνάμε, πρέπει να βρούμε τρόπους αντίστασης και πνευματικής ανάτασης.

ΤΖΑΜΠΟΥΡΑ ΧΑΡΑ

ΓΙΑ ΤΑ ΤΟΠΙΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΤΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Στο τελευταίο τεύχος Αυγούστου-Σεπτεμβρίου του περιοδικού «Το Ζαγόρι μας», αναδημοσιεύουμε (από μόνοι μας) το κείμενο της **Μαρίας Τσουπη-Ρέμου**, από το περιοδικό «Νέα του Βρυσοχωρίου».

Θα παρακαλούσαμε και θα συνιστούσαμε στους υπεύθυνους των περιοδικών αυτών (όπως «Τα νέα του Βρυσοχωρίου», «Λαϊστινά Νέα», «Τσεπέλοβο» κλπ), για γεγονότα και πρόσωπα που η εμβέλεια τους ξεπερνά τα στενά όρια του χωριού τους, καλό και σκόπιμο θα ήταν να γίνονται γνωστά όχι μόνο στον περιορισμένο αριθμό των μελών του χωριού τους, αλλά γενικότερα (μέσω του περιοδικού «Το Ζαγόρι μας», σ' όλους τους Ζαγορίσιους.

Από τη Σ.Ε.

ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΔΙΕΚΔΙΚΕΙ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΤΟΥ ΣΤΗ ΛΙΣΤΑ ΤΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΤΗΣ ΟΥΝΕΣΚΟ

Μια παρακαταθήκη για τις επόμενες γενιές

Ρεπορτάζ: ΣΩΤΗΡΗΣ ΑΡΓΥΡΗΣ

Σάρκα και οστά παίρνει πλέον η ιδέα για την ένταξη του Ζαγορίου στη λίστα παγκόσμιας κληρονομιάς του διεθνούς οργανισμού της Ουνέσκο.

Πρόκειται για πρωτοβουλία των τοπικών φορέων, από την οποία η ευρύτερη περιοχή θα έχει πολλαπλά οικονομικά και κοινωνικά οφέλη, σε περίπτωση που ο στόχος επιτευχθεί. Η ιδέα «γεννήθηκε» με την ίδρυση του συλλόγου «Ζαγορισίων Κοινότητα» και ήταν ο αποκλειστικός στόχος στον ένα χρόνο λειτουργίας του νεοσύστατου διοικητικού συμβουλίου. Οι επαφές με τους τοπικούς φορείς ξεκίνησαν πέρσι το φθινόπωρο και από την Πέμπτη το βράδυ υπάρχει η «πολιτική ομπρέλα» της σημαντικής αυτής πρωτοβουλίας.

Το θέμα συζητήθηκε στη συνεδράση του δημοτικού συμβουλίου και ομόφωνα το σώμα υιοθέτησε την εισήγηση της δημοτικής αρχής, την οποία έκανε η πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου **Αγγελική Αγγέλη**. Να σημειωθεί, πάντως, πως την περασμένη άνοιξη η ιδέα του συλλόγου παρουσιάστηκε σε ένα άτυπο δημοτικό συμβούλιο και αφού νωρίτερα δημοτική αρχή και Περιφέρεια Ηπείρου είχαν δηλώσει τη στήριξή τους. Εξ αρχής υπέρ της ιδέας τάχθηκε και ο φορέας διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου Βόρειας Πίνδου **Στέργιος Βέργος**.

Καλή αρχή

Η ομόφωνη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου καταδεικνύει τη σημασία που οι φορείς του Ζαγορίου δίνουν στην προστασία της περιοχής αλλά και στην πολύπλοκη ανάπτυξη. Πρόκειται για «μια καλή αρχή» και η ένταξη της περιοχής στα Μνημεία Πολιτιστικής Κληρονομιάς μπορεί να αποτελέσει μια παρακαταθήκη για τις επόμενες γενιές. Στη χτεσινή συνεδρίαση διευκρινίστηκε πως δεν πρόκειται να υπάρξουν περαιτέρω απαγορεύσεις από αυτές που ήδη ισχύουν στην περιοχή με βάση το προεδρικό διάταγμα Ζαγορίου και τους όποιους περιορισμούς θέτει η κοινή υπουργική απόφαση (ΚΥΑ) του Εθνικού Πάρκου.

Ζητούμενο, πλέον, παραμένει η σύνταξη του φακέλου και αυτό θα το επωμιστούν πολλοί τοπικοί φορείς. Την πρωτοβουλία των διαδικασιών θα αναλάβει ο δήμος Ζαγορίου και στο αμέσως προσεχές διάστημα θα επιδιωχθεί η συγκρότηση της ειδικής επιστημονικής ομάδας που θα αναδείξει την παγκόσμια πολιτιστική αξία της περιοχής. Οι φορείς που στηρίζουν την προσπάθεια εμφανίζονται βέβαιοι ότι η ένταξη της περιοχής στην Ουνέσκο θα σηματοδοτήσει τη διεθνή αναγνώριση του Ζαγορίου και θα αυξηθεί κατακόρυφα το τουριστικό ρεύμα.

Σύμπνοια και συνεργασία

«Η περιοχή έχει όλα τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής», επισήμανε στην παρέμβασή του ο γραμματέας του συλλόγου «Ζαγορισίων Κοινότητα» **Γιάννης Αυλωνίτης**, ενώ ο **Θουκυδίδης Παπαγεωργίου**, πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου Καπεσόβου και μέλος του συλλόγου, αναφέρθηκε στους ιδρυτικούς στόχους και στο γενικότερο όραμα για το Ζαγόρι. Ζητούμενο, πάντως, προκειμένου να προχωρήσει η προσπάθεια είναι να «υπάρχει σύμπνοια και συνεργασία» όλων των φορέων.

«Πρόκειται για σημαντικό εγχείρημα και μακάρι να ευδωθεί» ανέφερε στην παρέμβασή του ο δήμαρχος **Γαθρήλ Παπαναστασίου**, ενώ ο **Βασίλης Σπύρου**, επικεφαλής της μεζονος αντιπλολίτευσης σημείωσε ότι «το Ζαγόρι έχει όλα τα χαρακτηριστικά και όλοι πρέπει να βοηθήσουμε». Θετικές ήταν και οι επιστημόσεις όλων των δημοτικών συμβούλων, παρά τις όποιες επιφυλάξεις που διατύπωσαν για τη σημερινή κατάσταση της περιοχής και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι κάτοικοι. Ορισμένοι, μάλιστα, ζήτησαν να υπάρχει ενημέρωση στο δημοτικό συμβούλιο ανά εξάμηνο χαιρετίζοντας την πρωτοβουλία.

(Από την εφημερίδα «ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝ» 22/9/12)

ΣΗΜ.: Ωραία και άκρως φιλόδοξη η πρωτοβουλία. Μακάρι να μην αποδειχθεί δύσκολη η υλοποίησή της. Ας συμβάλουμε όλοι γι' αυτήν.

«Το Ζαγόρι μας»

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΩΑΝΝΗ Γ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

Τ. ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΥ
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 5 - ΙΩΑΝΝΙΝΑ
ΤΗΛ. 6944538424 & 2653042055

Ιωάννινα, 24 Σεπτεμβρίου 2012

Προς την Δ/σιν της Εφημερίδος «ΕΣΤΙΑ» - Αμερικής 9
10672 Εις Αθήνας

Αξ. κ. Ζαούση,

Διαβάζοντας το δημοσιευθέν άρθρο στην έγκριτη εφημερίδα σας (21.9.2012) με τον τίτλο: «Ακριτές Δηλώσεις του κ. Ευαγγέλου Ιωάν. Λαζαρίδη», Υψηλότης Πολιτικής Οικονομίας, γράφω τις παρακάτω σκέψεις μου: Πολύ σωστές οι απόψεις του κ. Ευαγγ. Λ. στα θέματα που θίγει, αλλά είναι δυνατόν σήμερα που κάθε «ωραίο, μεγάλο και αληθινό» του μεγάλου ποιητού μας Κωστή Παλαμά, όχι απλά γκρεμίστηκαν μόνα τους, αλλά τα γκρέμισαν οι επιτήδριοι κατεδαφιστές βάσει συγκεκριμένου σχεδίου και σκοπού, γιατί αυτές οι μεγάλες πνευματικές και ηθικές αξίες, συγκρατούν στερεά και αρραγή τους ιστούς της Ειρήνης, του Δικαίου, της Προόδου κάθε ανθρωπίνης κοινωνίας.

Εγώ διά της παρούσης μου και διά την Ιστορία, συμπληρώνω την άποψή του κ. Ευαγγ. Λαζαρίδη «περί του ποιος είχε την ιδέα περί ανασυστάσεως των Ολυμπιακών Αγώνων» και γράφει: «Η αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων, ύστερα από σιωπή 1500 χρόνων, ήταν πρωτοβουλία του βαρώνου Πιερ Ντε Κουμπερτέν, γενικού γραμματέως αθλητικών σωματείων της Γαλλίας...». Βεβαίως δεν αποκλείω ότι οπωσδήποτε συνέδραμον τόσο ο Πιερ ντε Κουμπερτέν, όσο και ο δικός μας Βικέλας.

Όμως κατά μία άλλη τεκμηριωμένη άποψη, την έμπνευση περί ανασυστάσεως των Ολυμπιακών Αγώνων την είχε ο εκ Παπίγκου Ζαγορίου-Ιωαννίνων Ζαχαρίας Π. Σαρδέλλης, δημοσιογράφος, Ιδρυτής και Διευθυντής της εις Βουκουρέστιον της Ρουμανίας εκδομένης στην Ελληνική γλώσσα Εφημερίδος «ΙΡΙΣ» (1868-1940). Ας σημειωθεί ακόμη εδώ ότι ο Ζ.Σ. ήταν Σύμβουλος Γραμματέας και Διδάσκαλος του μεγάλου Εθνικού Ευεργέτου ΕΥΑΓΓΕΛΗ ΖΑΠΠΑ.

Τούτο προκύπτει από το δημοσιευθέν άρθρον εις το πανηγυρικό φύλλο της Εφημερίδος «ΙΡΙΣ», επί τη συμπληρώσει της εβδομηκονταετηρίδος από της εκδόσεώς της στις 17 Απριλίου 1938, ο τότε εκδότης Αριστοτέλης Σαρδέλλης, υιός του Ζαχαρία Σαρδέλλη, απόσπασμα του οποίου παραθέτομεν κατωτέρω:

«Ευρισκόμενη κατά το έτος 1858 παρά του Ευαγγέλη Ζάππα ως διδάσκαλος και ιδιαίτερος Γραμματέας. Εγνώριζεν ανάγνωσιν και γραφήν μόνον, τον εδίδασκον δε Ελληνικήν Ιστορίαν προφορικώς και εθαύμαζον το εξαισίων αντιληπτικών και μνημονικών αυτού.

Ημέραν τινά ανέκραξε: «Τι διάβολο αυτοί οι Έλληνες είχαν κάθε χωριό και βασιλείον» εννοών την αυτοδιοίκησιν των διαφόρων της Ελλάδος πόλεων. Οι Έλληνες, καπετάν Βαγγέλην (ούτω τον εκάλουν), επραγματοποίησαν, τω είπον, ότι ο κόσμος σήμερα επιδιώκει και δεν το κατορθώνει, την αποκέντρωσιν δηλ. της εξουσίας... τω ανέπτυξα πάντα ταύτα λεπτομερώς και τότε εις μίαν στιγμήν ενθουσιασμού, εξέφρασε την ιδεάν να γίνουν και σήμεραν τοιοῦτοι δεσμοί, διότι έλεγεν, άλλοι υπό τους Τούρκους, άλλοι υπό τους τους Εγγλέζους και άλλοι σκορπισμένοι εις όλον τον κόσμον.

Ας σχηματισθώσι Πανελληνίοι αγώνες, τω είπον

— Όχι, να γίνονται Ολυμπιακοί.

— Αλλ' η Ολυμπία είναι κατεστραμμένη και σήμεραν δεν υπάρχει ο Ζεὺς ο Ολύμπιος.

— Ουχί, λέγει ο Ζάππας, επιμένον να λέγονται Ολυμπιακοί.

— Αφού το θέλεις, τω είπον, ας είναι και Ολυμπιακοί. Και τότε με παρέκαλεσε να συντάξω εν σχέδιον. Έσπευσα να εκτελέσω την επιθυμίαν του και συνέταξα τοιοῦτον εκ 13 άρθρων, ων το πρώτον ήτο «οι απανταχού του κόσμου Έλληνες, να πέμπωσι κατά τετραετίαν Επιτροπὰς εις τας Αθήνας, ένθα θα εδρεύει διαρκής Επιτροπή και να συσκέπτονται περί των συμφερόντων του γένους...».

Με πολλήν εκτίμησιν
ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ

(Από το βιβλίο μου «ΖΑΧΑΡΙΑΣ Π. ΣΑΡΔΕΛΛΗΣ», Εκ Παπίγκου-Ζαγορίου. Ο εμπνευστής της ανασυστάσεως των ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ. Σύμβουλος, Γραμματέας και Διδάσκαλος του μεγάλου Εθνικού ευεργέτη ΕΥΑΓΓΕΛΗ ΖΑΠΠΑ», Β' έκδοσις, σελ. 74-76. ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΦΟΡΕΙΑΣ ΚΑΛΛΙΝΕΥΡΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΠΑΠΙΓΚΟΥ, ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑ ΜΙΧΑΗΛ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ, ΠΑΠΙΓΚΟΝ 2003).

Θανατηφόρο ατύχημα στη χαράδρα του Βίκου

Τραγική κατάληξη είχε για ένα εκδρομέα ηλικίας 47 ετών η εκδρομή του Ορειβατικού Συλλόγου Ιωαννίνων την τελευταία Κυριακή του Σεπτεμβρίου, ο οποίος σε κάποιο σημείο της διαδρομής στη χαράδρα του Βίκου προφανώς παραπάτησε και έπεσε σε γκρεμό βάθους 8 μέτρων βρίσκοντας ακαριαίο θάνατο.

Δυστυχώς είναι το δεύτερο θανατηφόρο ατύχημα σε μια τριετία στη χαράδρα του Βίκου. Εκεί βρήκε τραγικό θάνατο, όταν κατακρημνήστηκε από ύψος σε βάθος 250 μέτρων μία γυναίκα 50 ετών βαδίζοντας στο δύσβατο μονοπάτι, που οδηγεί από το Μοναστήρι της Αγίας Παρασκευής προς τη μεγάλη σπηλιά στα Σπιτικάκια.

Επίσης κατά καιρούς και σε άλλους επισκέπτες συνέβησαν ατυχήματα ευτυχώς όχι σοβαρά. Οι διασώστες γνωρίζουν καλύτερα για την ταλαιπωρία τους -τη δική τους και εκείνων, που έμειναν για πολλές ώρες- τραυματισμένοι μέσα στη χαράδρα. Η μεταφορά των τραυματιών από το βάθος της χαράδρας είναι ιδιαίτερα δύσκολη και επίπονη και τις περισσότερες φορές η διακομιδή τους γίνεται νυκτερινές ώρες μέσα από δύσβατες και επικίνδυνες διαβάσεις. Είναι πραγματικά ήρωες οι άνδρες της ΕΜΑΚ σ' αυτή την αποστολή τους. Ας ευχηθούμε το πρόσφατο τραγικό συμβάν με τον άδικο χαμό του συμπατριώτη μας να είναι το τελευταίο και να μη θρηνησουμε στο μέλλον ανθρώπινα θύματα.

Επ' ευκαιρία δε ας επισημάνουμε μερικά σημεία για την αποφυγή δυσάρεστων γεγονότων σε όσους επισκέπτονται τη χαράδρα του Βίκου και προτίθενται να τη διασχίσουν πεζοπορώντας. Πρέπει να γνωρίζουν καλά τις δυσκολίες που θα αντιμετωπίσουν σε μια απόσταση πορείας έξι -6- ωρών, ανάμεσα σε απότομα μέρη, στενά μονοπάτια, επικίνδυνες νεροορμές ξεκινώντας από το Μονοδένδρι ως το χωριό Βιτσιό ή αντίθετα.

Η χαράδρα του Βίκου μοναδικό γεωλογικό φαινόμενο της πατρίδας μας αλλά και παγκόσμιο ελκύει χιλιάδες επισκέπτες κάθε χρόνο και είναι η καλύτερη περίπτωση για την ανάπτυξη του του-

ρισμού της περιοχής μας.

Όμως επιβάλλεται να γίνουν κάποιες επεμβάσεις για την καλύτερη και ασφαλή συντήρηση των μονοπατιών, **προστασία με κιγκλιδώματα και τοιχεία** στα δύσκολα περάσματα και ό,τι άλλο χρειάζεται για την εύκολη και ασφαλή πρόσβαση εντός της χαράδρας. Και θα κλείσουμε το σημερινό μας σχόλιο με μερικές επισημάνσεις τόσο χρήσιμες από το άρθρο στην γιαννιώτικη εφημερίδα «**ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝΑΣ**» του κ. Γιάννη Χρήστου μέλους του Δ.Σ. του Ορειβατικού Συλλόγου Ιωαννίνων.

«Ο κάθε επισκέπτης αυτής της διαδρομής εκτός από τη χαρά που σου δίνει το τοπίο, θλίβεται για την υποβάθμιση της διαδρομής του μονοπατιού, με τις «γιδόστρατες», τα πολλά εμπόδια και τα επικίνδυνα περάσματα, ακόμα και για έμπειρους ορειβάτες....

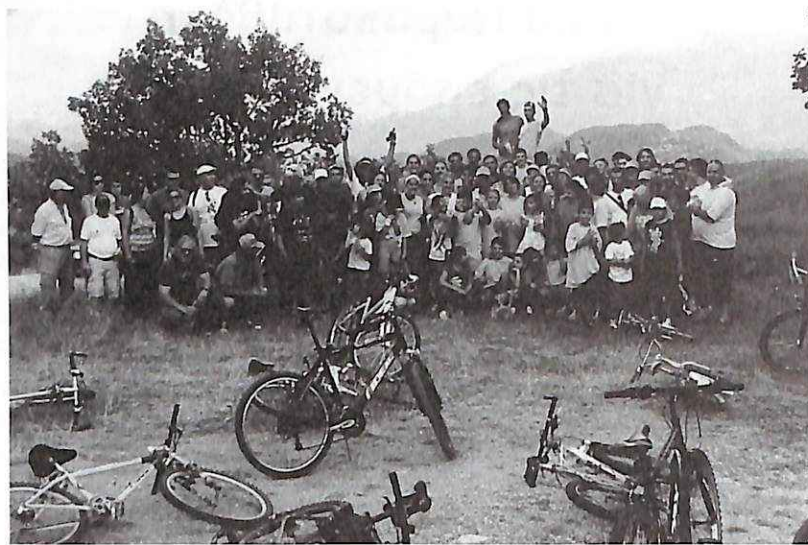
Παρ' όλα αυτά μέτρα βελτίωσης των σημείων δεν έχουν γίνει, κάτι που νομίζω ότι είναι εύκολο να γίνει και μάλιστα με αισθητική παρέμβαση.

Η μεγάλη ευθύνη ανήκει κατ' αρχήν στις γύρω κοινότητες και στους Δήμους, που εδώ και 20-30 χρόνια δεν έχουν κάνει παρεμβάσεις ανάδειξης του μονοπατιού. Ευθύνη σ' όσους ασκούν εξουσία σε τοπικό επίπεδο, αλλά και στην πολιτεία γι' αυτή την κατάντια». Συχνά γίνεται λόγος για ανάπτυξη της περιοχής κ.λ.π., λόγος για τουριστική ανάπτυξη και νομίζω πως όλα αρχίζουν και τελειώνουν σε «ανάλωση» μελάνης...

Τι καλύτερη προϋπόθεση να έχουμε για τουριστική προσέλευση Ελλήνων και ξένων από το σπάνιο αυτό δώρο της φύσης κι' έχουμε πολλά τέτοια τοπία στην περιοχή μας, τί κάνουμε για να αξιοποιηθεί; Απολύτως τίποτα! Είναι λυπηρό να προσμένουμε ευρωπαϊκές λύσεις ή αλλιώς τίποτα... Ακόμα να θυμίσω, ότι για μια μεγάλη δημιουργική παρέμβαση «διάβασης» σε απρόσιτα δάση και βουνά του Καναδά χρειάστηκε η εργασία (σκληρή) εθελοντών με εργαλεία και χρήση μουλαριών για δύο μήνες να ολοκληρωθεί η σήμανση κλπ για να είναι σήμερα επισκέψιμη. Αλλά, άλλο Καναδάς και άλλο Ελλάδα! Αρνούμε να πιστέψω πως δεν μπορούμε!»

ΣΑΒΒΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΠοδΕΛΑΤΗδρομία 2012

Για 3η συνεχόμενη χρονιά πραγματοποιήθηκε στις 18/8/2012 η ΠοδΕΛΑΤΗδρομία του Εξωραϊστικού Συλλόγου Ελατινών «Η Ελάτη». Η συμμετοχή ήταν φέτος πολύ μεγάλη. Χωριανοί και φίλοι από Ιωάννινα, Βίτσα, Ασπραγγέλους, Ελαφότοπο, Κάτω Πεδινά και Κήπους διένυσαν τα τριάντα χιλιόμετρα της διαδρομής μέσα σε πολύ χαρούμενη ατμόσφαιρα.

Εβδομήντα δύο ποδηλάτες από 6 έως 60 χρονών ξεκίνησαν από την Αγία Τριάδα και έφτασαν στους Κήπους περνώντας μέσα από το Δίκορφο, το Μανασσή και την Καλουτά. Είκοσι εθελοντές χωριανοί τους συμπαραστάθηκαν παρέχοντάς τους κάθε δυνατή βοήθεια.

Για άλλη μια φορά μικροί και μεγάλοι απόλαυσαν την υπέροχη φύση και θέα αυτού του πανέμορφου τόπου μέσα από τη χαρά της άσκησης και τον αγάπησαν ακόμα περισσότερο.

Ο Σύλλογος τους ευχαριστεί πολύ όλους, όπως βέβαια και το τοπικό αστυνομικό τμήμα Κήπων, το Δήμο Ζαγορίου και τη νοσηλεύτρια της περιοχής. Επίσης ευχαριστεί θερμά την εταιρεία COMPASS για την καθοδήγηση της πορείας και την προσφορά των ποδηλάτων και όλους τους χορηγούς που χάρη σ' αυτούς διοργανώνεται αυτή η όμορφη δραστηριότητα.

Καλό Χειμώνα και ραντεβού του χρόνου.

Ο Εξωραϊστικός Σύλλογος Ελάτης

Επάξια προαγωγή

Προαχθείς στο βαθμό του Ταγματάρχη, ο μέχρι χτες Διοικητής του Αστυνομικού Τμήματος Κήπων Ζαγορίου κ. Γεώργιος Γιώτης, μετετέθη στον συνοριακό Σταθμό Κακαβιάς, ως Διοικητής. Του ευχόμεθα, μαζί με τα θερμά μας συγχαρητήρια για την επάξια καθ' όλα προαγωγή του και την καλή του επιτυχία στα νέα καθήκοντά του.

Κατά την μακράν θητεία του, στην Διοίκηση του Αστυνομικού Τμήματος Κήπων ο Γιώργος Γιώτης, υπήρξε άριστος στην εκτέλεση των καθηκόντων του, εργατικός, συνεργάσιμος και αγαπητός σε όλους. Συμπαραστάτης σε κάθε πολίτη, πιστός στο καθήκον του με εφαρμογή του Νόμου προς πάσαν κατεύθυνση. Άριστος οικογενειάρχης με τρία χαριτωμένα παιδιά και με σύζυγο αντάξιά του, αστυνομικός (Μοίραρχος). Η πατρίδα μας και η Αστυνομία μας ας είναι περήφανη που έχει στις τάξεις της άνδρες σαν τον Ταγματάρχη Γιώργο Γιώτη.

Κε Διοικητά, πάντα θα σας θυμόμαστε.

Γιάννης Τσεκούρας
Συνταξιούχος Τραπεζικός
Κήποι Ζαγορίου

ΕΠΙΤΥΧΟΝΤΕΣ ΣΕ Α.Ε.Ι. - Τ.Ε.Ι.

ΑΓΙΟΣ ΜΗΝΑΣ

– **Αλεξία Λαγκαθάνη** Δημοτικής εκπαίδευσης Ιωαννίνων τμήμα Νηπιαγωγών.

– **Δημήτρης Παπακώστας** Οικονομικό Πειραιά.

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

– **Ευφροσύνη Ξεν. Γκοζίνα** Δημοτικής Εκπαίδευσης Ιωαννίνων.

ΚΟΥΚΟΥΛΙ

– **Ματίνα** του Βασίλη **Ράπτη** και της Βάσως Αχ. Μακρή, ένα παιδί φαινόμενο, έπιασε 19900 μόρια και πέρασε 3η στη Νομική Θεσσαλονίκης.

– **Σπυριδούλα Ελ. Χαντζάρα** Τμήμα Βρεφονηπιοκομίας ΤΕΙ Ηπείρου στα Γιάννενα.

ΛΑΪΣΤΑ

– **Μαρίνα Σπ. Πιπικού** Δημοσίων Σχέσεων και Επικοινωνίας Ιονίων Νήσων στο Αργοστόλι.

ΠΑΠΙΓΚΟ

– **Κουράτορας Αλέξανδρος** του Βασιλείου και της Αγγελικής Κατσάνικα στα ΤΕΙ Λαμίας, Σχολή Φυσικοθεραπείας.

– **Πασχάλη Παναγιώτα** του Κωνσταντίνου και της Φωτεινής Κωνσταντίνου και της Φωτεινής στη Σχολή Αξιωματικών της Ελληνικής Αστυνομίας.

– **Στουκίδης Δημήτριος** του Μιχάλη και της Βασιλικής στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης Σχολή Χημικών Μηχανικών.

– **Στουκίδη Μυρτιάννα** του

Μιχάλη και της Βασιλικής στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας Σχολή Βιολογικών Εφαρμογών και Τεχνολογίας.

– **Τσουμάνη Ελεάννα** του Αχιλλέα και της Συζάνας στα ΤΕΙ Λαμίας Σχολή Εμπορίας και Διαφήμισης.

– **Τσουμάνη Στεφανία** του Αλέξανδρου και της Όλγας στα ΤΕΙ Μεσολογγίου Σχολή Διοίκησης Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων και Οργάνωση.

– **Τσουμάνης Ανδρόνικος** του Γεωργίου και της Παναγιώτας στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας Σχολή Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού.

– **Τσουμάνης Παντελής** του Γεωργίου και της Παναγιώτας στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας Σχολή Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού.

Κώστας Αποστόλου

ΣΚΑΜΝΕΛΙ

– **Γιώργος Π. Γόγολος** Νομική Θεσσαλονίκης.

– **Φώτης** του Μιχάλη **Τσουμάνη** και της Γεωργίας Ανδ. Καρβούνη Οικονομικών Επιστημών Ιωαννίνων.

ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ

– **Ευτυχία** του Νίκου **Παπαϊωάννου**, τέως λυκειαρχή Τσεπελόβου, στη Φαρμακευτική Αθήνας.

Θερμά συγχαρητήρια, καλή σταδιοδρομία σε όλα τα παιδιά με υγεία.

Δέσποινα Γκερλέ

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ ΣΤΟΥΣ ΕΠΙΤΥΧΟΝΤΕΣ

ΑΝΘΡΑΚΙΤΗΣ

– Η **Δάφνη-Όλγα Λιόντου** από τον Ανθρακίτη πέρασε στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων στο Φιλολογικό Τμήμα.

Ο παππούς Αλέξιος Γάρος και η γιαγιά Δαφνούλα Γάρου της εύχονται συγχαρητήρια και καλό τελείωμα.

ΑΡΙΣΤΗ

– Στην εγγονή μας **Νικολέτα**, κόρη του Χρήστου **Τζιόμπου** και της Ντίνας Γιώτη που πέρασε στην Πληροφορική της Άρτας, ευχόμαστε ολόψυχα, θερμά συγχαρητήρια, καλές σπουδές, πάντα επιτυχίες στη ζωή της, νάναι γερή και να την χαϊρόμαστε.

Ο παππούς Κώστας
Η γιαγιά Ιππολύτη

ΒΙΤΣΑ

– Στον αγαπημένο μας ανηψιό **Χριστόδουλο Μητρογιάννη** που πέρασε στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων (Χημικό) εκφράζουμε τα θερμά μας συγχαρητήρια.

Οικογ. Χριστόδουλου
Παπαδημητρίου

ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ

– Στον αγαπητό μας **Χριστόδουλο Μητρογιάννη**, γι' αυτήν εισαγωγή του στο Χημικό Τμήμα του Παν/μίου Ιωαννίνων, τη χαρά και τις ευχές μας για καλές σπουδές.

Οικογένειες
Βασιλείου Τζιόβα
και Γιάννη Μπέλλου

– Στον **Χριστόδουλο Μητρογιάννη** που άριστευσε στις εισαγωγικές εξετάσεις του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων στο Χημικό Τμήμα ευχόμαστε ολόψυχα θερμά συγχαρητήρια, πάντα άριστα.

Στους γονείς φίλους Γιώργο και Θέα Μητρογιάννη και στη γιαγιά Αμαλία Μασσούλη να τον χαίρονται και να τον καμαρώνουν.

Δημήτρης - Ντίνα Τόμου
Γιάννης - Ρούλα Ευθυμίου

– Ο παππούς και η γιαγιά δεν κρύβουν τη χαρά τους για την επιτυχία της εγγονούλας τους **Ροδανθούλας**, κόρης του Χριστόδουλου και της Λένας **Ζινδριλή-Ζαφείρη**, στις Πανελλήνιες εξετάσεις στη Γεωπονική Σχολή Βόλου και εύχονται με την καρδιά τους καλά τελειώματα με έπαθλο το πτυχίο της Σχολής.

Θυμίζουμε δε σ' όλους ότι «των παιδιών μας τα παιδιά είναι δυο φορές παιδιά».

Γιώργος - Ελένη

– Θερμά συγχαρητήρια στη **Ροδάνθη** κόρη του Χριστόδουλου και της Λένας **Ζινδριλή-Ζαφείρη** για την επιτυχία της στη **Γεωπονική Σχολή** του Βόλου. Πάντα επιτυχίες και καλές σπουδές.

Οι θείοι Λάκης-Άννα Ζινδριλή
Τα ξαδέρφια

Χρήστος-Ναταλία
Δημήτρης-Ντίνα Τόμου
Γιάννης-Ρούλα Ευθυμίου

ΚΑΤΩ ΠΕΔΙΝΑ

– Στους φίλους Βάσιο και Λουκία Τζιόβα θερμά συγχαρητήρια για την είσοδο του εγγονού τους **Κωσταντίνου** (γιος της Λιάνας και του Γιάννη **Μπέλλου**) στο Πολυτεχνείο Θεσσαλονίκης Τμήμα Τοπογράφων Μηχανικών. Καλές σπουδές.

Οικογένεια
Αλέκου Τσατσόπουλου

ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ

– Θερμά συγχαρητήρια στην **Κήττα Όλγα-Μαρία** για την επιτυχία της στη σχολή Μηχαν. Χωροταξίας και Ανάπτυξης Θεσσαλονίκης.

Επιτυχίες Ζαγορίσιων στους διασυλλογικούς αγώνες Canoe-kayak

Πραγματοποιήθηκε στα Ιωάννινα την Κυριακή 30 Σεπτεμβρίου ο 3ος διασυλλογικός αγώνας canoe-kayak «Παμβώτις 2012» όπου συμμετείχαν τρεις νεαροί αθλητές από το Ζαγόρι:

Ο **Χρυσικός Νικόλαος** και η **Μέμου Ελβίρα** από τη Λάιστα.

Ο **Μπάρκας Δημήτριος** από το Βρυσσώρι.

Οι αθλητές αγωνίστηκαν στην απόσταση των 200 μέτρων με το σύλλογο του ναυτικού ομίλου Παμβώτιδας σε μία διοργάνωση με πάνω από δέκα συλλόγους από όλη την Ελλάδα.

Συνολικά ο σύλλογος των Ιωαννίνων κατέκτησε 16 μετάλλια εκ των οποίων:

Ο Νικόλαος Χρυσικός τρία αργυρά στην κατηγορία παμπαίδων.

Στο μονοθέσιο καγιά (αγώνισμα Κ1), στο

διθέσιο καγιάκ (αγώνισμα Κ2) και στο τετραθέσιο καγιάκ (αγώνισμα Κ4).

Η Μέμου Ελβίρα ένα χρυσό μετάλλιο στο τετραθέσιο καγιάκ παγκοσμίως και ένα χάλκινο στην ίδια κατηγορία στο διθέσιο καγιάκ (αγώνισμα Κ2).

Ο Μπάρκας Δημήτριος ένα χάλκινο στην κατηγορία των παιδιών στο διθέσιο καγιάκ (αγώνισμα Κ2).

Ζαγορίσιος Πρωταθλητής Κωπηλασίας

– Ο **Μαγκλάρας Κων/νος** του Γεωργίου και της Όλγας Παπιγκιώτη πέρασε στο ΤΕΙ Χρηματοοικονομικό Πρεβέζης.

1 χρυσό Πανελλήνιο Παιδιών 2010 (Σχοινιάς)
2 χρυσά Βαλκανικά Παιδιών 2010 (Καστοριά)
3 χρυσά Πανελλήνια Εφήβων 2011 (Σχοινιάς)
2ο Βαλκανικό Εφήβων (Κών/πολη) 2011
2 χρυσά και 1 ασημένιο Πανελλ. εφήβων 2012 (Σχοινιάς)

4ος Βαλκανικό Εφήβων (Φιλιππούπολη Βουλγαρίας) 2012

24ος Παγκόσμιο Εφήβων (Φιλιππούπολη Βουλγαρίας) 2012

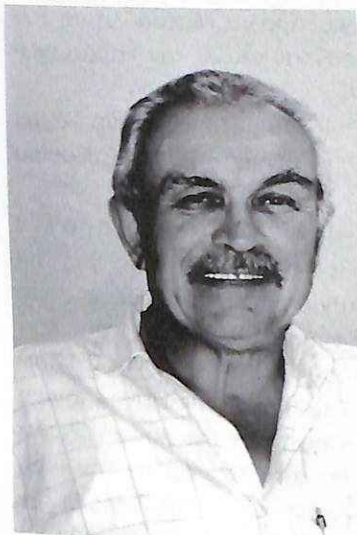
ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

Μέσα σ' ένα μήνα αποχαιρέτισαμε δύο καλούς φίλους, συμπατριώτες και οι δύο από το ίδιο χωριό, το Μικρό Πάπιγκο. Το Δασολόγο Κώστα Χριστοδούλου (1931) και τον Κτηνίατρο Αλέξανδρο Κοντογιώργο (1935).

Για τον γράφοντα, πέρα από φίλοι και συμπατριώτες, ήταν και οι δύο συνάδελφοι, με την ευρύτερη έννοια του Γεωτεχνικού.

B.T.

ΚΩΣΤΑΣ Δ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Με τον Κώστα ανταμώσαμε το μακρινό 1945, αμέσως μετά τον πόλεμο, με κοντά παντελόνια στη γεραρά Ζωσιμαία Σχολή και αποφοιτήσαμε μαζί το 1950. Για τα χρόνια αυτά έχω να πω μόνο πως ο Κώστας ήταν από τους γερούς μαθητές της πρώτης δεκάδας και προπαντός στα θετικά μαθήματα.

Χαθήκαμε για λίγο, την περίοδο των σπουδών, για να ξαναβρεθούμε Υπάλληλοι πια του Υπουργείου Γεωργίας και οι δύο και η φιλία μας κράτησε ως το τέλος. Για 6 χρόνια που εγώ Υπηρετούσα στο Μέτσοβο κι εκείνος στην ΑΤΕ Ιωαννίνων, την 1η εβδομάδα κάθε μήνα μαζί με τον

φίλο του και φίλο μου Γεωπόνο Αρσένη Νιτσιάκο (έφυγε κι αυτός τον περασμένο χρόνο) ερχόταν για συνεργασία στο Υποκατάστημα ΑΤΕ Μετσόβου. Αυτά τα μηνιαία ανταμώματα τα θυμόμασταν πάντα με νοσταλγία και θα τα θυμούνται ασφαλώς και οι φίλοι μας Μετσοβίτες, για τις όμορφες στιγμές που περνούσαμε, με τις «πλάκες» και τα τσιμπούσια μας.

Ως συνταξιούχοι πια και για πολλά χρόνια, μοιραστήκαμε μαζί με άλλους τη στέγη της ΙΑΕΖ, ως μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, ώσπου ο Κώστας αυτό το θερίο από άποψη υγείας, πάντα κεφάτος γελαστός και δραστήριος, (έτσι όπως τον θυμόμουν από παιδί) άρχισε να απομακρύνεται για λόγους υγείας από την παρέα μας, αλλά σιγά-σιγά και από τη ζωή. **Θα λείψει σε όλους μας.**

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Δ. ΚΟΝΤΟΓΙΩΡΓΟΣ

Ο άλλος Παπιγκιώτης, που έφυγε τις μέρες αυτές, ο Αλέκος, μικρότερος αυτός, με βρήκε στην Πίζα της Ιταλίας, όπου γράφτηκε κι εκείνος στην Κτηνιατρική Σχολή. Έτσι με τον ερχομό του μεγάλωσε η Γιαννιώτικη παρέα της Πίζας που την αποτελούσαν εκτός από τον γράφοντα, ο αείμνηστος Λουκάς Γεωργιάδης, ο Παναγιώτης Μπέγκας, ο Θανάσης Ευαγγέλου, ο αείμνηστος Αλέκος Παπαδημητρίου και ο Τάκης Κωστόπουλος. Ύστερα ο Αλέκος μετεγράφη στην Κτηνιατρική Σχολή Πάρμας, όπου και αποφοίτησε. Ξαναβρεθήκαμε ως

Υπάλληλοι του Υπουργείου Γεωργίας και τον περισσότερο καιρό και οι δύο στα Γιάννινα, ώσπου συνταξιοδοτηθήκαμε. Δυστυχώς, προβλήματα υγείας ταλαιπώρησαν για πολλά χρόνια τον Αλέκο που τα αντιπάλεψε με τη συγκινητική και παροιμιώδη φροντίδα της συζύγου του Μαρίνας.

Δύο φίλοι και αγαπητοί συμπατριώτες, έφυγαν κι αυτοί μαζί με τόσους άλλους. Ήταν και οι δυο τους καλοί επιστήμονες, έντιμοι και ανιδιοτελείς Δημόσιοι λειτουργοί, άριστοι οικογενειάρχες και καλοί Ζαγοριείς.

Όταν φίλοι και αγαπητά πρόσωπα φεύγουν, πεθαίνει και κάτι από αυτούς που τους αποχαιρετούν.

Αντίο Κώστα, αντίο Αλέκο.

ΚΩΣΤΑΣ Δ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Έφυγε πρόσφατα από κοντά μας μετά από μακροχρόνια ασθένεια, ένας μεγάλος και γνήσιος Ζαγοριώτης, ο Κώστας Δ. Χριστοδούλου από το Πάπιγκο. Θα τον θυμόματσε πάντοτε με αγάπη.

Τον αγαπούσε πολύ η μητέρα του η Γλυκερία, ήταν το στερνοπαίδι της. Όταν ήταν έφηβος, πιάστηκε αιχμάλωτος, αλλά κατάφερε να το σκάσει των Φώτων και να γυρίσει στο χωριό του το Πάπιγκο, γι' αυτό πάντα η οικογένειά του το γιόρταζε.

Ο πατέρας του, ο Τζίμης, ζαχαροπλάστης στην Αμερική, τον βοήθησε να σπουδάσει στη Θεσσαλονίκη παρά τις δυσκολίες της εποχής. Εκεί γνώρισε την αγαπημένη του γυναίκα.

Η αγάπη του για τον τόπο του τον έκανε να αρνηθεί πρόταση στο Πανεπιστήμιο στη Θεσσαλονίκη στη Σχολή Δασολογίας. Έτσι μετά τις σπουδές τους, ο Κώστας και η Βεατρίκη γύρισαν και εγκαταστάθηκαν στα Γιάννινα και έκαναν μια καλή οικογένεια. Ο Κώστας δούλεψε στην Αγροτική Τράπεζα και όργωσε την Ήπειρο, την Κόνιτσα, το Μέτσοβο, προσφέροντας και βοηθώντας όπου μπορούσε τους αγρότες, κτηνοτρόφους και ασχολούμενους με την ξυλεία.

Η αγάπη του για τη φύση και το κυνήγι ήταν κάτι που τον χαρακτήριζε. Ήταν αφοσιωμένος στα παιδιά του που τα μεγάλωσε σωστά, τα σπούδασε και τους μετέδωσε την αγάπη του για ζωή και δημιουργία. Του άρεσε να γράφει και να μοιράζεται τις σκέψεις του, κι έτσι έγραφε στις τοπικές εφημερίδες ενημερωτικά άρθρα, καθώς και διάφορα οδοιπορικά.

Η παρουσία του κοντά μας έκανε τον κόσμο πιο όμορφο και πάντα ξεχώριζε για τη ζωντάνια του, την αγάπη του για τη ζωή και την κοινωνικότητά του. Πάντα ήταν ιδιαίτερα αγαπητός στις παρέες, στους φίλους του, στους συνεργάτες του και στους πελάτες της Τράπεζας που δούλευε, που τους βοήθησε με αυταπάρνηση και αποτελεσματικότητα.

Ήταν πάντα στο πλευρό της οικογένειάς του και της αγαπημένης του γυναίκας, καθώς και των παιδιών του, που στήριξε από τα παιδικά τους χρόνια, βοηθώντας τα να γίνουν άξιοι επιστήμονες. Αγαπούσε ιδιαίτερα τους συγγενείς του και ήταν πάντα περήφανος για την καταγωγή του από το Πάπιγκο και το Ζαγόρι. Αγάπησε το Ζαγόρι, το Πάπιγκο, τη Μπάγια και τη φύση πολύ.

Γυρνούσε στα βουνά κυνηγώντας και απολαμβάνοντας τις ομορφιές της φύσης. Ήταν προικισμένος με μεγάλα φυσικά και πνευματικά χαρίσματα, ήταν ένας άνθρωπος που ξεχώριζε για τη δύναμη, την ευφυΐα του, την προθυμία του και την εργατικότητά του. Θα τον θυμόμαστε πάντα με αγάπη κι ως τον συγχωρήσουμε αν κάπου μας πίκρανε.

Θα ζει πάντα στις καρδιές μας. Αιώνια η μνήμη σου, αγαπημένε μας Κώστα...

Ένας οικογενειακός φίλος με αγάπη

Ευχαριστήριο

Σας ευχαριστούμε πολύ για την τιμή που αποδώσατε στη μνήμη του αγαπημένου μας συζύγου και πατέρα **Κωνσταντίνου Δ. Χριστοδούλου**

Η σύζυγος: Βεατρίκη,

Τα παιδιά: Κορίνα-Γιώργος, Δημήτρης-Άννα

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

ΑΝΤΙ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΥ
ΣΤΟΝ ΚΟΥΜΠΑΡΟ ΜΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΡΙΖΟ

Πένθιμα χτύπησε η καμπάνα εκείνο το Αυγουστιάτικο πρωινό και σκόρπισε σ' όλο το χωριό (Μονοδένδρι) το πικρό μήνυμα. Έφυγε από τη ζωή ο Γιάννης... ο Γιάννης Ρίζος ο δάσκαλος.

Στις καλές του στιγμές έλεγε, «Καλοκαίρι θέλω να πεθάνω» και η φθονερή βάσκανη μοίρα του έκανε το χατήρι! 22 Αυγούστου μας αποχαιρέτησε για πάντα. Το ζωντανό γεμάτο κόσμο μεσοχώρι, σίγησε στο άκουσμα του χαμού του.

Γόνος της μεγάλης οικογένειας Ρίζου. Έφυγε ύστερα από σχετικά σύντομη μάχη με τη ασθένειά του. Τελείωσε το Δημοτικό Σχολείο στο Μονοδένδρι. Μετά βρέθηκε στο Γυμνάσιο Αρρένων Ιωαννίνων. Χρόνια δύσκολα. Χρόνια γεμάτα περιπέτειες και στερήσεις. Ευτυχώς βρέθηκε ο τηλαυγής πνευματικός και θρησκευτικός φάρος της Ήπειρου, το Ιεροδιδασκαλείο Βελλάς, από το οποίο πήρε το πτυχίο του διδασκάλου. Υπηρέτησε δάσκαλος στην περιφέρεια Κομοτηνής και στο Ελληνικό Σχολείο Κωνσταντινούπολης. Στην Κομοτηνή γνώρισε την λατρευτή του σύζυγο Ροδία. Δημιούργησε αρίστη οικογένεια. Δύο χαριτωμένες κόρες την Αμαλία δασκάλα και την Ξανθίπη Δικηγόρο.

Μικρός έχασε τον πατέρα του. Ο μεγαλύτερος αδελφός του Λευτέρης και η νύφη του Ανδρονίκη στάθηκαν οι προστάτες και οι βοηθοί του. Αργότερα χάνει και τη μάνα του. Η ορφάνια και οι στερήσεις τον πνίγουν. Η στέρηση της μάνας του του δημιουργεί κενό δυσαναπλήρωτο στην παιδική ψυχή του. Δεν το βάζει όμως κάτω. Πνεύμα ανήσυχος και σπινθηροβόλο αλλά και προβληματισμένο σ' όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας, για να επιβιώσει κάνει δουλειές του ποδαριού. Απ' όλα έπιανε το χέρι του, όπως το απαιτούσαν οι ανάγκες της σκληρής καθημερινότητας. Εργάστηκε σκληρά. Το μεγάλο του χόμπι... το κυνήγι. Δημιούργησε αξιόλογη συλλογή από ζώα της Ελληνικής πανίδας, για την οποία και βραβεύτηκε.

Στενός αδελφικός μου φίλος. Μεγαλώσαμε μαζί και ζήσαμε τα σκληρά εκείνα χρόνια του εμφυλίου πολέμου. Είχα την τιμή και την τύχη να γίνει νονός μου. Με στεφάνωσε και μου βάπτισε το πρώτο μου παιδί. Πάντα προσηνής και καλοσυνάτος, ανοιχτόκαρδος, φιλότιμος, εξυπηρετικός, κέρδιζε την αγάπη των άλλων με τις ατελείωτες ιστορίες το πηγαίο χιούμορ και τ' αστεία του.

Ο ερχομός του και η παρουσία του στο χωριό μας γέμιζε την παρέα μας, γέμιζε το χωριό που τόσο πολύ αγαπούσε. Όλοι μας νοιώσαμε την απουσία του, το καλοκαίρι και στερηθήκαμε την παρέα του. Εγώ χαιρόμουν τη συντροφιά του, το χείμαρρο του λόγου του, καθώς οι αναμνήσεις τον κατέκλυζαν όλο και κάτι είχα να μαθαίνω από τα παλιά. Ήταν απλός άνθρωπος, ζεστός, υπέροχος. Τον διέκρινε η φιλοτιμία, η ταπεινότητα, η εργατικότητα. Για τον καθένα μας έτρεφε ξεχωριστή αγάπη. Ανοιχτόκαρδος, πρόθυμος, ακούραστος γλεντζές. Δεν απουσίαζε από κανένα πανηγύρι. Το τραγούδι που αγαπούσε ήταν «να ζήσουν τα φτωχόπαιδα».

Με αυτές τις αρετές και χαρίσματα προχώρησε στη ζωή. Ποιος φανταζόταν, αυτός που αντιμετώπιζε τόσο λεβέντικα τη ζωή, θα την αποχαιρέτούσε τόσο ανεπάντητα. Αδυνατούμε να πιστέψουμε ότι έφυγε για πάντα από κοντά μας.

Στην τελευταία μας, τηλεφωνική επικοινωνία του είπα «Θα τα πούμε στο γάμο του Λευτεράκη;» Λέω μέχρι τότε να γίνω καλά μου είπε... Αλλά κουμπάρε μου... δεν το βλέπω... δεν θα μπορέσω να έλθω.

Ευχαριστήριο

Η οικογένεια **Ιωάννη Ρίζου** αισθάνεται την υποχρέωση να ευχαριστήσει θερμά όλους συγγενείς και φίλους που συμπαράσταθηκαν στο βαρύ πένθος μας για την απώλεια του αγαπημένου μας συζύγου και πατέρα.

Η σύζυγος και τα τέκνα

Ήλθε όμως η ψυχή του εκείνο το Αυγουστιάτικο πρωινό. Χαίρετσε την παρέα μας, πέταξε πάνω από το Μονοδένδρι και ανηφόρισε ψηλά στο βουνό, στην «ΟΞΥΑ» στην «ΣΚΑΣΜΕΝΗ ΠΙΕΤΡΑ» στη «ΡΑΜΝΑ» και στην «ΤΣΟΥΚΑΡΝΙΑΣΑ». Εκεί που ώρες ολόκληρες κυνηγούσε. Ξεκουράστηκε στο «ΖΑΒΡΟΥΧΟ» κατηφόρισε στη «ΜΠΟΥΖΟΒΑ» κα έπειτα έφυγε για το αγύριστο ταξίδι.

Νοερά στο μνημόσυνό σου, σου έστειλα λουλούδια από το χώμα του χωριού μας, που τόσο αγαπούσες. Τα λουλούδια, σου φέρανε μαζί τους για συντροφιά στο μακρινό σου ταξίδι το άρωμα απ' όλα τα αγριολούλουδα του «ΜΙΚΡΟΥ ΚΑΜΠΟΥ» και της «ΜΕΣΗΠΟΛΗΣ». Σου φέρανε το μεθυστικό άρωμα της ρίγανης που φέτος δεν πρόλαβες να μαζέψεις.

Ο αμειλικτος χρόνος, ίσως παραδώσει στη λήθη τη συγκίνηση, τα δάκρυα και τους λυγμούς, μα ποτέ δε θα πάρει τις αναμνήσεις μας. Έκλεισε η αυλαία της γήινης ζωής.

Αντίο, αγαπητέ μου κουμπάρε. Πορεύσου ήσυχος προς την αιωνιότητα. Ο Ύψιστος ας χαρίσει βάλαμο παρηγοριάς στην καλή σου γυναίκα, στις κόρες σου, στους γαμπρούς σου, τα εγγονάκια σου και σ' όλους τους δικούς σου.

Φίλτατε κουμπάρε μου Γιάννη, όλοι εμείς που σ' αγαπήσαμε σκύβουμε ευλαβικά το κεφάλι μας, και δεόμεθα προς τον Ύψιστο. Μετά των Αγίων ανάπαυσον την ψυχήν του φιλότατου μας Γιάννη, ένθα ουκ έστι πόνος, ου λύπη, ου στεναγμός, αλλά ζωή ατελεύτητος.

Οι όμορφες στιγμές που μας χάρισες, ας συνοδεύουν τη σκέψη μας και η **μνήμη σου ας μένει ΑΙΩΝΙΑ!**

Θεόδωρος Τσεργιογιάννης

ΧΡΗΣΤΟΣ ΦΟΥΡΚΑΣ

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ. Κανένας συγχωριανός μας δεν θέλει ακόμη να το πιστέψει ότι ο αγαπητός μας Χρήστος Φούρκας, αρχές Αυγούστου, έφυγε για πάντα και τόσο πρόωρα απ' τη ζωή.

Ο Chris γεννήθηκε στην Αμερική από Έλληνες γονείς (ο πατέρας του Κώστας Φούρκας καταγόταν από το Κουκούλι και η μητέρα του Θέκλα από το χωριό μας).

Συνεχίζοντας την εργασία του πατέρα του διατηρούσε λογιστικό γραφείο στην πόλη που ζούσε και απασχολούσε αρκετούς υπαλλήλους-λογιστές. Ερχόταν τακτικότερα στο χωριό μας, το οποίο υπεραγαπούσε και μάλιστα, το 15Αύγουστο, στο πανηγύρι, όπου χόρευε τα τραγούδια του πατέρα του διατηρώντας την παράδοση.

Στην πονεμένη μητέρα του, στις αγαπημένες του αδερφές και σ' όλους τους δικούς του θερμότερα συλλυπητήρια.

Ο μεγαλοδύναμος Θεός να τον κατατάξει μετά των αγίων και δικαίων, γιατί ήταν αδαμάντινος χαρακτήρας, αγνός, ειλικρινής και ανεξίκακος. Πραγματικός Χριστιανός και καλός Πατριώτης. Το χώμα της ξένης γης που τον σκέπασε ας είναι ελαφρύ σαν πούπουλο και η μνήμη του ας απαραμείνει αιωνία...

Θωμάς Γ. Καραγιάννης

ΑΓΗΣΙΛΑΟΣ Μ. ΠΑΡΤΣΑΛΗΣ

Τραγικό και μοιραίο ατύχημα έκοψε το νήμα της ζωής ενός νέου ανθρώπου, του 48χρονου Ζαγοριώτη (Κάτω Πεδινά) γιατρού **Αγησιλάου Παρτσάλη**. Γιος του φιλόλογου καθηγητή Μάνθου Παρτσάλη και εγγονός του επίσης καθηγητή του αείμνηστου Αγησιλάου Παρτσάλη, που στην ίδια περίπου ηλικία με τον εγγονό του, χάθηκε το 1941 με τη βύθιση του Ιταλικού πλοίου με Έλληνες αιχμαλώτους Αξίωματικούς.

Η κηδεία και η ταφή του άτυχου Άγη κατόπιν επιθυμίας του έγινε στο προγονικό χωριό μέσα σε γενική θλίψη και πλήθος κόσμου.

Θερμά συλλυπητήρια στη χαροκαμένη μάνα του, στη γυναίκα και τα τρία παιδιά του, στις αδερφές του και σ' όλους τους συγγενείς. Ας είναι ελαφρύ το Σουδενιτικό χώμα που τον σκέπασε.

«Το Ζαγόρι μας»

ΑΝΩ ΡΑΒΕΝΙΑ

Γεννήσεις

– Η **Μαριαλένα Φρόντζου** και ο **Χρήστος Τσόγκας** χάρισαν στον Παντελή τους μια χαριτωμένη αδελφούλα στην Αθήνα.

– Η αδελφή της η **Αφροδίτη Φρόντζου** και ο **Σπύρος** έγιναν γονείς πρωτότοκου και υγιέστατου κοριτσιού στην Αθήνα.

– Και τρίτο κοριτσάκι στο σόι που αποκτήθηκε από την πρωτοξαδέλφη τους **Ελένη Νικ. Ρούντα** και το **Γιάννη Κοντοράδη** που έγιναν γονείς στην Αθήνα το καλοκαίρι που πέρασε.

Να ζήσουν οι χαριτωμένες δεσποινίδες με υγεία, χαρά, ευτυχία...

Βαπτίσεις

– Έγινε χριστιανός το πρώτο εγγονάκι του **Παύλου Νικολού** και της **Όλγας Κάτσενου** και πήρε το όνομα **Χαράλαμπος**. Να ζήσει.

– Στον Ι. Ν. Γενέσιον της Θεοτόκου Βελλάς Καλπακίου στις 18-8-2012 η **Κατερίνα** και ο **Στέλιος Γκιολέκας** βάπτισαν το πανέμορφο κοριτσάκι τους και η χαριτωμένη νονά **Εύη Μιχ. Γκερλέ** της χάρισε το όνομα της γιαγιάς, **Αθηνά**.

– Η **Εύη Κάπη** και ο **Γιώργος Καραγιάννης** βάπτισαν το κοριτσάκι τους στην Αθήνα τέλος Αυγούστου του 2012 και την είπαν **Μαρία**. Να ζήσει.

– Η **Βάντα** και ο **Μάριος Φράγκος** βάπτισαν 1-9-12 την κορούλα τους στη Θεσσαλονίκη και της έδωσαν το όνομα της γιαγιάς, **Ολυμπία**. Να ζήσει με υγεία.

– Στις 28 Ιουλίου στον Ι. Ν. Προφήτη Ηλία στα Καρδαμίτσια, ο **Νίκος Γκάσιος** και η **Άρτεμις Νικολού** βάπτισαν το χαριτωμένο αγοράκι τους. Το όνομά του **Χαράλαμπος**.

Στους γονείς και στους αγαπημένους μας φίλους, παππούδες, Παύλο Νικολό και Όλγα, το γένος Κάτσενου, Χαράλαμπο και Φωτεινή Γκάσιου ευχόμαστε ολόψυχα να τους ζήσει το εγγονάκι, να είναι γερό, τυχερό και ευλογημένο.

Δημήτρης και Ντίνα Τόμου

Γάμοι

– Η **Αλέκα** του Σπύρου **Ρούντα** και της **Όλγας Μακρή** και ο εκλεκτός της καρδιάς της **Θοδωρής Λώλος** στεφανώθηκαν στον Ι. Ν. Μεταμόρφωσης του Σωτήρος στο Δρίσκο την Κυριακή 19-8-

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

2012. Γλέντι και φαγοπότη στο GOLDEN EPISCOPIKO HALL μέχρι πρωίας.

– Ο **Κώστας Μίχας** του Βασίλη και της Μαρίας και η καλή του **Παρασκευή** του Παναγιώτη και της Θεοδώρας **Γαρδικίου** από τη Λαψίστα παντρεύτηκαν στον Ι. Ν. Κοίμησης της Θεοτόκου του χωριού μας, το Σάββατο 25-8-12.

Παραδοσιακός γάμος. Γλέντια και τραπέζια και στο χωριό μας και στο κέντρο ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ στην Ελεούσα, όπου ξημερώσαμε και την Παρασκευή και το Σάββατο.

– Η **Ευδοξία Κάπη** του Βασίλη και της Μαρίας και ο Πελοποννήσιος **Γιώργος Καραγιάννης** παντρεύτηκαν στην Αθήνα, τέλος Αυγούστου του 2012.

Να ζήσουν όλα τα ζευγάρια με υγεία, χαρά, ευτυχία.

– Ο **Δημήτριος Στ. Οικονόμου** νικήθηκε από την επάρατο και απεβίωσε στην Αθήνα.

– Το μεσημέρι του Δεκαπενταύγουστου 2012 έφυγε για το αγύριστο ταξίδι, προδομένος από την καρδιά του, ο συμπαθέστατος **Αποστόλης Καψάλης** του Λεωνίδα και της Περιστεράς.

– Η συμπαθέστατη 78χρονη αρχοντονοικοκυρά **Σταυρούλα**, το γένος Δημητρίου και Αλεξάνδρας **Φασούλα**, σύζυγος Παύλου **Σιώρη** έφυγε από κοντά μας αρχές Οκτώβρη το 2012.

Συλλυπητήρια στους συγγενείς των εκλιπόντων.

ΑΡΙΣΤΗ Γεννήσεις

– Ο **Χρήστος Τζιότζιος** και η **Ειρήνη Χατζή** απόκτησαν πρωτότοκο τριςχαριτωμένο κοριτσάκι στα Γιάννενα. Να τους ζήσει με υγεία και ευτυχία...

– Ο **Δημήτρης Αθανασόπουλος** και η **Νίνα Βλάχου** χάρισαν στο Γιαννάκι τους μια χαριτωμένη αδελφούλα στα Γιάννενα. Γερά και ευτυχισμένη νάναι...

Θάνατοι

– Εψάλη η εξόδιος ακολουθία της πανέμορφης ζαγορίσας αρχοντονοικοκυράς 78χρονης **Ροδάνθης Σουρέλη**, το γένος **Τζιοθαντάρη**, το Σάββατο 22-9-12 στον Ι. Ν. Περιβλέπτου Ιωαννίνων.

Θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς της...

Δέσποινα Γκερλέ

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

Γεννήσεις

– Την Παρασκευή στις 12 Οκτωβρίου 2012, ο **Στέφανος Ζιάκκας**, γιος του Κώστα και της Φερενίκης Ζιάκκα και η **Εύη Ζητούνη**, έγιναν γονείς δύο χαριτωμένων αγοριών.

Να τους ζήσουν, νάναι γερά τυχερά και ευλογημένα.

Λευτέρης-Χρυσάνθη Ντασένου Γιάννης-Ρούλα Ευθυμίου

Βαπτίσεις

– Ο **Χρήστος Μανόπουλος** και η δική μας **Κάλυ** (κόρη του Τάκη **Μαλεσιδή**) απέκτησαν πριν από μέρες το πρώτο τους παιδί.

Ευχόμαστε να τους ζήσει γερό και καλόγνυμο. Η δε γιαγιά Ουρανία να χαίρεται το εγγονάκι τους.

Θωμάς και Δώρα Καραγιάννη

Γάμοι

– Τρεις κοπέλες από το χωριό μας «εχόρεψαν» το χορό του Ηοάϊ με τους εκλεκτούς της καρδιάς τους κατά το μήνα Ιούλιο.

– Η **Έρη**, κόρη του Κώστα και της Γεωργίας **Καραγιαννοπούλου** με το **Φώτη Ευαγγέλου**.

– Η **Λυδία**, κόρη του Σπύρου και της Αρετής **Κυριακή** με τον **Όμηρο Καλατζογλου**.

– Η **Αριστέα**, κόρη του Χάρη και της Κατίνας **Σούζου** με το **Βαγγέλη Αθανασίου**.

Γάμοι παραδοσιακοί με βιολιά και με λαούτα μέχρι το πρωί.

Στα νιόπαντρα κάθε ευτυχία με παντοτινή υγεία, στους δε φίλους γονείς να χαίρονται τα παιδιά τους και να τα καμαρώνουν όπως επιθυμούν.

Θωμάς και Δώρα Καραγιάννη

ΒΡΑΔΕΤΟ

Θάνατοι

– Ο **Ηλίας** ήταν το 8ο παιδί του Νίκου **Τσουμάνη** και της Βασιλικής Μάνθου Τάγκα και είχε γεννηθεί το 1922 στο Βραδέτο. Ανάλαφο το χόμα της Αττικής γης που τον σκέπασε το καλοκαίρι που μας πέρασε. Συλλυπητήρια θερμά στους συγγενείς!...

ΒΡΥΣΟΧΩΡΙ

– Ο **Βασίλης Ρέμος** από το Βρυσόχωρι διορίστηκε στο ΚΕΠ Βωβούσας με σύμβαση για ένα χρόνο.

Δέσποινα Γκερλέ

ΔΕΜΑΤΙ

Γεννήσεις

– Η **Βίκη** και ο **Κων/νος Νικολός** απόκτησαν κορίτσι. Να τους ζήσει!

Βαπτίσεις

– Στις 18 Αυγούστου η **Βασίλική Παπαγιάννη** και ο **Νικόλαος Ι. Αγγέλης** βάπτισαν το κοριτσάκι τους στην Πετροβίτσα Θεσπρωτίας και του έδωσαν το όνομα **Θεοδώρα**.

– Στις 26 Αυγούστου η **Ελένη** και ο **Γεώργιος Π. Κολιός** βάπτισαν στα Γιάννενα το αγοράκι τους και του έδωσαν το όνομα **Παύλος**.

– Στις 31 Αυγούστου η **Σοφία Β. Θεοδώρα** και ο **Μάριος Πατρινός** βάπτισαν στα Γιάννενα το κοριτσάκι τους και του έδωσαν το όνομα **Ιόλη**.

Να τους ζήσουν.

Γάμοι

– Στις 9 Σεπτεμβρίου έγινε στις ΗΠΑ ο γάμος της **Παναγιώτας Β. Κίτσιου** με το **Βασίλειο Σερεμέτη** από τη Ναύπακτο.

– Στις 30 Σεπτεμβρίου έγινε στις ΗΠΑ ο γάμος του **Σπύρου Χρ. Κούλα** με την **Άννα Σερεφέα** από την Κοζάνη.

Να ζήσουν ευτυχισμένοι!

Θάνατοι

– Έφυγε από τη ζωή η **Αλεξάνδρα Μαγκλάρα**, σύζυγος Χρυσοβαλάντη Ν. Αγγέλη σε ηλικία 35 ετών.

Θερμά συλλυπητήρια.

Βασίλης Σπύρου

ΚΑΤΩ ΠΕΔΙΝΑ

Γεννήσεις

– Στους αγαπητούς φίλους και συγχωριανούς **Μαριάνθη** και **Γιώργο Παπαγεωργίου**, για τη γέννηση της πρώτης εγγονής τους, ένα σωρό ευχές, όπως και στους γονείς της. Να τη χαρούν και νύφη.

«ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»
Β.Τ. - Κ.Φ. - Σ.Γ.

Βαπτίσεις

– Η **Μαριάνθη Β. Καψάλη** και ο **Ξενοφών Μπάζας** βάπτισαν την κορούλα τους 9-9-12 στα Γιάννενα και της χάρισαν δύο ονόμα-

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

τα **Υακίνθη-Θάλεια**. Να μεγαλώνει με υγεία και νυφούλα να τη χαρούν.

ΚΟΥΚΟΥΛΙ

Γάμοι

– Ο **Λάμπρος Ευρ. Γόγολος** και η εκλεκτή της καρδιάς του **Κατερίνα Στάθη** παντρεύτηκαν στα Γιάννενα. Να ζήσουν με υγεία, αγάπη, χαρά.

ΜΕΣΟΒΟΥΝΙ

Βαπτίσεις

– Η **Αγγελική Οικονομάκη** και ο **Σωτήρης Ανδρικόπουλος** βάπτισαν την κόρη τους στις 23-9-12 στον Αγ. Ιωάννη στα Γιάννενα και της έδωσαν το όνομα της Μεσοβουνιώτισσας γιαγιάς **Αναστασία**. Και στα στεφάνια της να χαρούν...

Γάμοι

– Ένας φανταστικός γάμος έγινε στις 25 Αυγούστου 2012 στην Ανάβυσσο Αττικής.

Ο Μεσοβουνιώτης **Δημήτρης Γ. Παπαχαρίσης** και η σύζυγός του, **Πετρούλα**, πάντρεψαν την πανέμορφη κόρη τους, **Έλενη**, με τον εκλεκτό της καρδιάς της **Γιώργο Γιούπη**, επιχειρηματία.

Το μυστήριο του γάμου τελέστηκε στον Ιερό Ναό Αγίων Θεοδώρων Αναβύσσου με την παρουσία εκατοντάδων προσκεκλημένων. Μετά τη στέψη η οικογένεια της νύφης παρέθεσε πλούσια δεξίωση στον «πύργο τους» στην Ανάβυσσο, δίπλα στο εκκλησάκι της οικογένειας, Άγιο Χαράλαμπο. Η δεξίωση ήταν άριστα οργανωμένη από την Μπέτη και το Δημήτρη.

Στο χαριτωμένο ζευγάρι εύχο-

ΝΕΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΑΣ

Την αγαπημένη μας αναδελφή **Νεφέλη - Σοφία Ράπτη** από το Μονοδένδρι, που επάξια έλαβε το πτυχίο από την Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, συγχαίρουμε θερμότατα και της ευχόμαστε ολόψυχα καλή σταδιοδρομία.

Τους κουμπάρους μας, τους γονείς της Χαράλαμπο και Ζωή Ράπτη, συγχαίρουμε και τους ευχόμαστε να την καμαρώσουν και νυφούλα.

Μελίνα - Χάρης
Ρεβέκα - Άρης
Κίτσα - Γεράσιμος

μαι μια χαρούμενη ζωή, μέχρι τα βαθιά γεράματα τους, μ' όλου του κόσμου τα καλά, και στους ευτυχείς γονείς με υγεία και χαρά να χαρούν ΠΟΛΛΑ-ΠΟΛΛΑ εγγόνια. Αναβυσσιώτης

Συγχαρητήρια

– Η **Μαγδαληνή Χαθά** του Γιώργου και της Ανδριάνας ορκίστηκε πτυχιούχος Βρεφονηπιοκόμος στα Γιάννενα.

Θερμά συγχαρητήρια και καλή σταδιοδρομία.

Θάνατοι

– Η 86χρονη **Αγγελική Σιώκα** το γένος Γκέκα απεβίωσε στις 9-9-12 και η ταφή της έγινε στις 14-9-12 στο χωριό.

Την ίδια μέρα έγινε στα Γιάννενα και η κηδεία της **Ακριβούλας Χρήστου Δούζημη**.

Θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς των εκλιπουσών.

Δέσποινα Γκερλέ

ΜΗΛΙΩΤΑΔΕΣ

Βαπτίσεις

– Την 1η Σεπτεμβρίου η **Ελένη Β. Παπαευθυμίου** και ο **Ιωάννης Δ. Σαΐνης** βάπτισαν στη Χρυσοβίτσα το κοριτσάκι τους και του έδωσαν το όνομα **Φερενίκη**.

Να τους ζήσει.

– Στις 19 Αυγούστου η **Τζένη Ν. Μπαζαλέκου** και ο **Βασίλειος Γκότσης** βάπτισαν στα Γιάννενα το αγοράκι τους και του έδωσαν το όνομα **Δημήτριος**.

– Στις 19 Αυγούστου η **Ανθούλα Β. Παπαζώη** και ο **Θεόδωρος Κληρονόμος** βάπτισαν στο Αγρίνιο το κοριτσάκι τους και του έδωσαν το όνομα **Φωτεινή**.

– Στις 25 Αυγούστου η **Νάντια Γιαννακού** και ο **Ευθύμιος Ηλ. Κίτσιος** βάπτισαν στα Γιάννενα το κοριτσάκι τους και του έδωσαν το όνομα **Χρυσούλα**.

Γάμοι

– Στις 18 Αυγούστου τελέστηκε στην Πετροβίτσα Θεσπρωτίας ο γάμος του **Νικολάου Ι. Αγγέλη** με τη **Βασίλική Παπαγιάννη**.

– Στις 18 Αυγούστου τελέστηκε στους Μηλιωτάδες ο γάμος του **Αγγελου Ι. Σιούλα** με την **Αριστούλα Κ. Κοσμά**.

Να ζήσουν ευτυχισμένοι!

Θάνατοι

– Έφυγε από τη ζωή ο

Ιωάννης Κ. Τσιόλης σε ηλικία 53 ετών και τάφηκε στη Σκωτία.

– Έφυγε από τη ζωή ο **Νικόλαος Γ. Μπαζαλέκος** σε ηλικία 77 ετών.

– Έφυγε από τη ζωή η **Δημητρούλα Δ. Νικολού** σε ηλικία 99 ετών.

Θερμά συλλυπητήρια.
Βασίλης Σπύρου

ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ

Συγχαρητήρια

– Η συγχωριανή μας **Νεφέλη-Σοφία Ράπτη**, κόρη του Χαράλαμπου και της Ζωΐτσας Ράπτη, έλαβε το πτυχίο από την Ιατρική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Στη νέα επιστήμονα τα θερμά μας συγχαρητήρια και πάντα επιτυχίες στη ζωή της.

Σ.Θ.

ΠΑΠΙΓΚΟ

Γεννήσεις

– Ο κ. **Πέτρος Αλικάκος** και η κα **Βαρβάρα Νούτσου** του Θεόδωρου και της Αναστασίας, αδελφή του Χρήστου, από το Βρυσόχωρι Ζαγορίου, οικογένεια με πολυετή συνεχή προσφορά στα δρώμενα της Ηπειρωτικής Εστίας Θεσσαλονίκης, απέκτησαν τα πρώτα τους δίδυμα αγόρια.

Η Βαρβάρα Νούτσου από μικρό κοριτσάκι συμμετείχε στα χορευτικά συγκροτήματα της Εστίας. Μέλος των επιτροπών διοργάνωσης εκδηλώσεων του σωματείου, ως σημαιοφόρος στις παρελάσεις, διετέλεσε δασκάλα των χορευτικών και έφθασε να υπηρετήσει την ΗΕΘ από την θέση της Εφόρου Νεολαίας και μετά τις εκλογές της 1.4.2012 λόγω των αυξημένων οικογενειακών υποχρεώσεων ως μέλος της Εξελεγκτικής Επιτροπής της ΗΕΘ.

Την χαρά της γέννησης των παιδιών, την ημέρα του Αγίου Πνεύματος, την μοιραζόμαστε με τους ευτυχισμένους γονείς και τους παππούδες και τις γιαγιάδες, όλοι εμείς που ανήκουμε στην πνευματική ηπειρωτική της οικογένεια και υπηρετούμε με συνέιδηση την ηπειρωτική ιδέα.

Στα νεοφώτιστα που έλαβαν τα ονόματα των παππούδων τους **Θεόδωρος** και **Κωνσταντίνος**, ευχόμαστε να ζήσουν, να είναι

ευλογημένα και καλότυχα και να γαλουχηθούν με την ιδέα της ηπειρωτικής ανιδιοτελούς προσφοράς.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ηπειρωτικής Εστίας Θεσσαλονίκης

Θάνατοι

– Έφυγε για πάντα και πήγε ν' αναπαυτεί κοντά στο γιο της Γιώργο η καλότατη **Αλεξάνδρα Κατσάνικα** το Σεπτέμβριο του 2012. Θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς της...

Δέσποινα Γκερλέ-Μπίτσα

ΣΚΑΜΝΕΛΙ

Συγχαρητήρια

– Η **Θεοδώρα Φραγκούλη** του Πέτρου και της Μαίρης τοποθετήθηκε Διευθύντρια της Εμπορικής Τράπεζας στην Κομοτηνή. Θερμά Συγχαρητήρια...

ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ

Γάμοι

– Ο **Φώτης Δεληγιάννης** και η εκλεκτή του **Σταυρούλα Ιωάννου** παντρεύτηκαν την Κυριακή 23-9-12 στο Σταυράκι. Να ζήσουν ευτυχισμένοι και υγιείς.

Νέοι επιστήμονες

– Ο **Βασίλης** του Δημητρίου **Κατσαβριά** και της Χαίδως Αθανασούλα ορκίστηκε πτυχιούχος στο ΤΕΙ Γεωπονικής στην Άρτα. Συγχαρητήρια.

Καλή Σταδιοδρομία.

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ

Βαπτίσεις

– Ο **Άγγελος Καλογήρου** και η **Ελένη Χαλκίδου** βάπτισαν το δεύτερο παιδάκι τους στην Ι. Μ. Ντουραχάνης και ο νουνός **Γιάννης Λεοντίδης** της χάρισε δύο ονόματα **Αντιγόνη-Αικατερίνη**. Να ζήσει γερά και τυχερή..

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Διπλή η χαρά των παππούδων Δημήτρη και Αγγελικής Γκέκη, που και οι δύο έγγονοι τους **Αντώνης** και **Δημήτρης** από την κόρη τους, πήραν πτυχία, ο μεν πρώτος από το Πανεπιστήμιο Κομοτινής, Τμήμα Νομικής, ο δε δεύτερος από το Πανεπιστήμιο της Αγγλίας, Τμήμα Μαθηματικών και Έρευνας.

Θερμά συγχαρητήρια.

Το Δ.Σ. της ΙΑΕ

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΔΩΡΕΕΣ

ΑΓΙΟΣ ΜΗΝΑΣ

– Στη μνήμη της παιδικής της φίλης **Ρωξάνης Μάνθου - Καραφλιά** που πέρασαν μαζί τα αξέχαστα παιδικά χρόνια η Ευαγγελία Βακόλα πρόσφερε για τις ανάγκες της εκκλησίας του χωριού το ποσό των 50 ευρώ.

Η Εκκλ. Επιτροπή ευχαριστεί

ΑΡΙΣΤΗ

– Στη μνήμη **Ιωάννου Αθανασόπουλου** αντί στεφάνου κατέθεσαν χρηματικά ποσά για τον Ι. Ν. Κοίμησης Θεοτόκου Αρίστης οι: Αντιγόνη και Γεώργιος Γεωργαντζής, Δημήτριος και Δέσποινα Τριανταφύλλου, Μανώλης Τριανταφύλλου, Άρης και Ουρανία Μιχαήλ, οικογένειες: Νικολάου Γκατζέ, Δημητρίου Γκατζέ, Κούλας Χαρ. Ζαχαράκη, Βασιλείου Κοντοκάλη, Θεοφάνη Κουνταρά, Αντώνη Μαματζάκη, Κώστα και Αμαλίας Οικονόμου, Μιχαήλ Παπακώστα, Νικολάου Μπέλλου, Αριστείδη Μιχαήλ, Δημητρίου Μανώλη, Παναγιώτη Παγκράτη, Χριστίνας Βανδέρα, Κων/νου Τζιόμπου, Νικολάου και Αλεξάνδρας Κατή, Θωμά Λογοθέτη, Κων/νου Οικονόμου, Μαρίας Κουτσογιωργάκη, Ανθή Χατζηγιάννη, Μαίρη Φίλου, Αφοί Νικολαΐδη

Επίσης προσέφεραν διάφορα χρηματικά ποσά για τις ανάγκες των παρακάτω εκκλησιών:

– Για τον Ι. Ν. Κοίμησης Θεοτόκου: Σωκράτης Φώτου στη μνήμη των γονέων του, Αλεξάνδρα Κατή, Ευσέβεια Κοντοκάλη, Μανώλης Τάκης, Μιράντα Φώτου, Ανδρέας Σκαμνέλος, Γεώργιος Φώτου στη μνήμη των γονέων του, Ευανθία Ζωΐδη στη μνήμη του

συζύγου της, Κων/νος Τζιόμπος.

– Για την Ι. Μονή Σπηλιώτισσας: Μιράντα Φώτου, Αργυρώ Ζαχαράκη.

– Για το παρεκκλήσι Αγ. Ταξιάρχων: Αργυρώ Ζαχαράκη

– Για το παρεκκλήσι Αγ. Αθανασίου: Εριέττα Οικονομίδη
Η εκκλησιαστική επιτροπή

ΒΡΑΔΕΤΟ

– Εις μνήμην του **Χαράλαμπου Σπ. Τσουμάνη** ο αδελφός του Κων/νος Σπ. Τσουμάνης και ο ανιψιός του Πέτρος Κ. Τσουμάνης, προσέφεραν στην Εκκλησία Βραδέτου 200 ευρώ.

– Εις μνήμην του **Ηλία Ν. Τσουμάνη** τα παιδιά του Αχιλλέα Ν. Τσουμάνη προσέφεραν στην εκκλησία Βραδέτου 250 ευρώ.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί

ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ

– Στη μνήμη **Ιωάννου Ρίζου** η σύζυγός του Ροδία προσέφερε το χρηματικό ποσό των πενήντα 50 ευρώ για τη συντήρηση του παρεκκλησίου «Αΐ-Σωτήρα» στη γενέτειρά του το Μονοδένδρι.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ

– Στη μνήμη **Χρυσούλας Αδωνι Τσεκούρα** προσέφεραν στον Ι. Ν. Αγίου Δημητρίου Φραγκάδων τα κάτωθι ποσά: οικογ. Νικολάου Σιατούφη 50 ευρώ, οικογ. Ιωάννη Τσεκούρα 30 ευρώ και η Ελισάβετ Τσεκούρα 20 ευρώ,

ΡΙΖΑΡΕΙΟ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

παραδοσιακά υφαντά
και κεντήματα
Μονοδένδρι Ζαγορίου
Τηλ. 26530 71382, 71119
Fax: 26530 71382

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

ΕΥΡΩ 150

Οικονόμου Έλλη

ΕΥΡΩ 60

Καπνίσση Αθηνά

ΕΥΡΩ 50

Σκούρτη Ελένη
Ηλιάδη Αγνή
Κληροδότση «Μιχαήλ
Αναγνωστόπουλος»
Διαμαντή Ρένα
Διαμαντής Κων/νος
Τσεργογιάννης Θεόδωρος
Στουκίδης Δημήτριος
Καπνίσση Αθηνά

ΕΥΡΩ 35

Βαρζώκας Αναστάσιος

ΕΥΡΩ 30

Κοματσέλη Λούλα
Τζαβάρα Αικατερίνη
Σκράπη Παρασκευή
Δριγκοπούλου Έλλη
Ζούκης Ιωάννης
Βακόλας Χαρίσης
Παναγιώτου-Τσέφα Φωτεινή
Ρίζος Ιωάννης
Μιχαλοπούλου-Βέλλη
Βασιλική
Πολυμερίδης Ιωάννης
Μπάτας Σπυρίδων
Φωτιάδου Άντα
Γκιώκα-Πεταλά Καλλιόπη
Τσιατούρας Γεώργιος
Ζαρίφη Ελευθερία
Χρυσικοπούλου-Γεωργίου
Αθηνά

Τσάτσου Έλλη
Ιωαννίδου Όλγα
Μπαναζή Ιωάννα
Καλαντζή-Γιαννοπούλου Αγνή
Τσατσόπουλος Αλέκος
Τσατσοπούλου Άννα
Τσατσοπούλου Ανταλένα
Παρλοπούλου Ντίνα
Τσίλης Αριστομένης
Ντινούλης Βασίλειος
Μπασογιάννης Ναπολέων
Μανούση Ευρυδίκη

ΕΥΡΩ 20

Γεροκώστα Αθηνά
Αγγέλης Δημήτριος
Τσουμάνης Ιωάννης
Κοντονάσιου Σταματία
Καφέτσιος Αθανάσιος
Αγγέλης Νικόλαος
Γκαράνη Αικατερίνη
Έξαρχος Θεμιστοκλής
Ξάνθος Αλέξιος

ΕΥΡΩ 15

Τζίμας Ιωάννης

Το ΖΑΓΟΡΙ μας

Ιδρυτής:
ΚΙΜΩΝ ΚΥΡΙΑΖΗΣ
ΕΤΟΣ 1978

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:

ΙΣΤΟΡΙΚΗ
ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ:

ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ Ι.Λ.Ε.Ζ.

Η ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ
ΤΖΙΟΒΑΣ ΦΡΙΕΟΣ
ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

ΣΥΝΤΑΣΣΕΤΑΙ

ΑΠΟ ΤΟ Δ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΓΚΕΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
Επίτιμος Πρόεδρος
ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
Πρόεδρος
ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ
Α' Αντιπρόεδρος
ΚΥΡΙΑΖΗ ΚΑΛΛΥ
Β' Αντιπρόεδρος
ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΑΒΒΑΣ
Γεν. Γραμματέας
ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
Ταμίας
ΖΑΧΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
Έφορος Εκδηλώσεων
ΣΤΟΥΚΙΑΔΗΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ
Μέλος

Αριστίνοη μέλη:
ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ-ΔΟΥΒΛΗ ΕΛΕΝΗ
ΣΥΚΙΩΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

Εξελεγκτική Επιτροπή

ΓΑΛΑΝΟΠΟΥΛΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ
Πρόεδρος
ΚΑΨΑΛΗΣ ΦΩΚΙΩΝ
Μέλος

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ - ΕΙΣΦΟΡΕΣ

Περιοδικό «Το ΖΑΓΟΡΙ μας»
Σίνα 4 Ιωάννινα 454 44
και στο Μυροπωλείο
ΚΑΛΛΥ ΚΥΡΙΑΖΗ
Λόρδου Βύρωνος 21
Τηλ. 26510 26266
Ιωάννινα 45444

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Εσωτερικού 30 ΕΥΡΩ
Ευρώπης 40 ΕΥΡΩ
Εκτός Ευρώπης 50 \$ ΗΠΑ

ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ

ΡΟΥΛΑ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ:

Μ. ΔΟΥΒΛΗ - Π. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
28ης Οκτωβρίου 41 (Στοά Καπέρη)
Τηλ. 26510 20544 - 26510 27845
Ιωάννινα 454 44

«ΑΙΘΡΙΟ»

Ε. ΜΑΛΑΜΟΣ
& Χ. ΖΑΝΗ Ο.Ε.
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ -
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΕΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
ΔΙΛΟΦΟ
ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ
ΤΗΛ. 6944684360